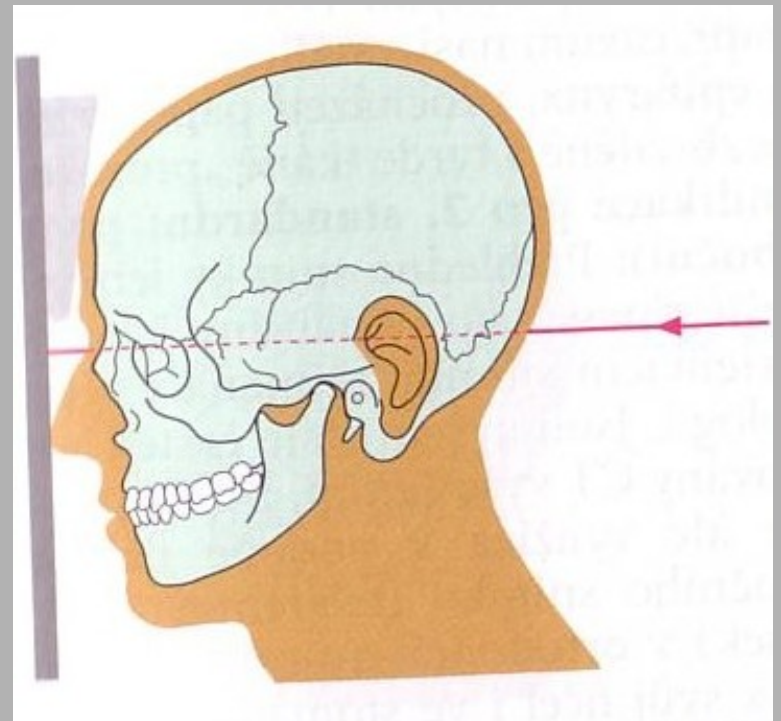

RTG zubů

Lebka – zadopřední a boční

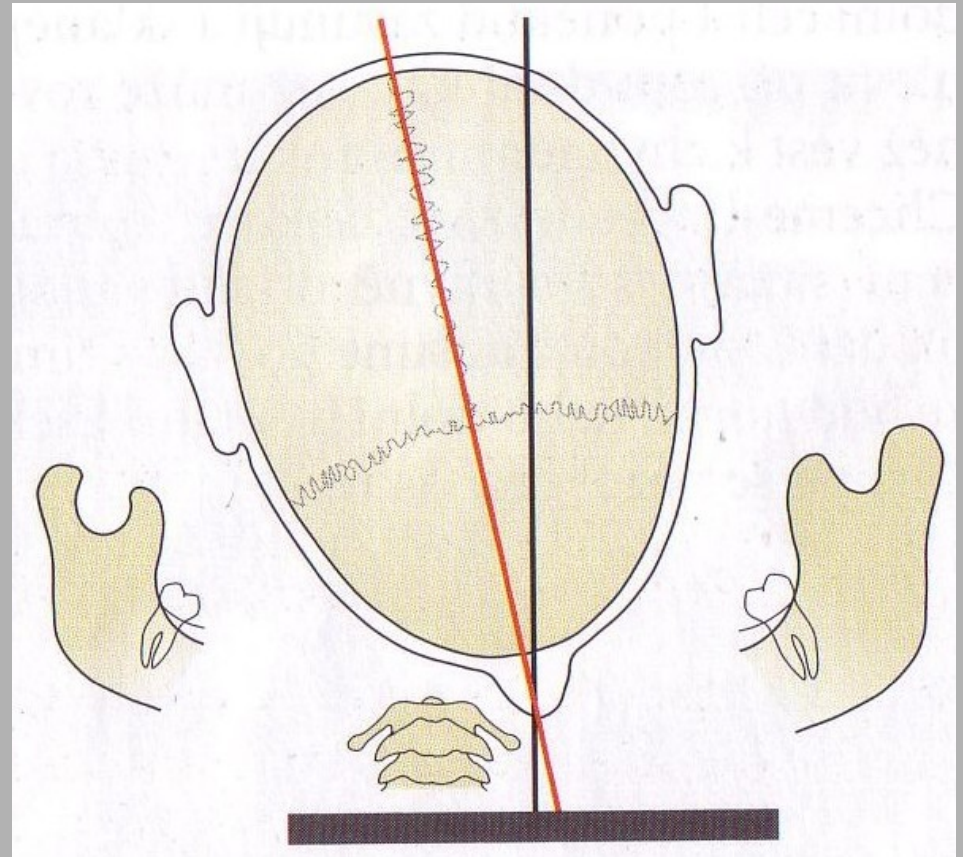
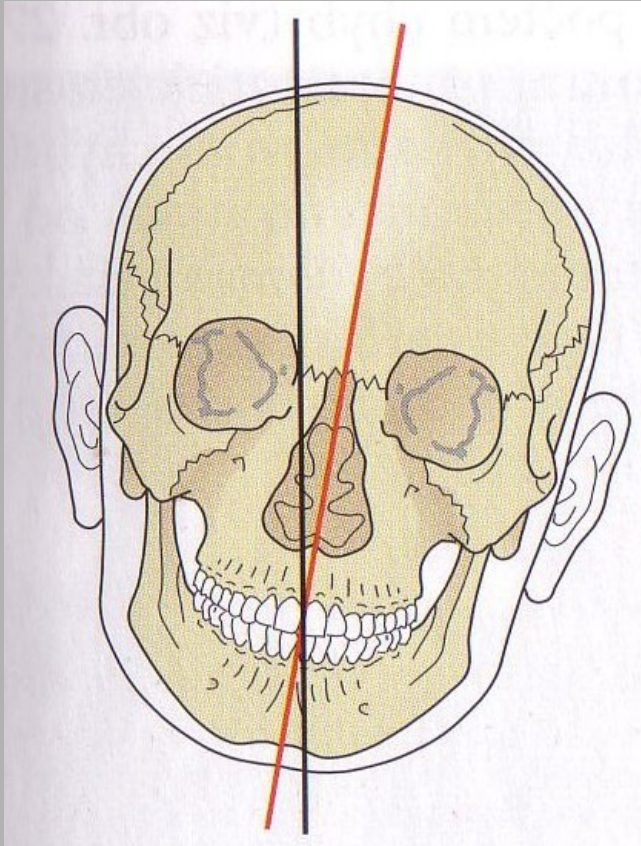

- nos a čelo se dotýká kazety
- paprsek prochází protuber. occipitalis kolmo ke kazetě.

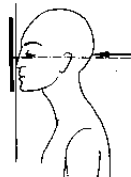
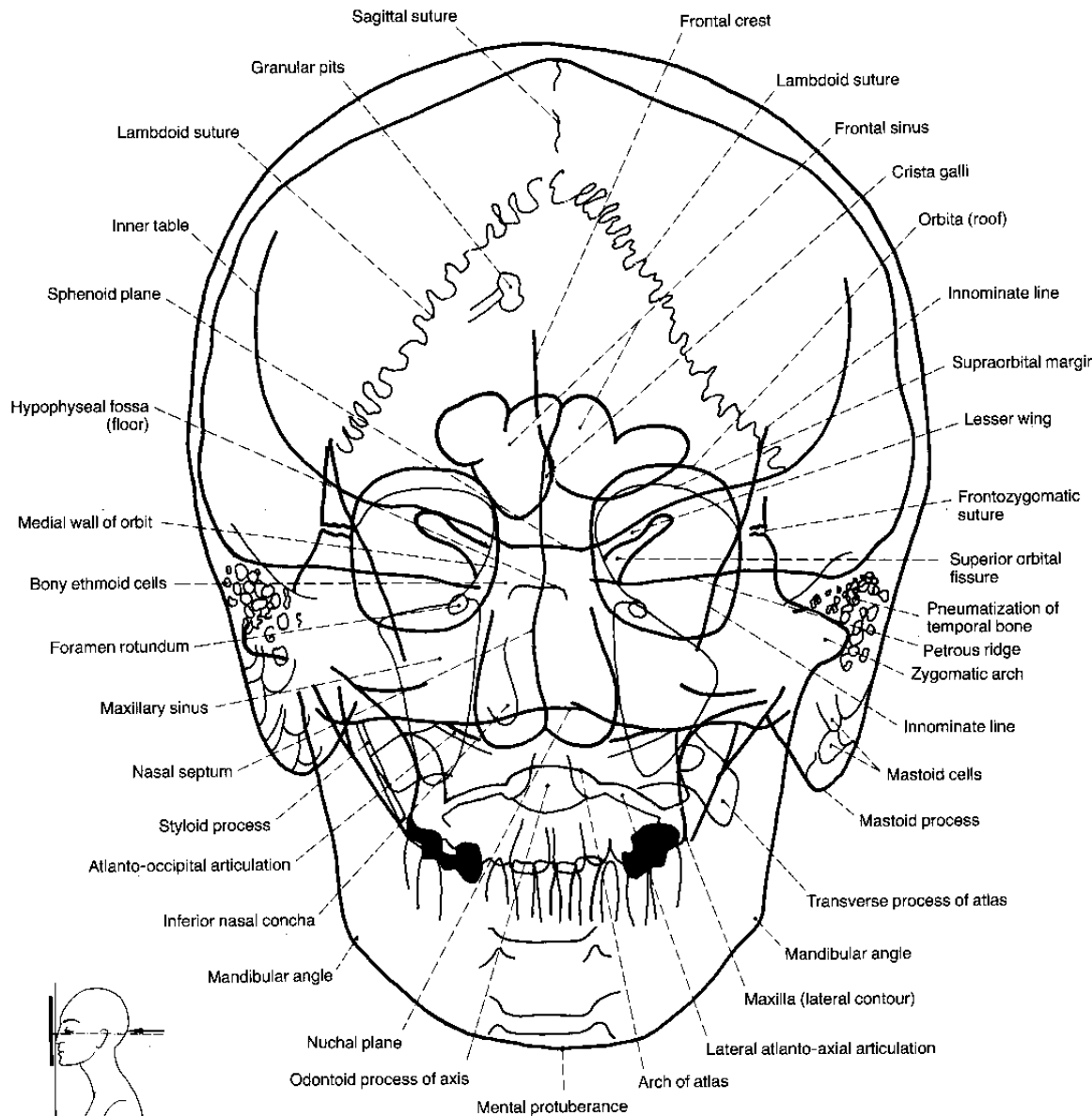

Lebka – zadopřední a bočná

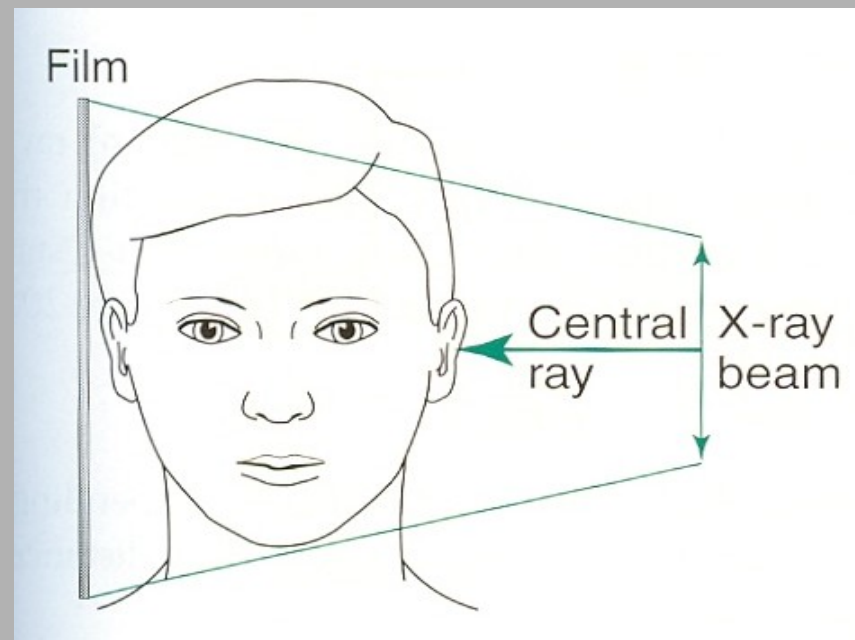
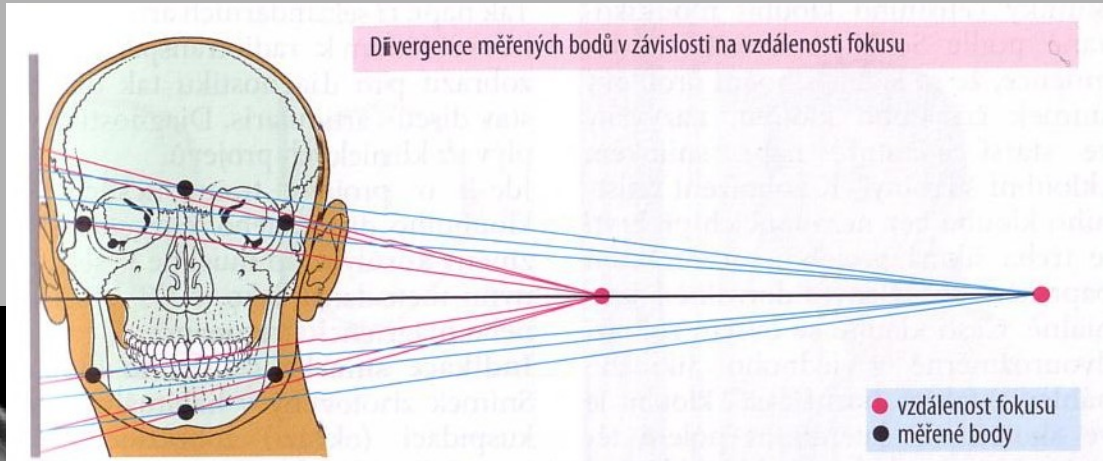
- **centrace**

Lebka – zadopřední a bočná

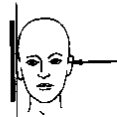
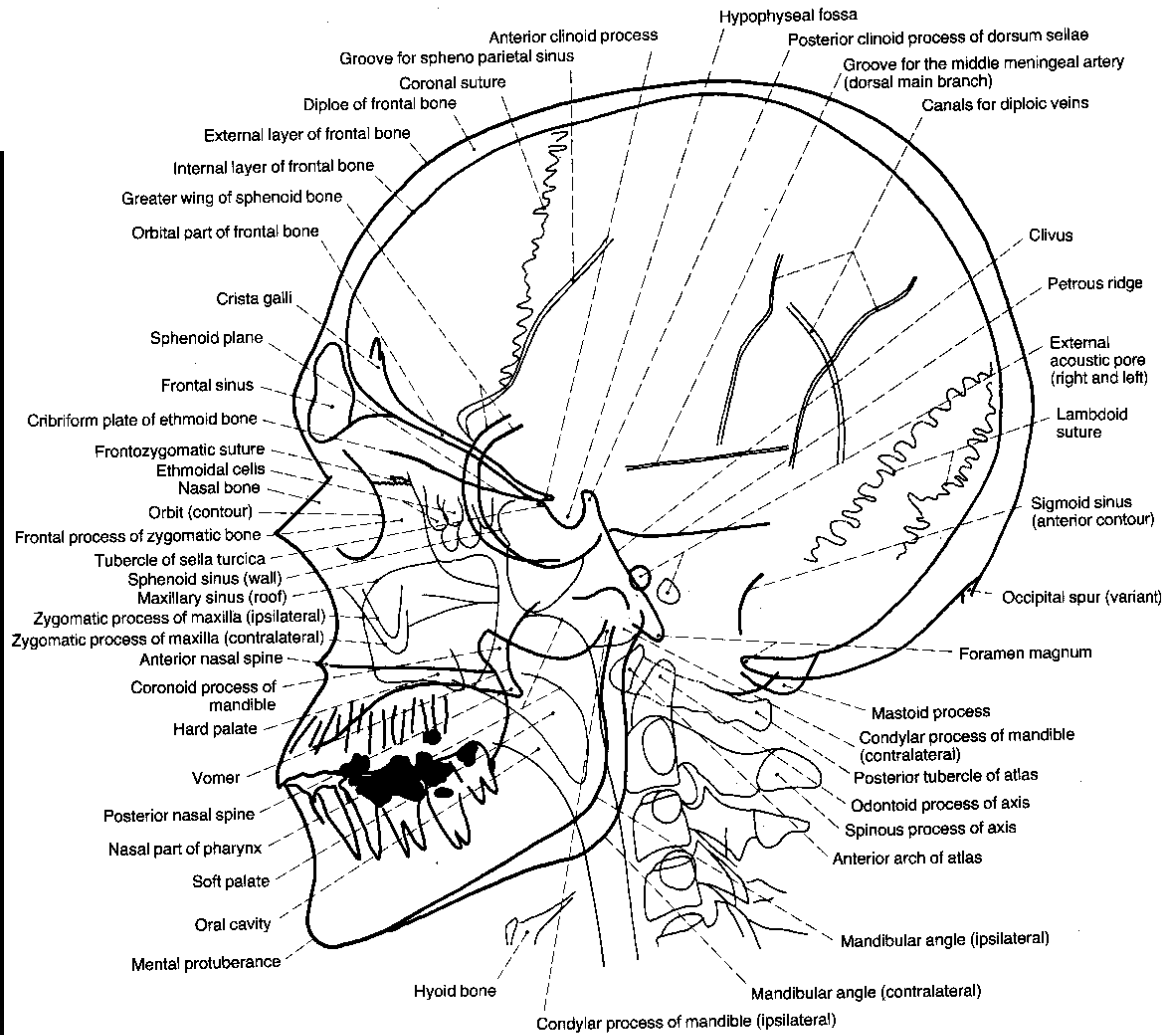

Lebka - bočná

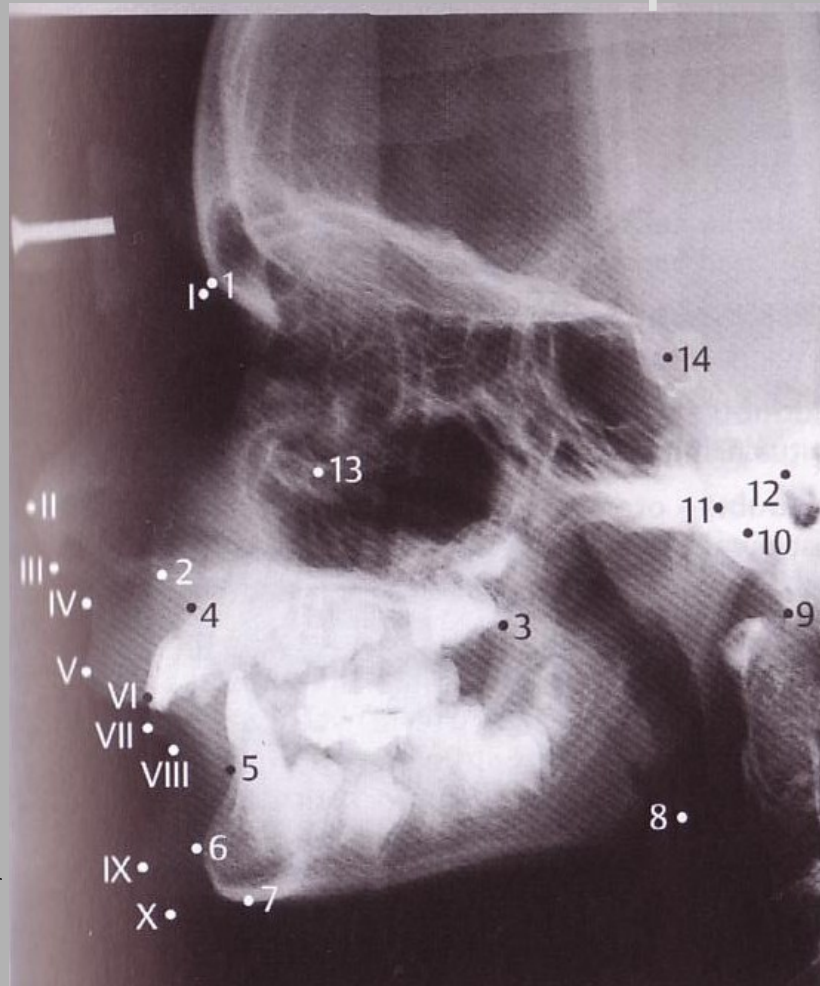
- centrální paprsek skrze acustický meatus
- kolmo ke kasetě

Lebka - bočná

Lebka – bočná

- centrace na splanchnokranium

Skeletální body:

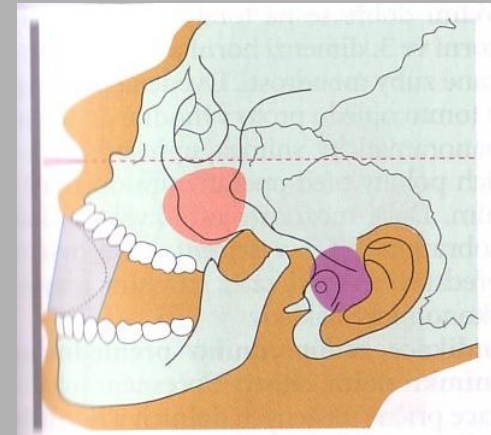
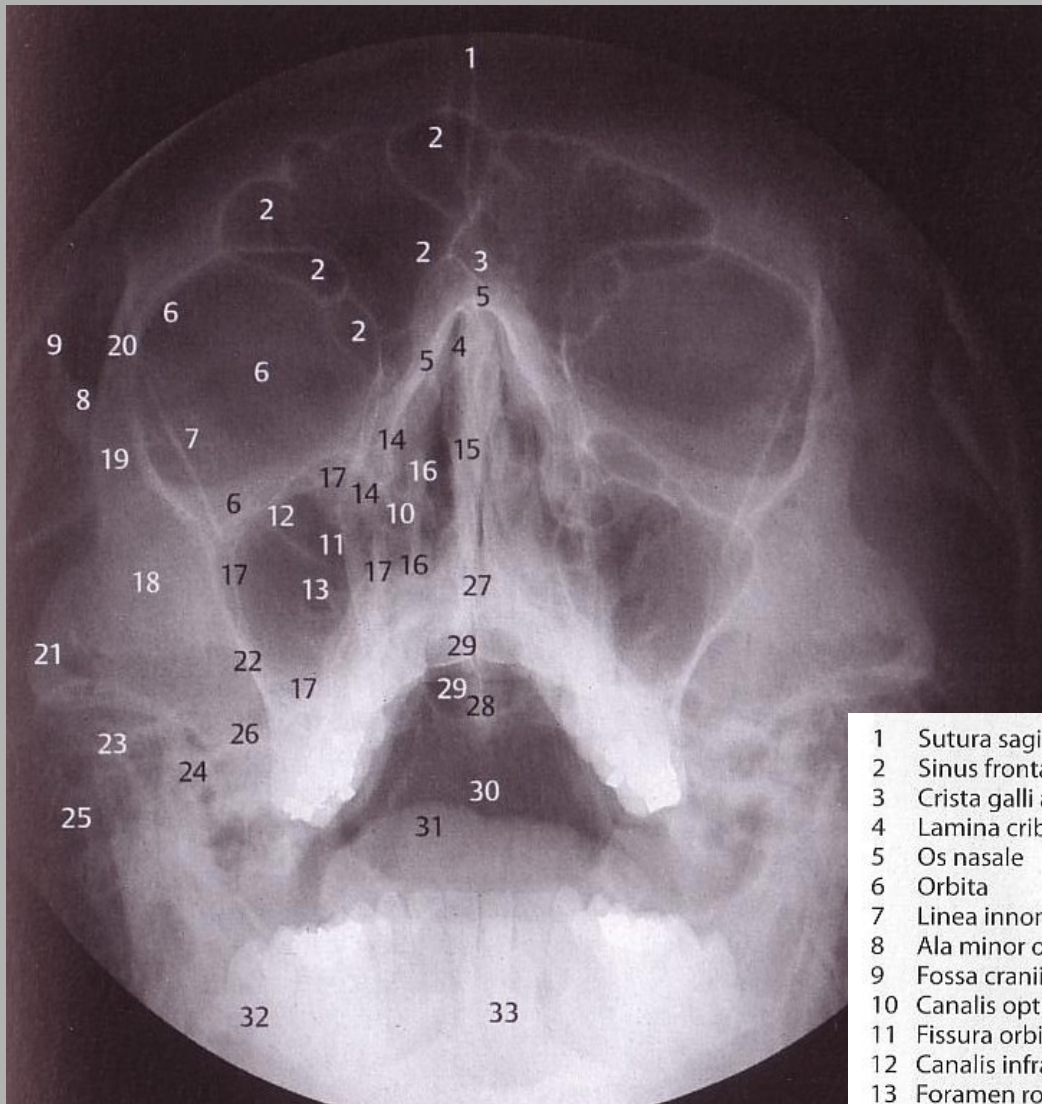
- 1 Nasion
- 2 Spina nasalis anterior
- 3 Spina nasalis posterior
- 4 Bod A
- 5 Bod B
- 6 Pogonion
- 7 Menton
- 8 Gonion
- 9 Basion
- 10 Articulare
- 11 Condylion
- 12 Porion
- 13 Orbitale

- 14 Sella, střed

Body na měkkých tkáních:

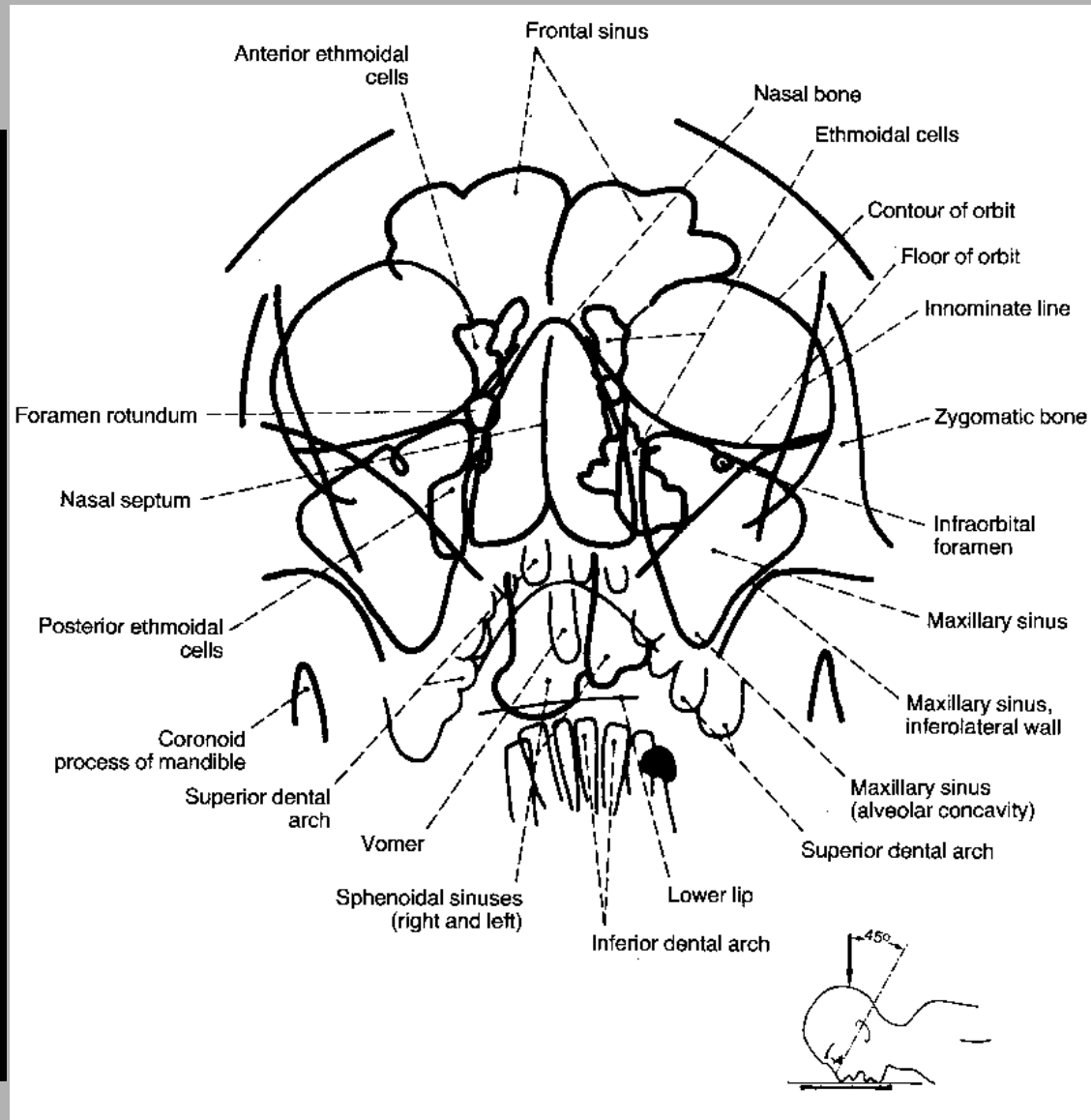
- I Kožní nasion
- II Špička nosu
- III Subnasale
- IV Subspinale
- V Labrale superius
- VI Stomion
- VII Labrale inferius
- VIII Submentale
- IX Kožní pogonion
- X Kožní gnathion

Lebka - poloaxiální

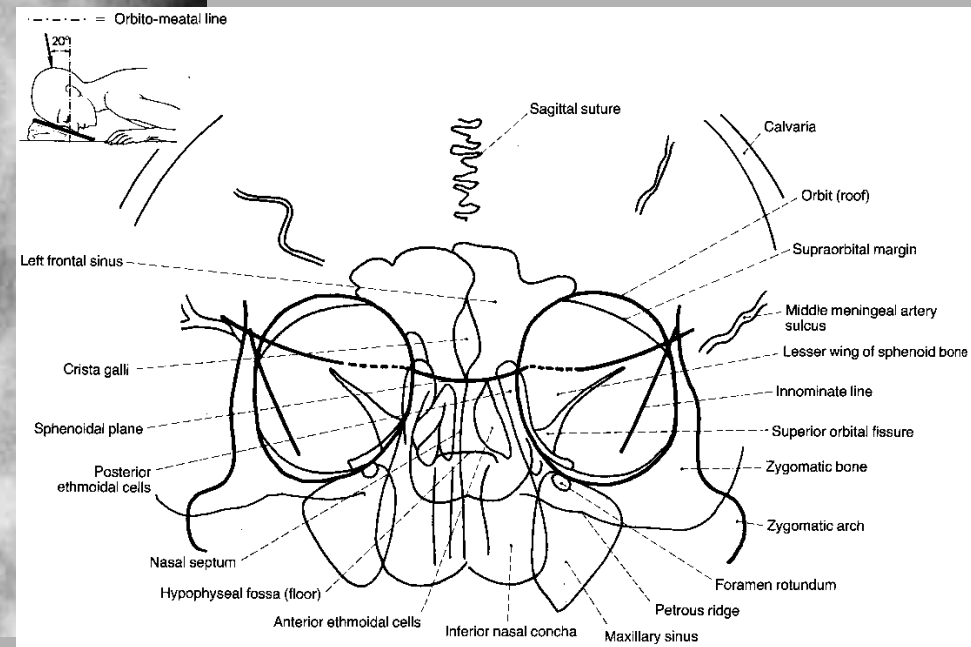
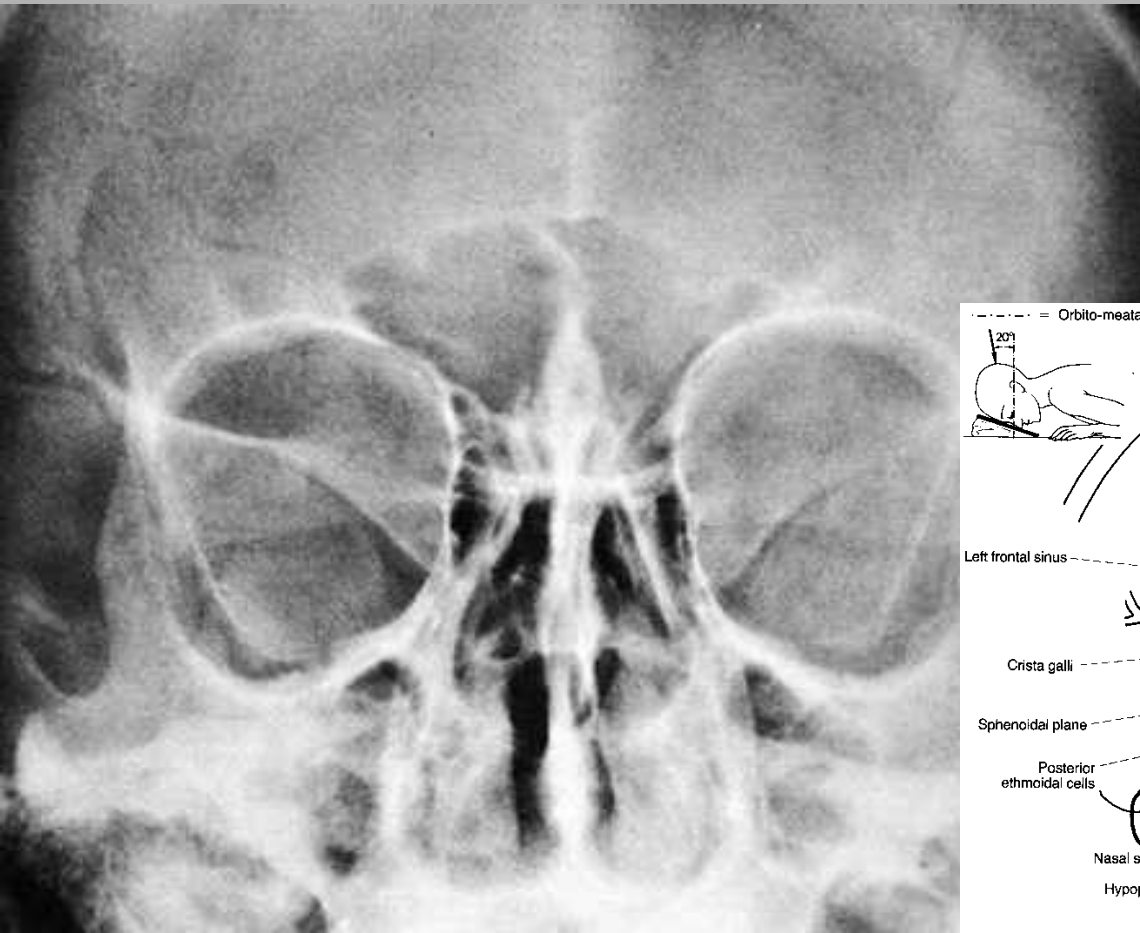
1	Sutura sagittalis	18	Os zygomaticum
2	Sinus frontalis septy	19	Processus frontalis ossis zygomatici
3	Crista galli a falx cerebri	20	Sutura zygomaticofrontalis
4	Lamina cribrosa ossis ethmoidalis	21	Arcus zygomaticus
5	Os nasale	22	Crista zygomaticoalveolaris
6	Orbita	23	Processus condylaris mandibulae
7	Linea innominata (allae majores)	24	Processus muscularis (coronoideus) mandibulae
8	Ala minor ossis sphenoidalis	25	Celullae mastoideae
9	Fossa cranii media (ohraničení)	26	Pars petrosa ossis temporalis
10	Canalis opticus	27	Spina nasalis anterior
11	Fissura orbitalis superior	28	Spina nasalis posterior
12	Canalis infraorbitalis	29	Spina sphenoidalis
13	Foramen rotundum	30	Pars basilaris ossis occipitalis
14	Labyrinthus ethmoidalis	31	Dorsum linguae
15	Septum nasi osseum	32	Massa lateralis atlantis
16	Conchae nasales	33	Dens axis (epistrophei)
17	Sinus maxillaris		

Paranasální siny - Watersova

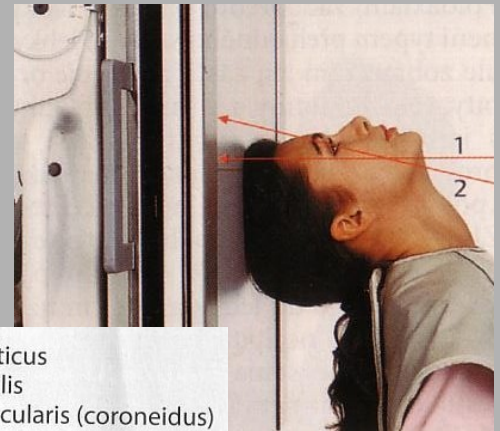
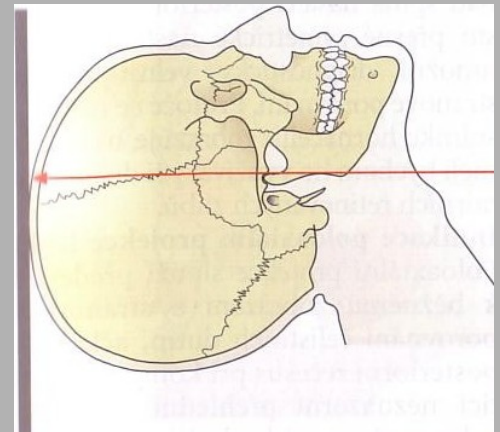
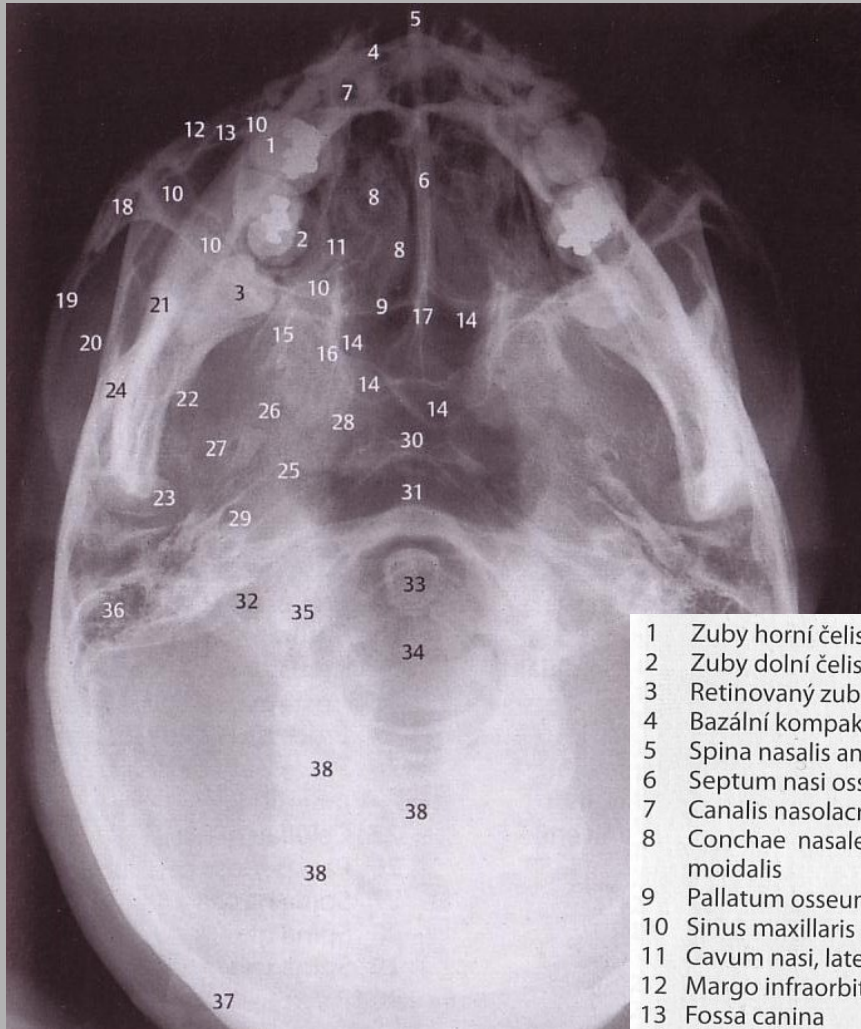

Orbity - zadopřední

- http://rtg.misto.cz/_MAIL_/hlava/09.jpg

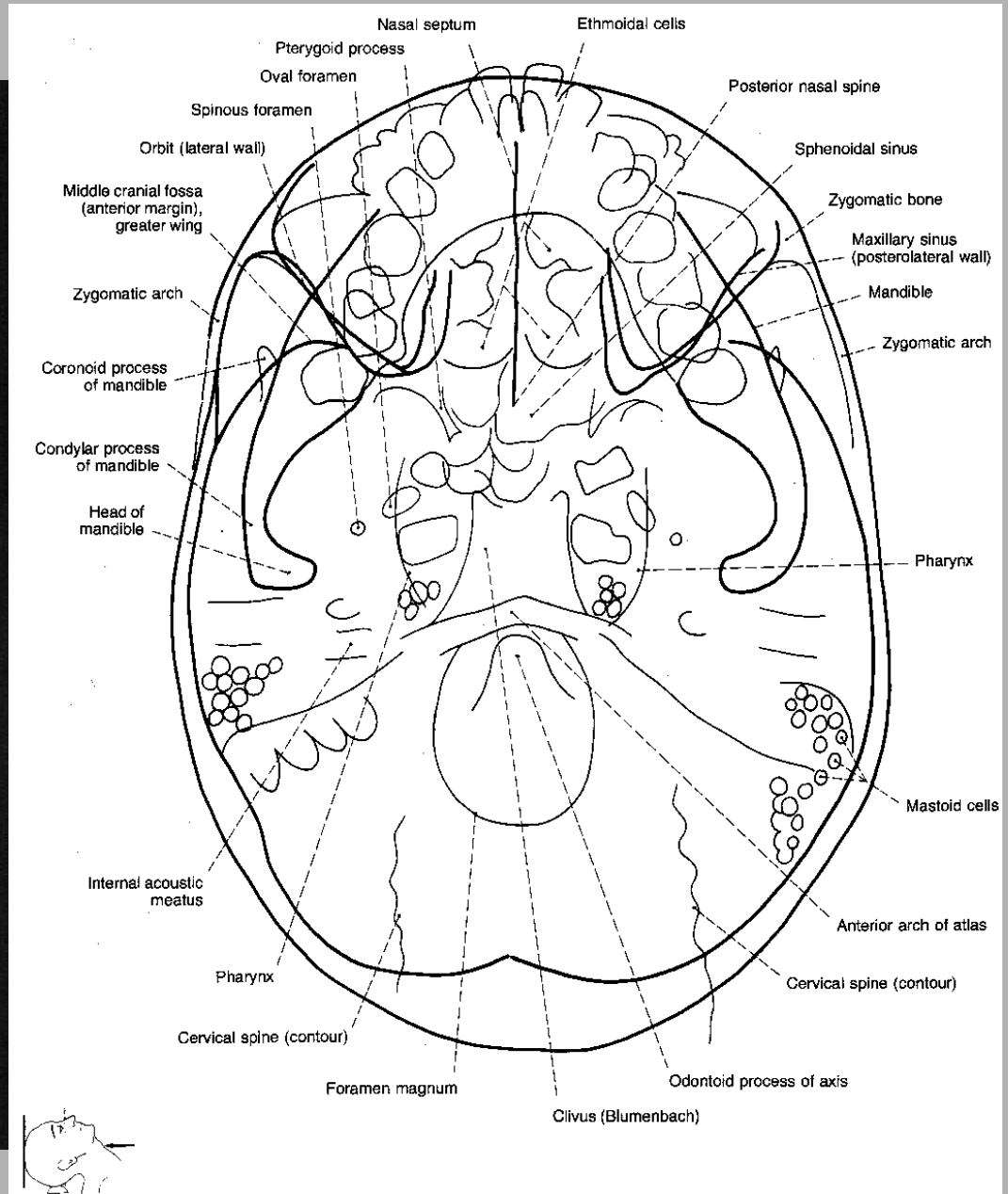

Lebka – axiální

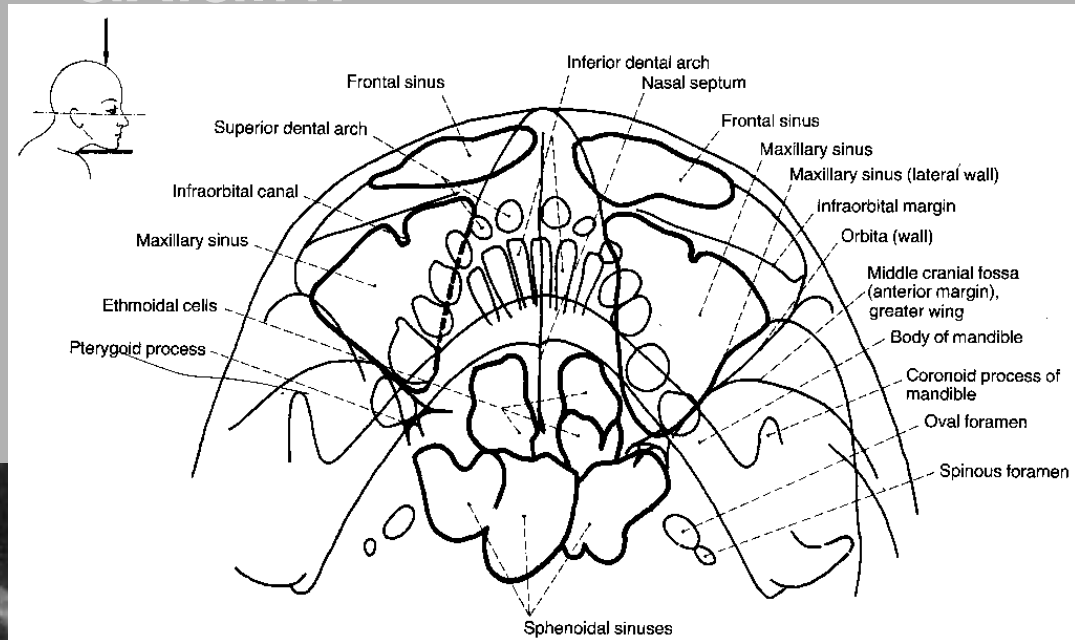

1	Zuby horní čelisti	19	Arcus zygomaticus
2	Zuby dolní čelisti	20	Fossa temporalis
3	Retinovaný zub 48	21	Processus muscularis (coroneidus) mandibulae
4	Bazální kompakta mandibuly	22	Lingula
5	Spina nasalis anterior	23	Condylus mandibulae
6	Septum nasi osseum	24	Angulus mandibulae
7	Canalis nasolacrimalis	25	Sutura coronalis
8	Conchae nasales et labyrinthus ethmoidalis	26	Foramen ovale
9	Pallatum osseum (dorzální hranice)	27	Foramen spinosum
10	Sinus maxillaris (ohraničení)	28	Foramen lacerum
11	Cavum nasi, laterální stěna	29	Canalis caroticus
12	Margo infraorbitalis	30	Dorsum sellae
13	Fossa canina	31	Tuberculum anterius atlantis
14	Sinus sphenoidalis	32	Foramen transversarium atlantis
15	Processus pterygoideus, lamina lateralis	33	Dens axis (epistrophei)
16	Processus pterygoideus, lamina medialis	34	Foramen magnum
17	Spina nasalis posterior	35	Condylus occipitalis
18	Os zygomaticum	36	Celullae mastoideae
		37	Os occipitale
		38	Obratle krční páteře

Lebka - axiální

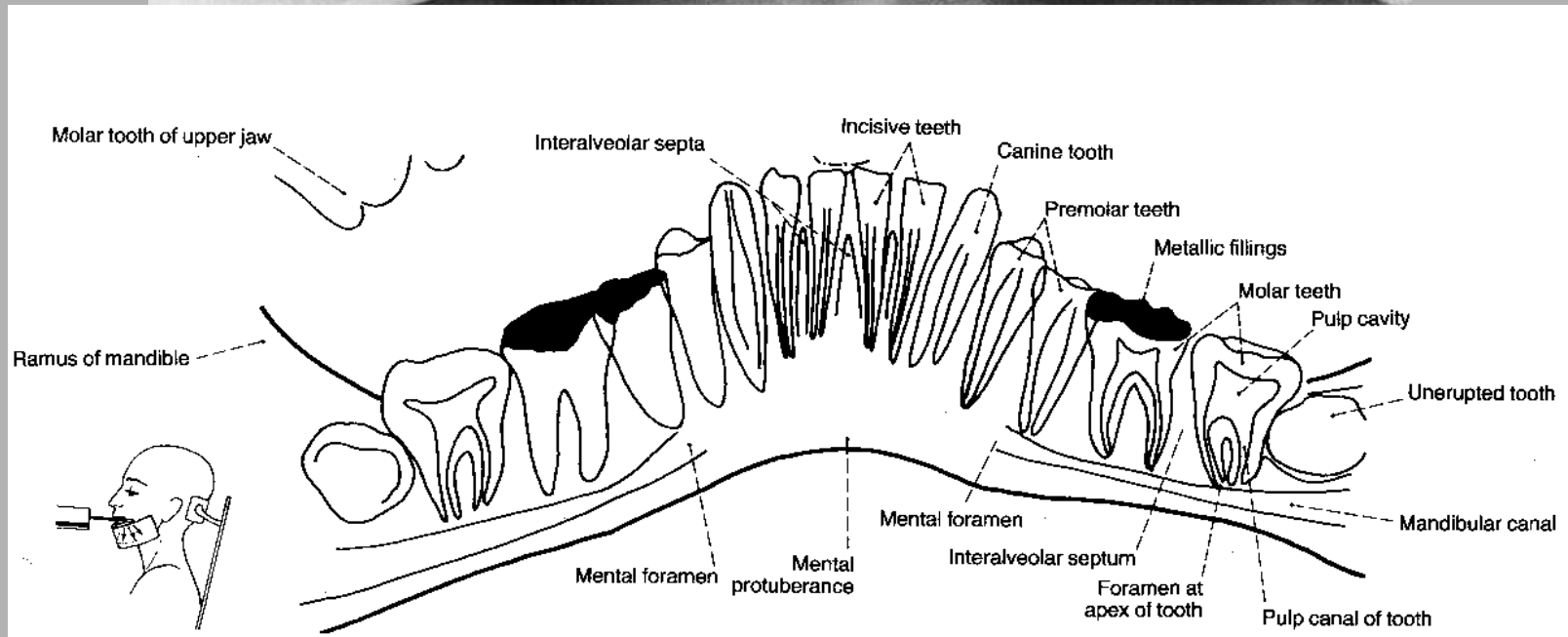
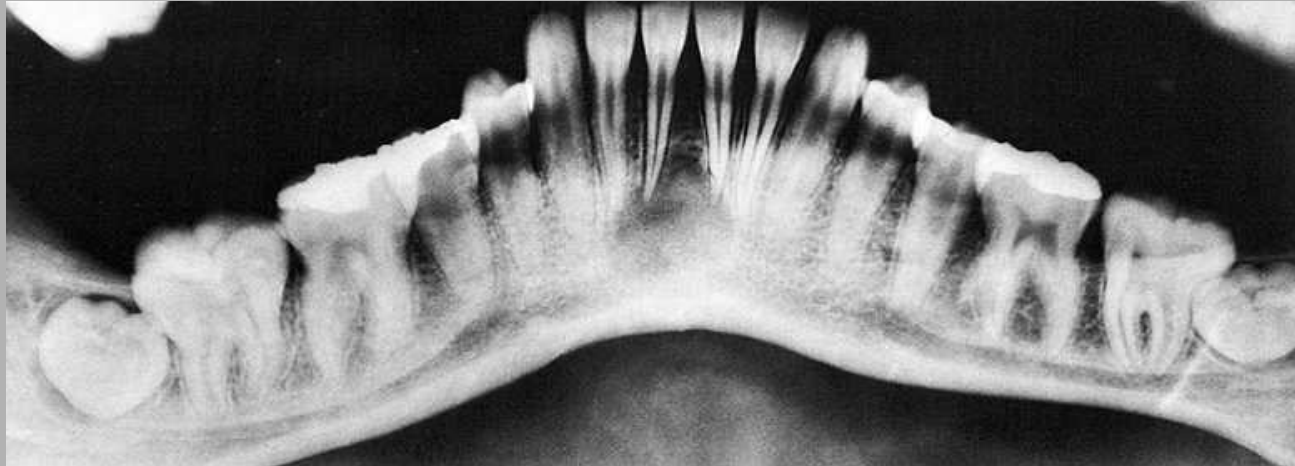

Paranazální siny - axiální

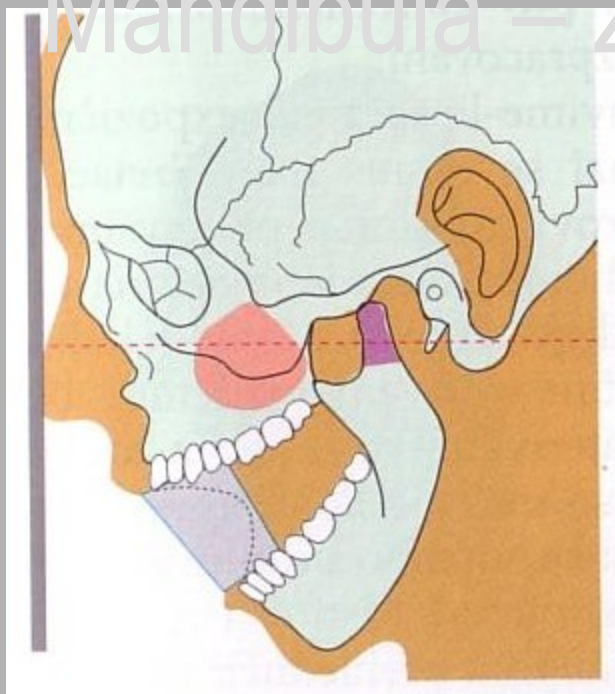

Dolní čelist - panoramatická

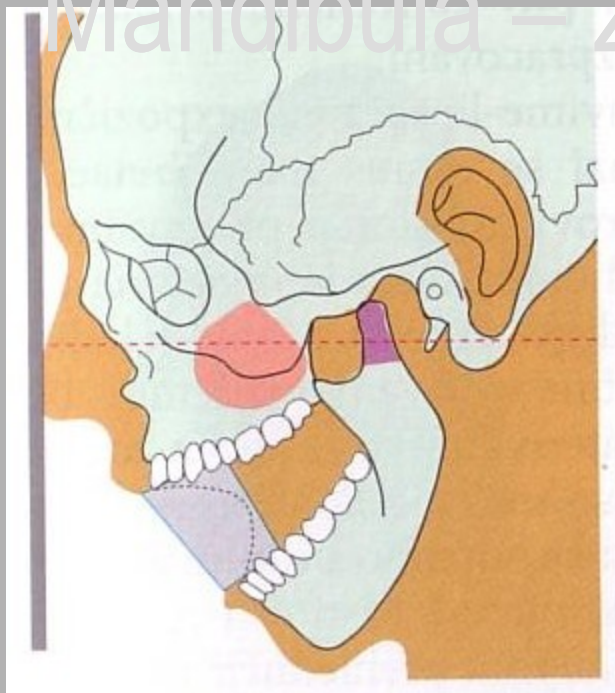
- http://rtg.misto.cz/_MAIL_/hlava/15.jpg

Mandibula – zadopřední projekce

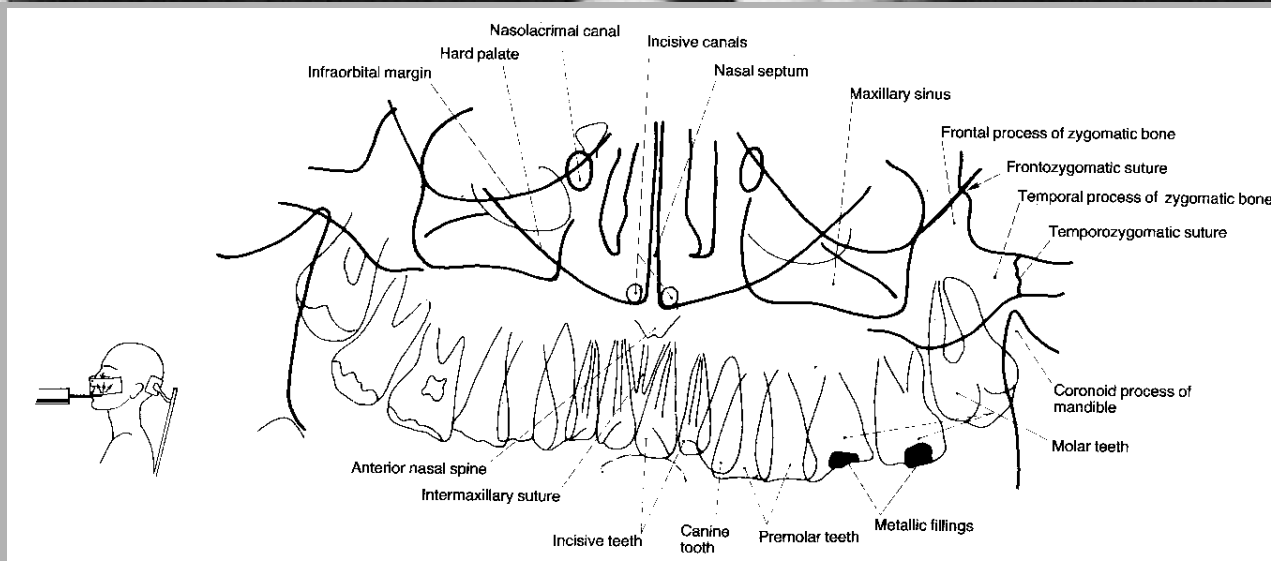

Mandibula – zadopřední projekce

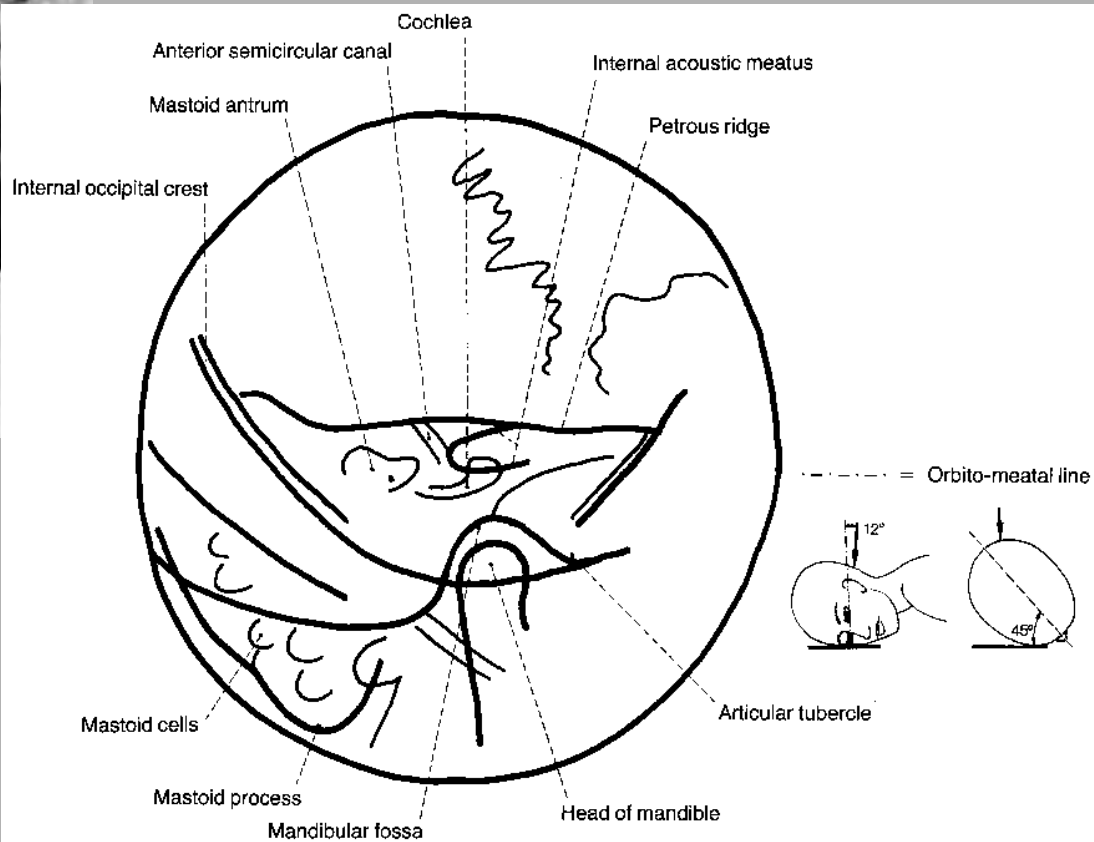
1	Crista frontalis	15	Margo inferior, orbita
2	Squama ossis temporalis	16	Sinus maxillaris
3	Pars petrosa ossis temporalis	17	Cavum nasi
4	Eminentia arcuata	18	Concha nasalis inferior
5	Processus mastoideus ossis temporalis	19	Septum nasi osseum
6	Sinus sphenoidalis v superpozici s částí sinus frontalis	20	Dens axis (epistrophei)
7	Crista galli	21	Articulatio atlantoaxialis
8	Planum sphenoidale	22	Spina nasalis anterior
9	Articulatio atlantooccipitalis	23	Processus condylaris mandibulae
10	Processus transversum atlantis	24	Kondylus, facies articularis
11	Processus pterygoideus ossis sphenoidalis	25	Angulus mandibulae
12	Eminentia articularis	26	Processus muscularis (coronoideus) mandibulae
13	Arcus zygomaticus	27	Canalis mandibulae
14	Os zygomaticum	28	Foramen mentale
		29	Corpus vertebrae cervicalis III

Horní čelist - panoramatická

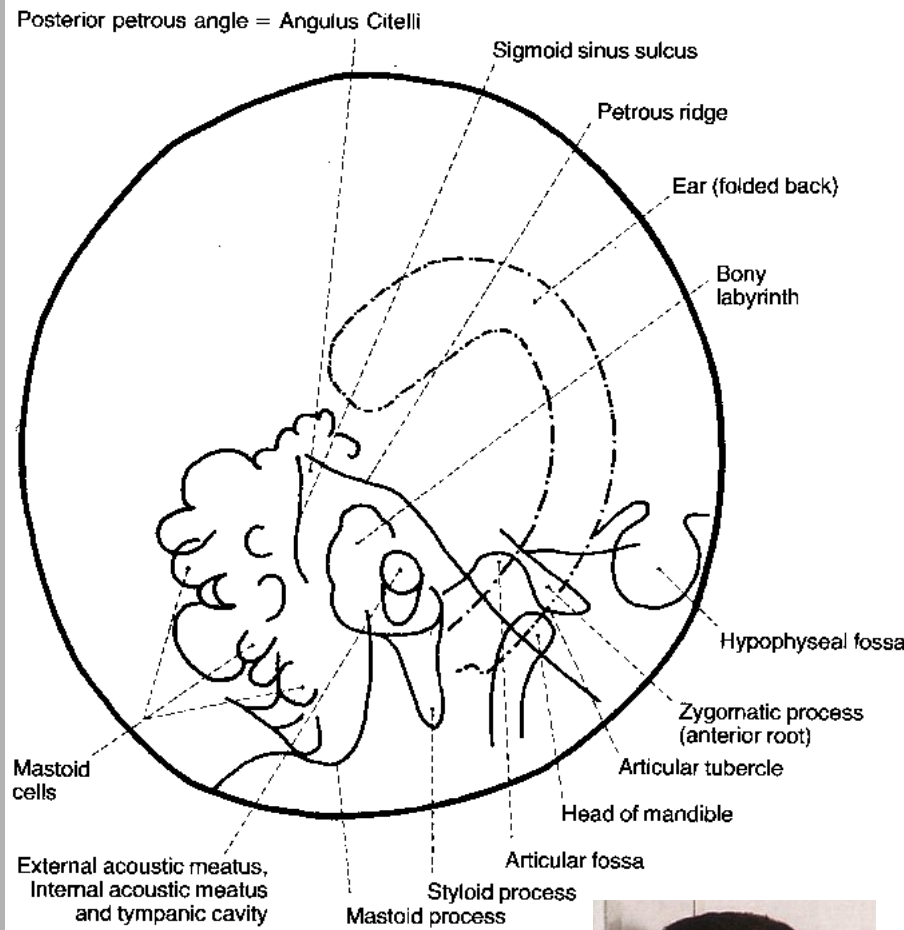
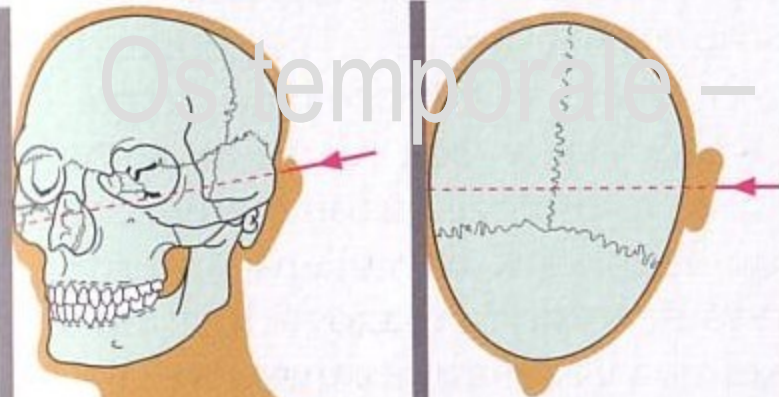

Os temporale – Stenvers - semisagitální

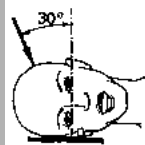
- http://rtg.misto.cz/_MAIL_/hlava/11.jpg

Os temporale – Schüller - semilaterální

http://rtg.misto.cz/_MAIL_/hlava/12.jpg

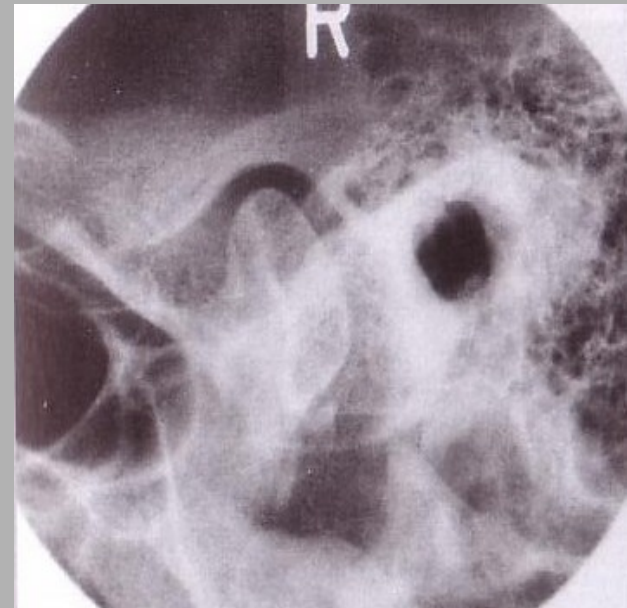
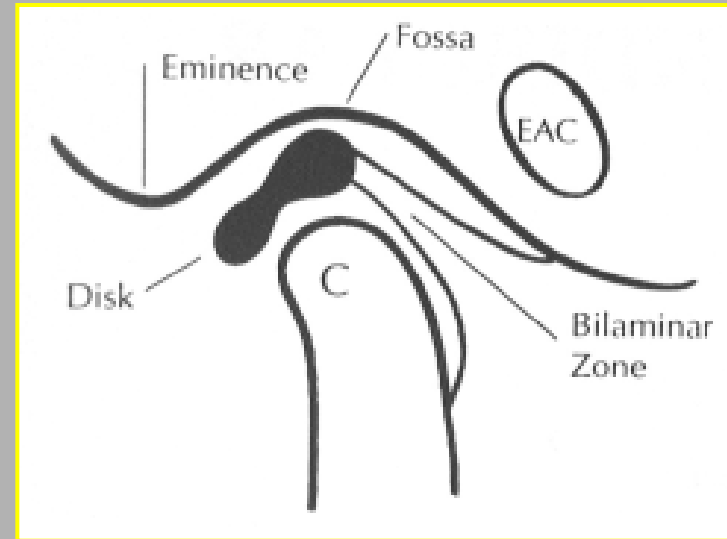

----- = Orbito-meatal line

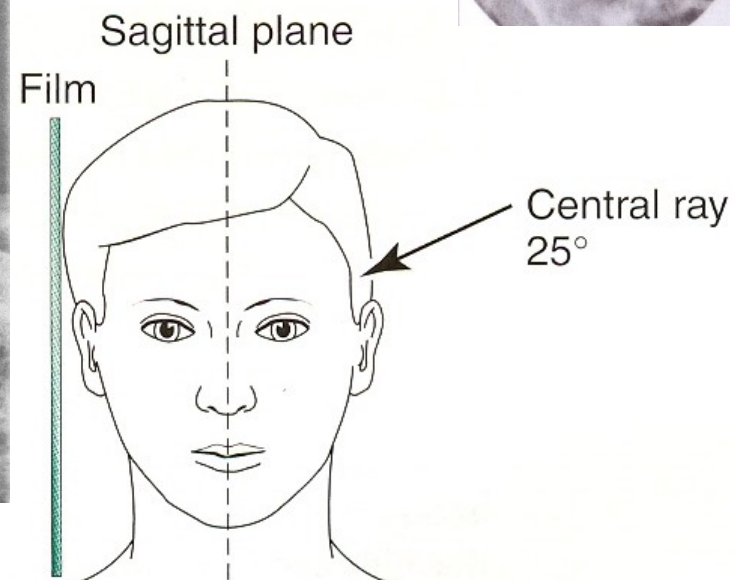
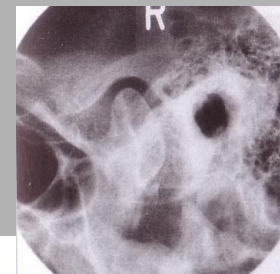

Temporomandibulární kloub - TMJ

- Intracapsulární patologie = diskopatie
- Bikonkávní disk, fibroartilózní struktura, kraniální/kaudální kompartment TMJ
- Správná pozice disku ochraňuje kloub
- Diskopatie =
 - dislokace disku
 - ✓ s/bez repozice
 - ✓ adheze

Temporomandibulární skloubení - TMJ

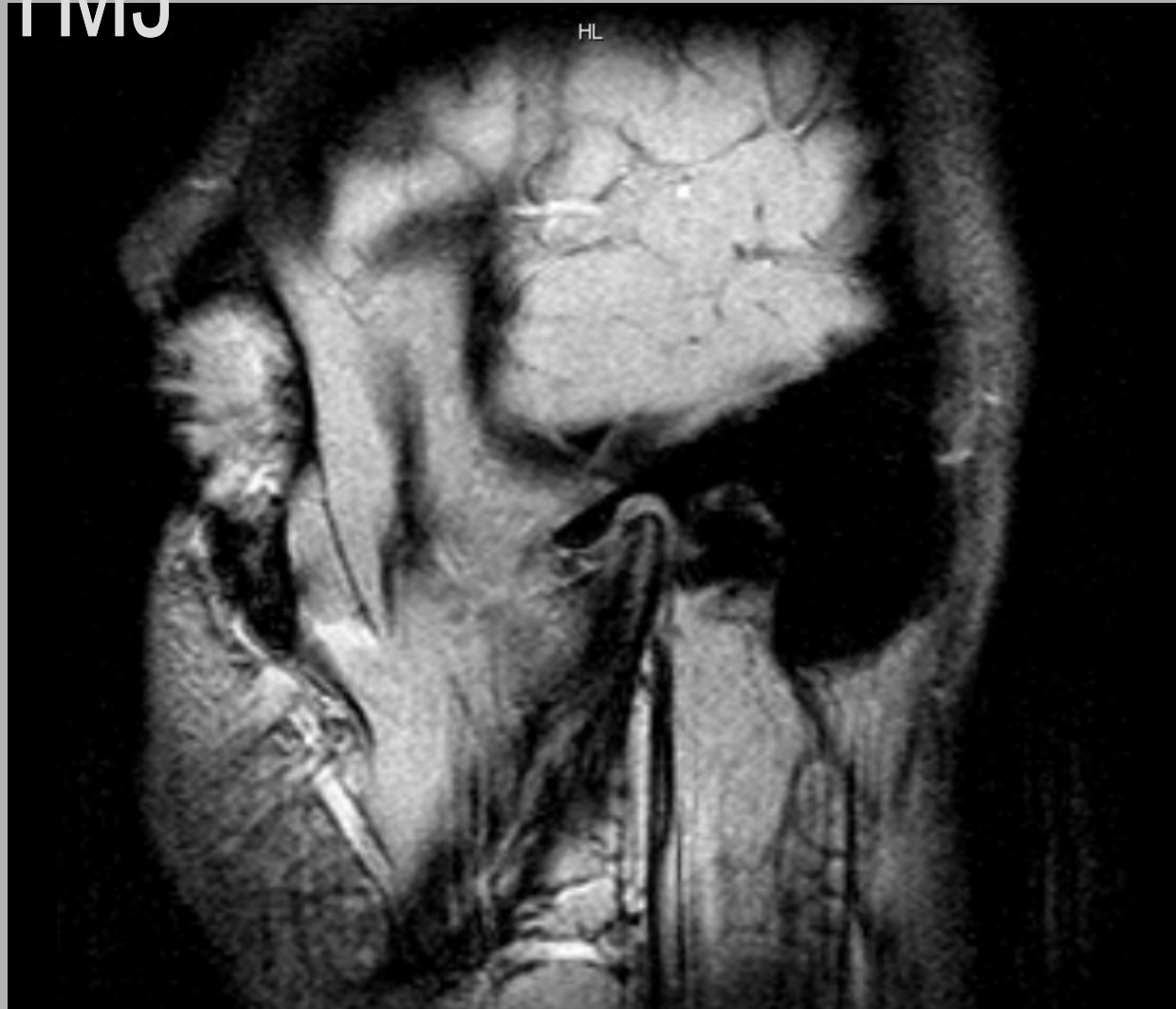

serial radiogram TMJ

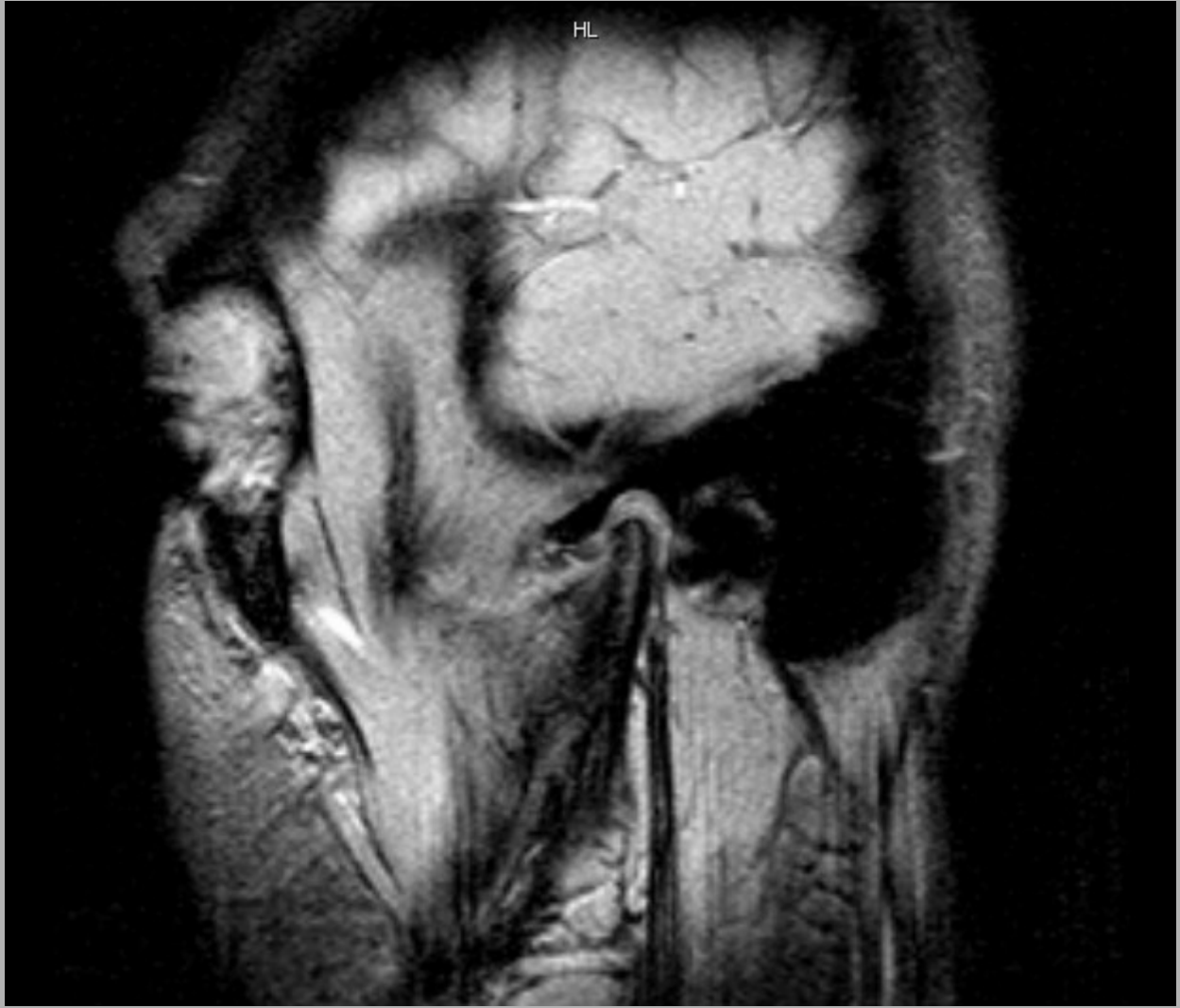
- x-ray paprsek prochází +25° vertikálně do středu filmu
- vstupuje 6-7cm nad meatus acusticus.

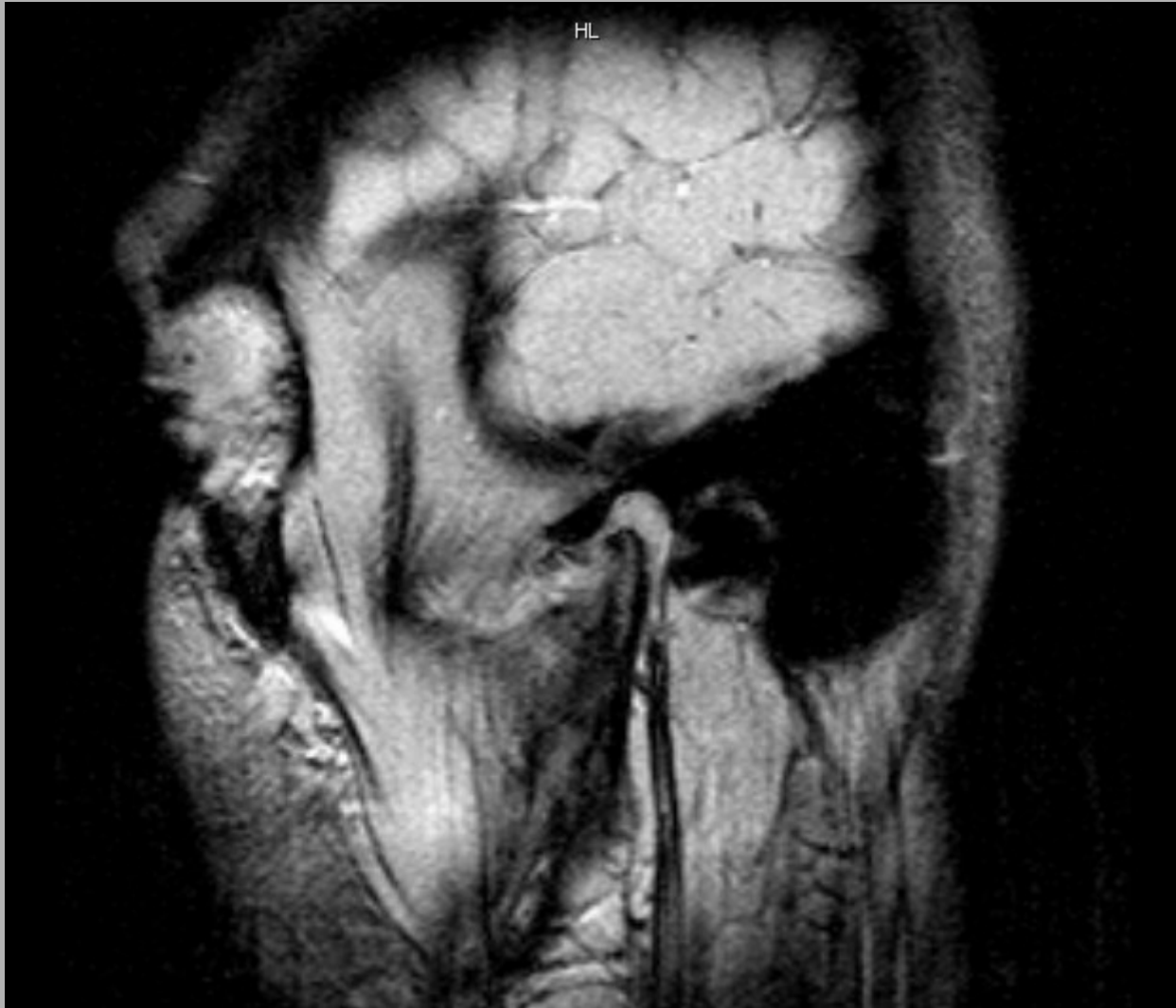
- mandibul. kondylus
- fossa glenoidalis
- zavřená/otevřená ústa

MRI - TMJ

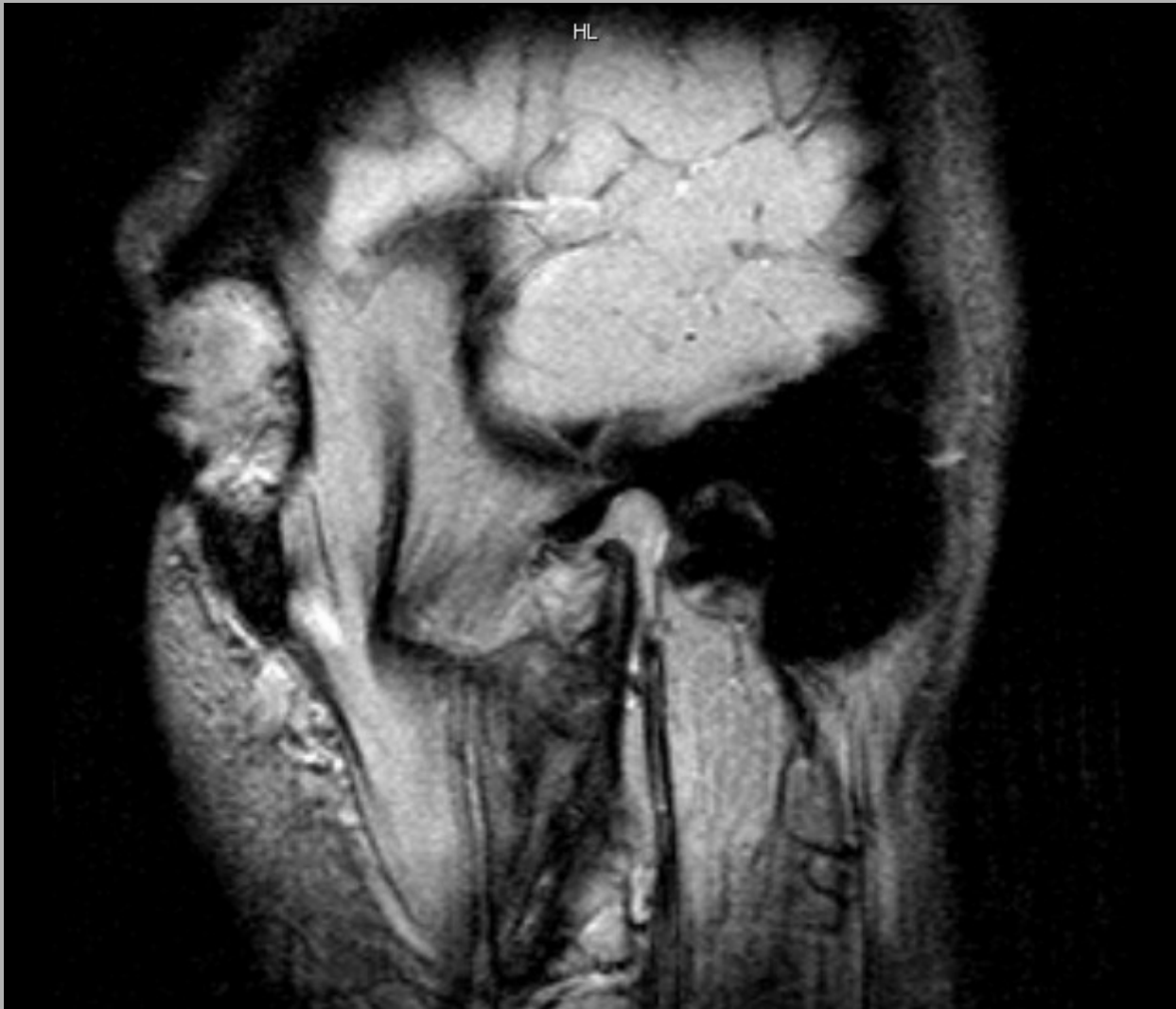

HL

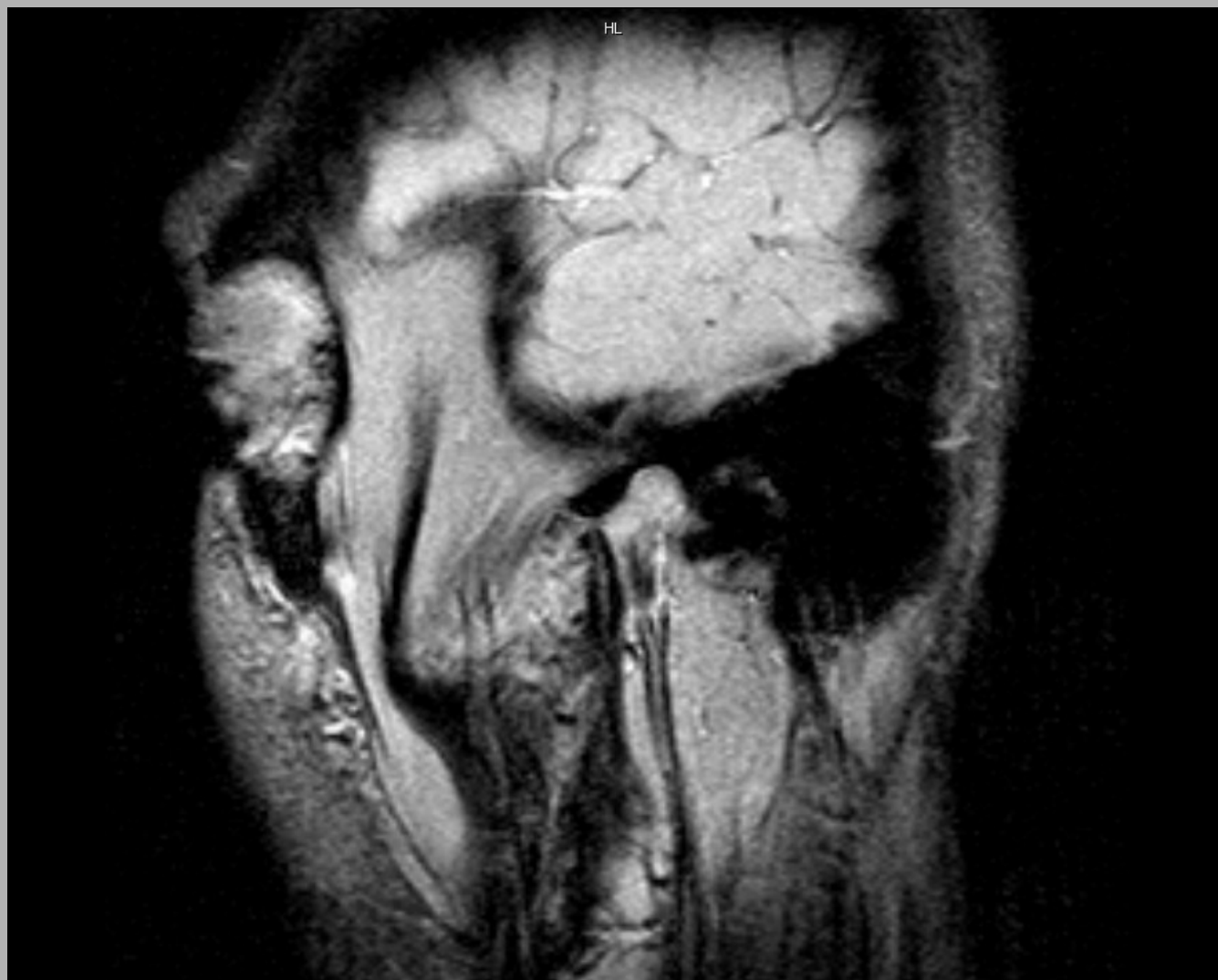

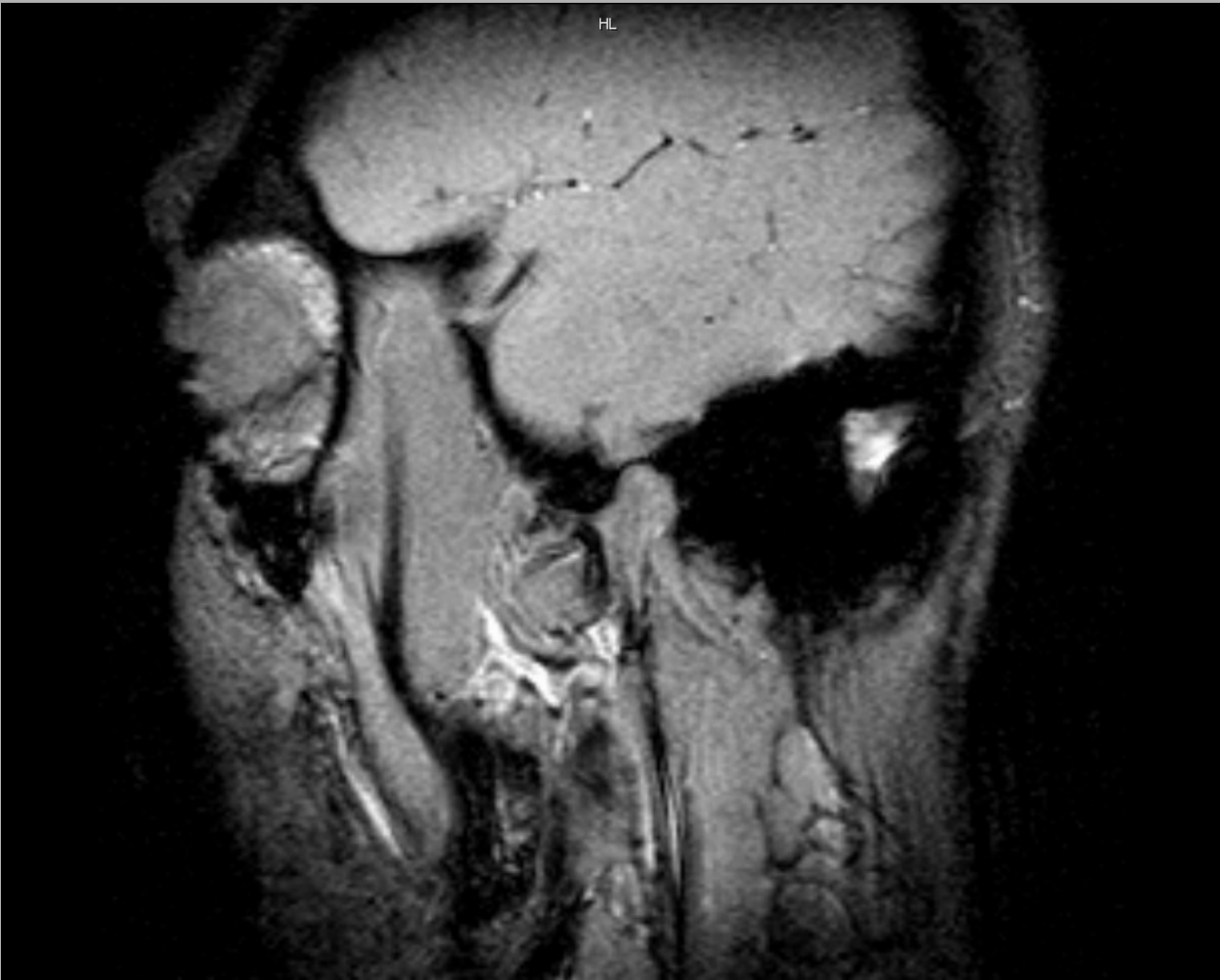

HL

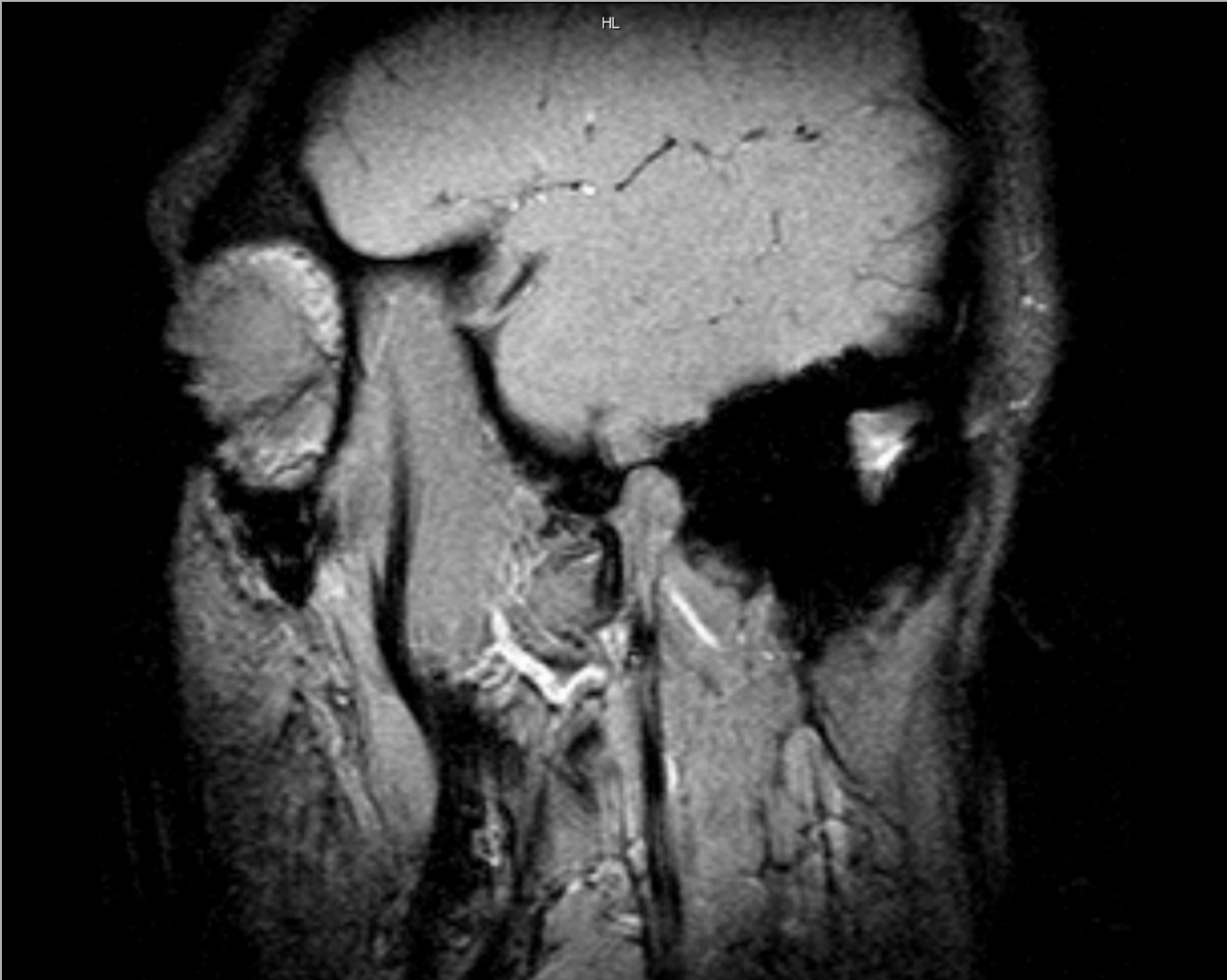
HL

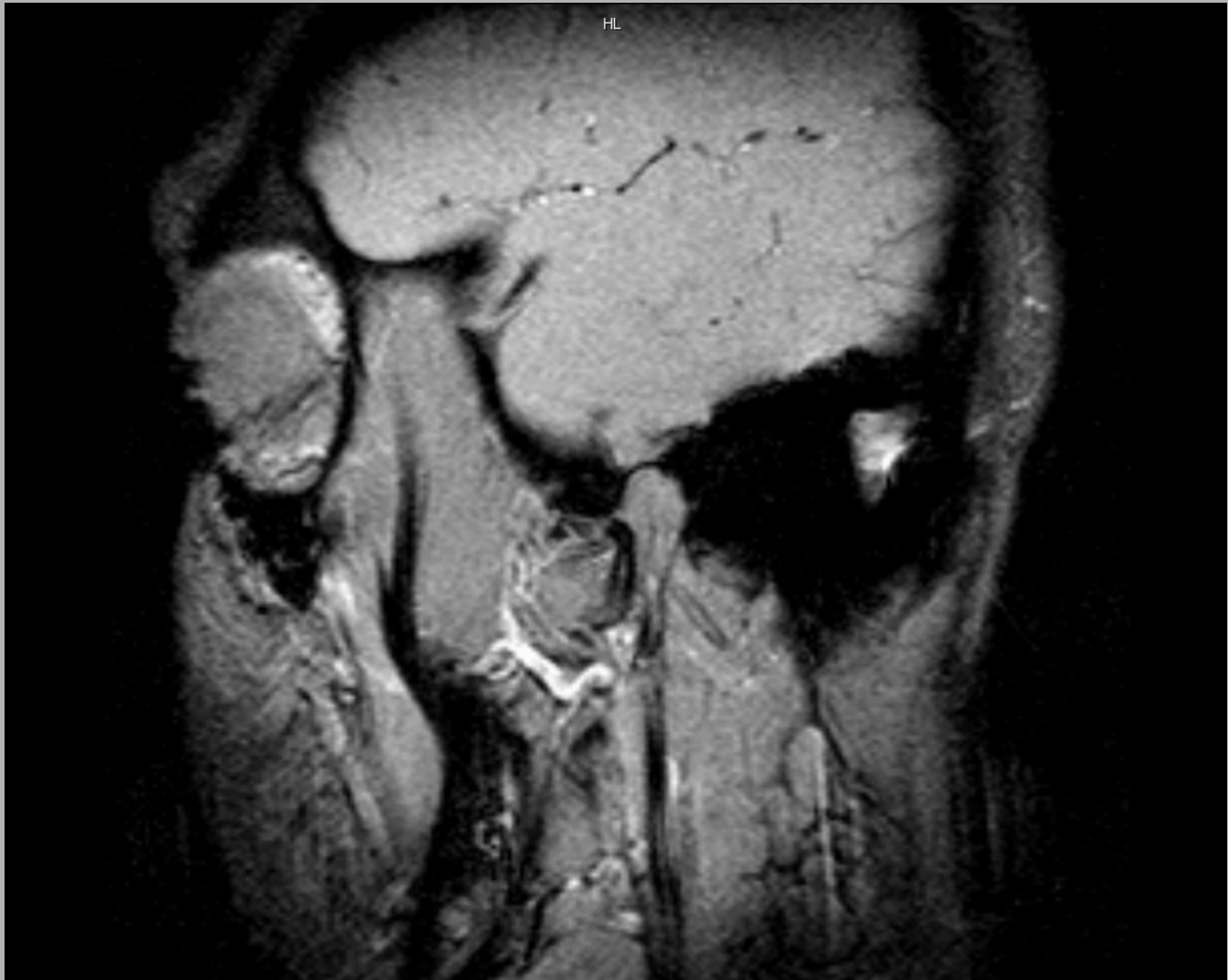

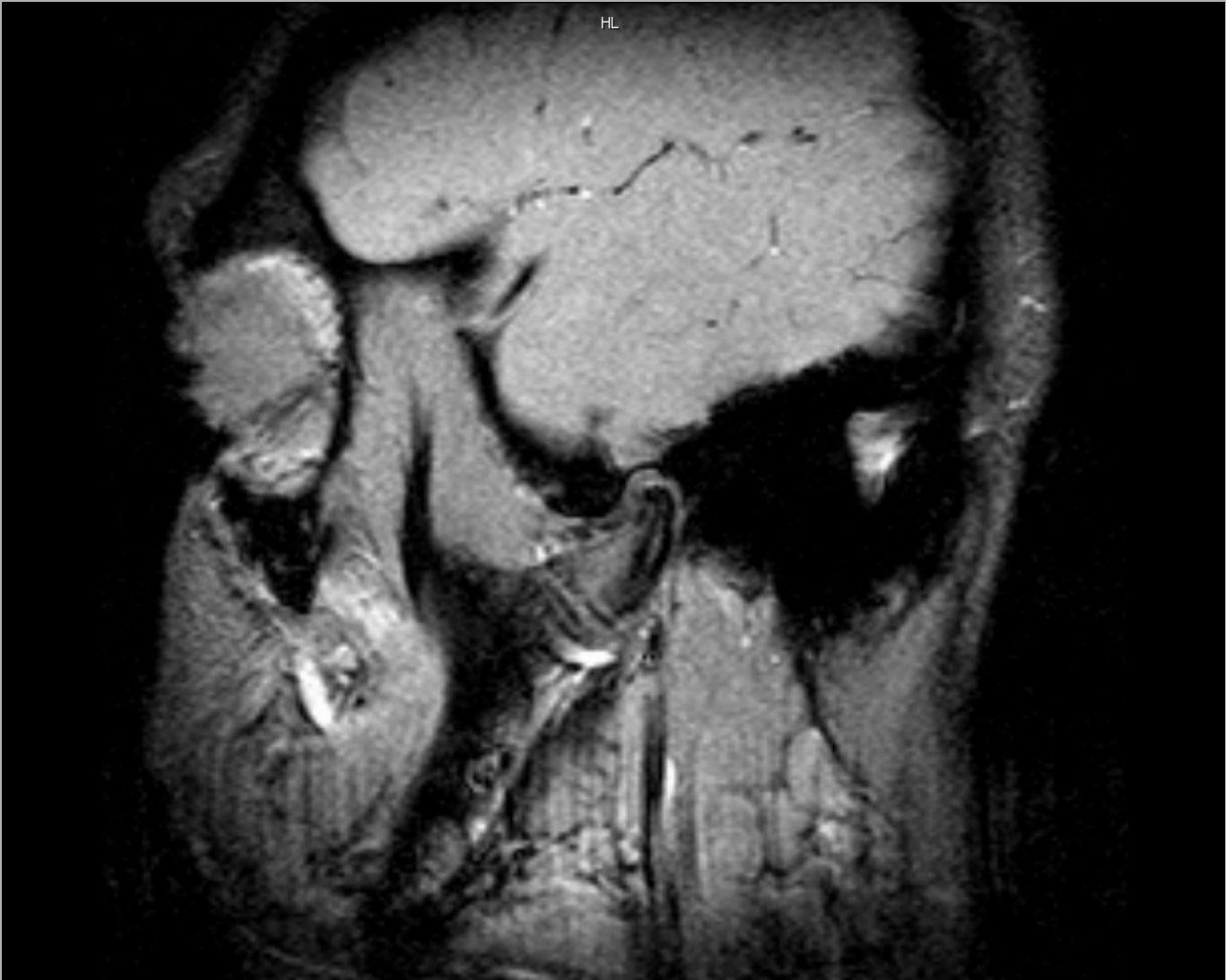
HL

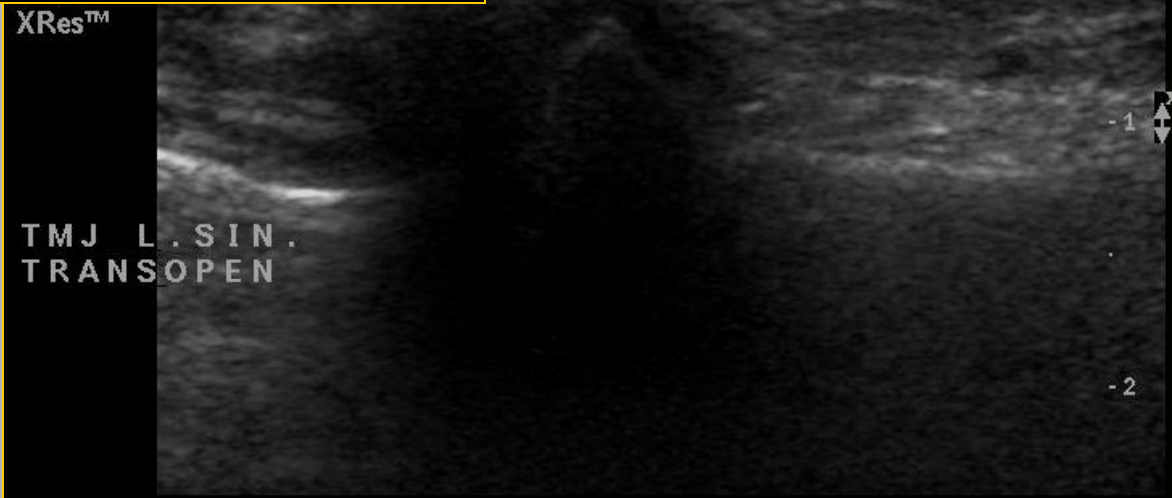
HL

HL

Sono - TMJ

**I
n
t
r
a
o
r
á
l
n
í

s
n
í
m
k
y**

Intraorální snímky

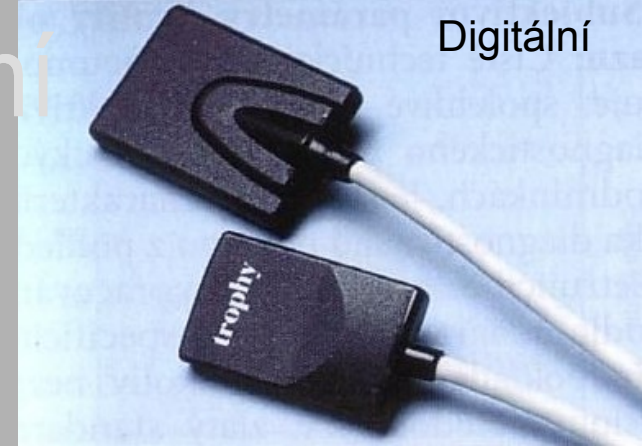
Intraorální RTG přístroj

- napětí rentgenky U
 - 50-90 kV
- filtrace primárního svazku
 - 1,5 mm Al pro U menší než 70 kV
 - 2,5 mm Al pro U větší než 70 kV
- tubus
 - délka tubusu 10-30 cm
 - materiál tubusu: umělá hmota
 - funkce: vymezení vzdálenosti ohnisko-kůže (min. 10 cm)
- velikost pole na konci tubusu
 - je dána vymezením svazku výstupním okénkem, průměru kruhového pole do 6 cm

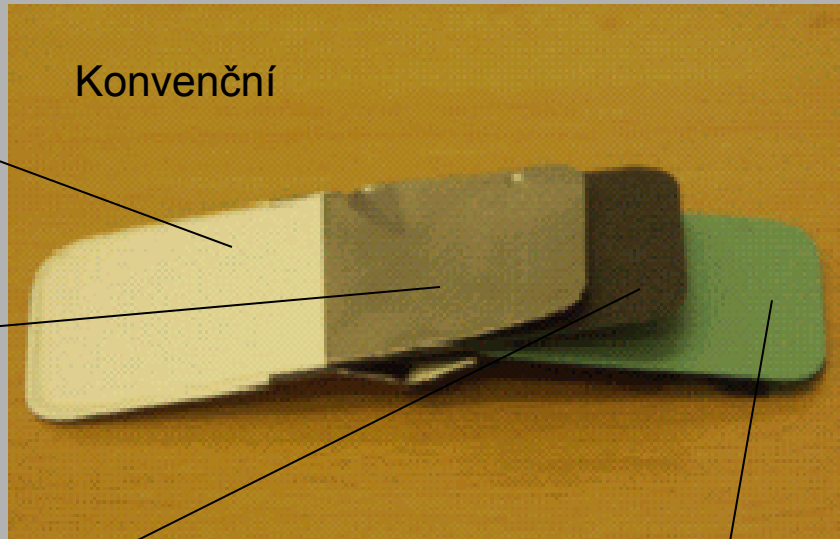

Intraorální filmy pro intraorální zobrazení

- konvenční/digitální
- dentální filmy
- světlotěsnost, vodotěsnost

plastový obal

Pb filtr na zadní straně

–zamezuje vniknutí neostrotí z reexpozice rozptýleným zářením

papírový obal kryjící obě strany filmu

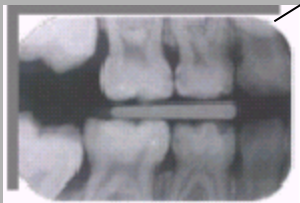
film

Filmy pro intraorální zobrazení

- ustálené formáty

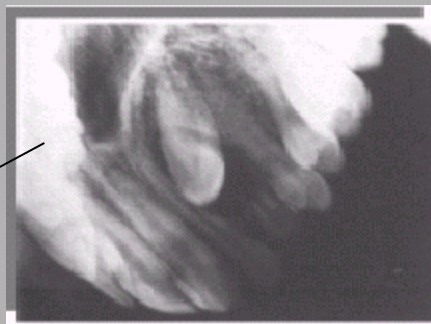
klasický 31x41 mm

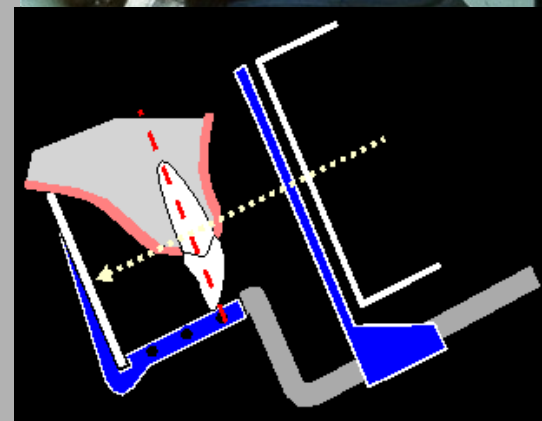
dětský 22x35 mm

speciální 27x54 mm

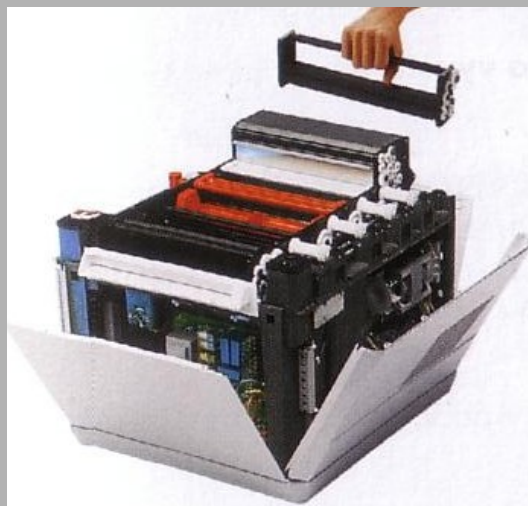
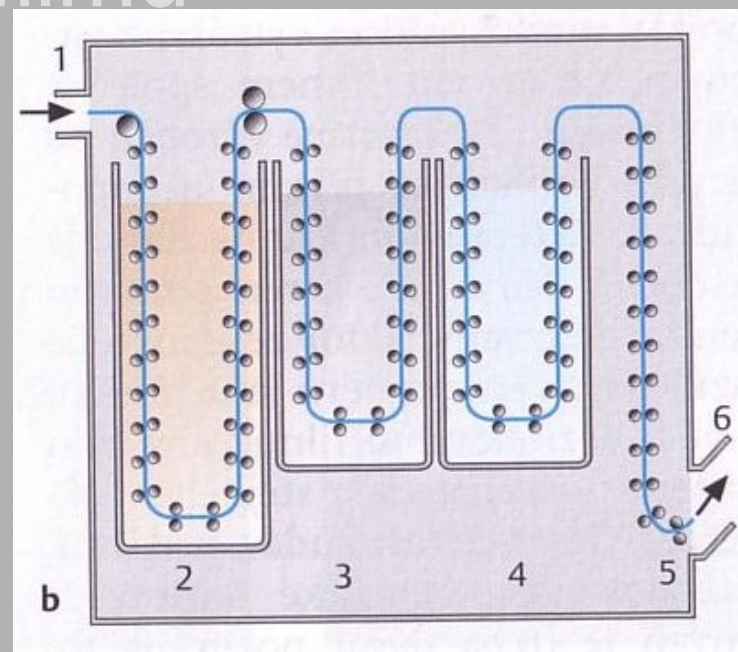

speciální 57x76mm

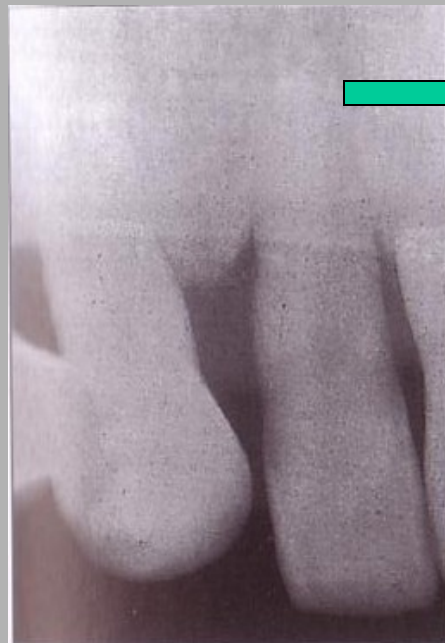
obal filmu přesahuje jeho vlastní formát na každé straně o 1 mm

Konvenční zpracování filmu

Artefakty - konvenční zpracování filmu

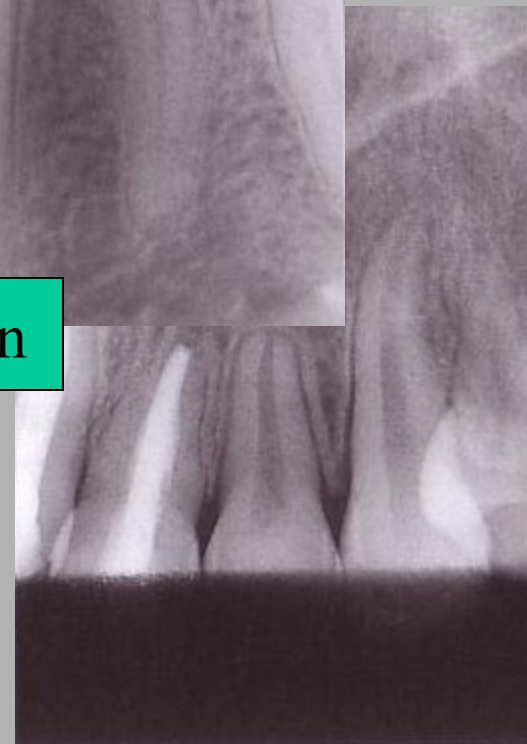
správná teplota

chladné chemikálie
film je hrubě zrnitý

málo vylolávacích tekutin

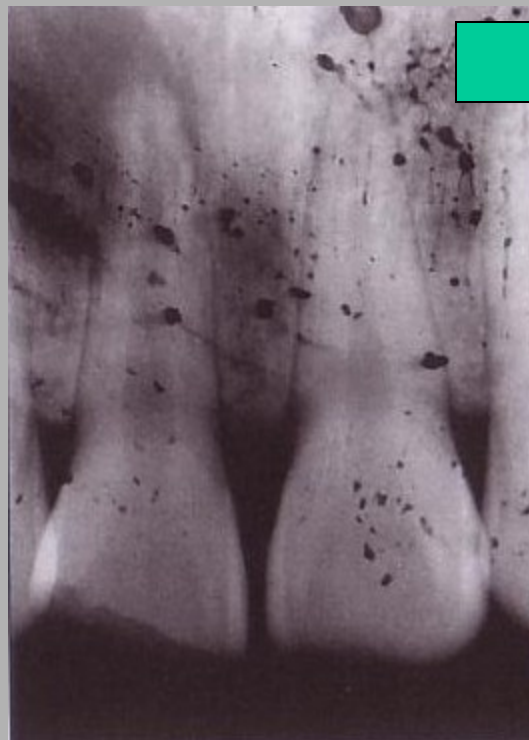

Artefakty - konvenční zpracování filmu

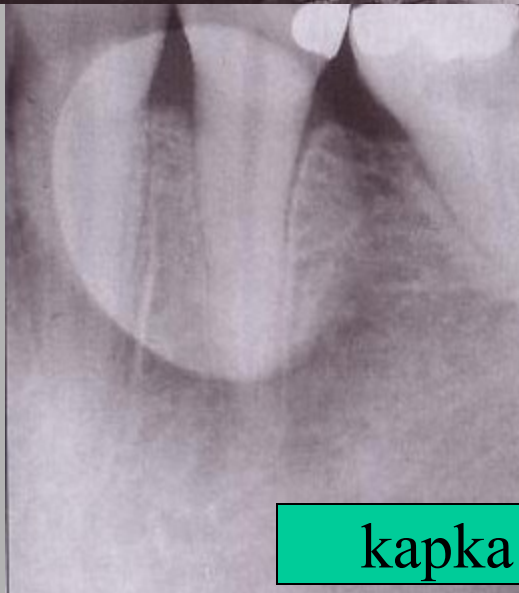
příliš rychlé výjmutí filmu z obalu

vývojka

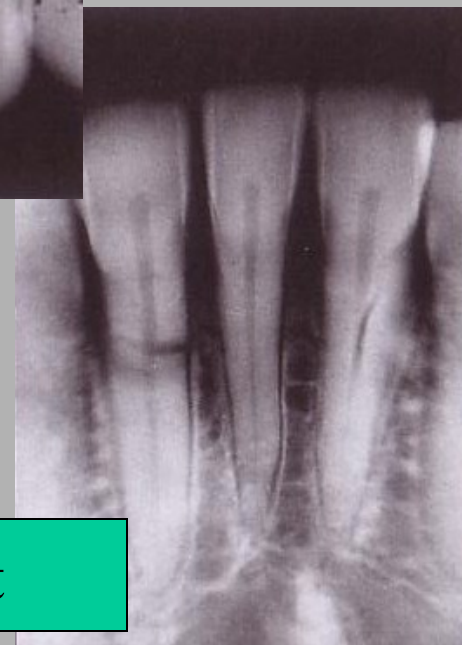

nečistoty

kapka vody

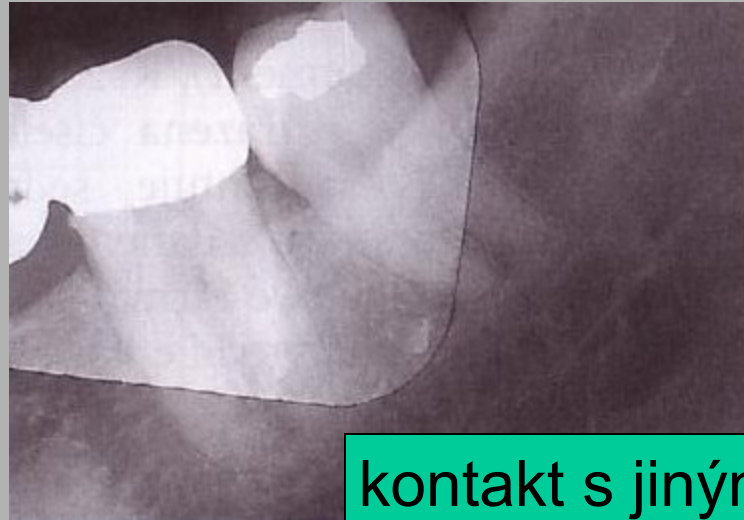
nehet

Artefakty - konvenční zpracování filmu

prst

kontakt s jiným filmem

vysoká teplota při vyvolávání

rozlámání emulzní vrstvy

Artefakty - konvenční zpracování filmu

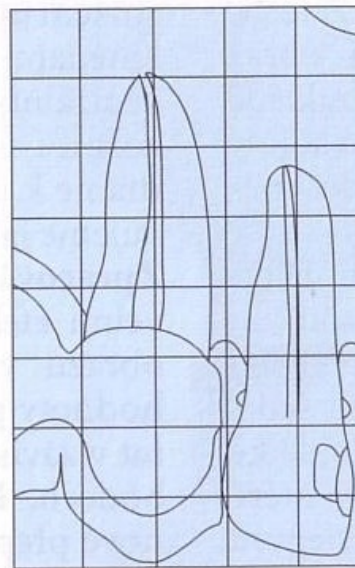
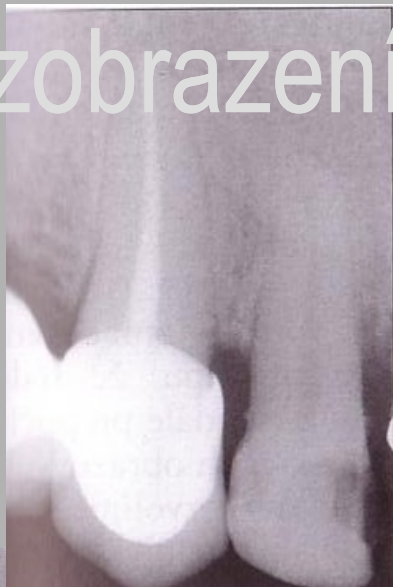

„prošlý“ kazetový film, tmavé závoje,
obraz je šedočerný, nízký kontrast

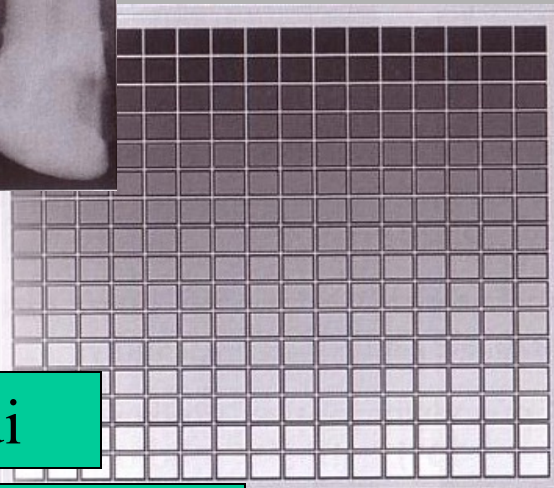
Digitální zobrazení - výhody

- bezfilmový provoz
- pohodlné prohlížení a zálohování snímků - **teleradiologie**
- opakované snímkování bez výměny nosiče či nutnosti použít nový film
- menší expozice záření ?

Digitální zobrazení

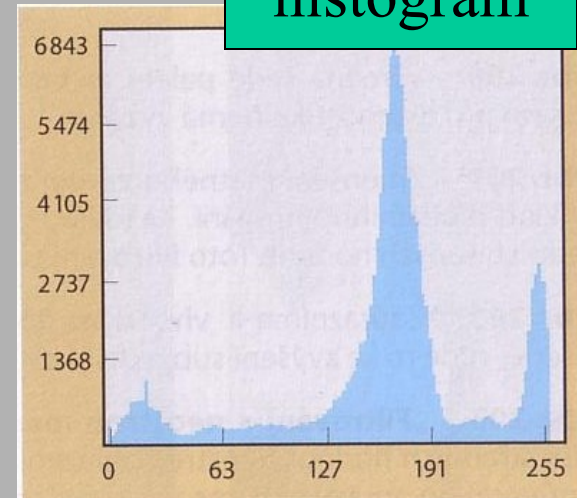
5	5	5	5	4
4	4	4	5	5
4	5	5	5	4
3	4	5	5	5
7	5	4	5	3
7	7	7	5	7
2	5	6	5	0
0	0	0	0	0

256 stupňů šedi

neexistence přechodových odstínů

histogram

Základní typy radiogramů

Periapikální snímek

Panoramatický snímek

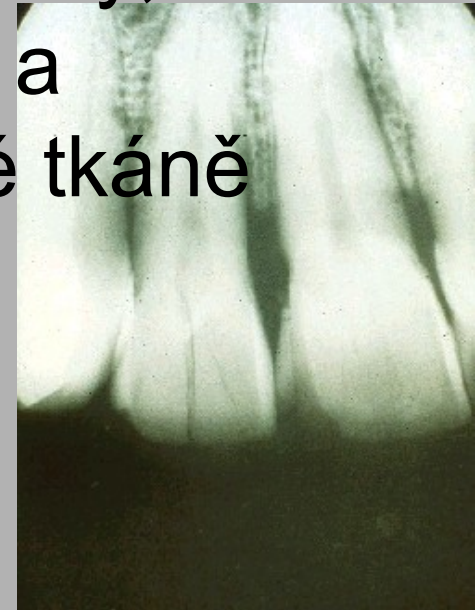
Bitewings – rentgen přiléhajících zubních korunek

Intra-orální radiografie

- Film či detektor je exponovaný v ústech pacienta
- Zobrazení malé arey, tzn. několik zubů a přílehlé podpůrné tkáně

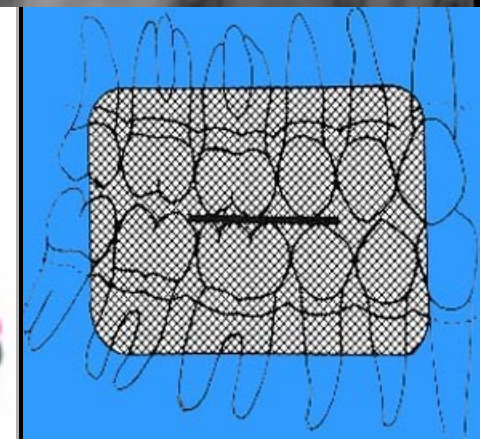
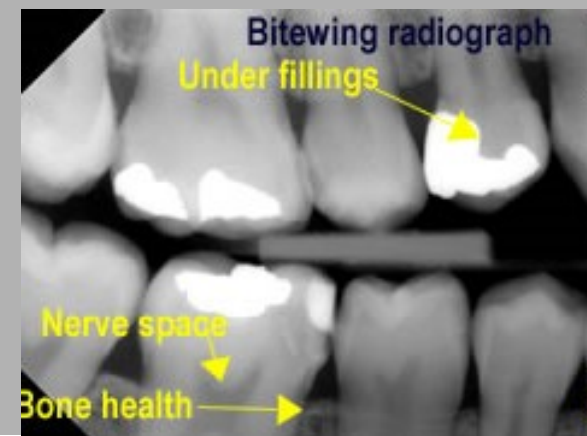

Bitewing

Zubní RTG znázorňující současně korunky horní i dolní čelisti.

Indikace, vyšetření:

- léze v oblasti okluzní linie
- kazy
- ztráty zubů
- hodnocení periodontálního stavu

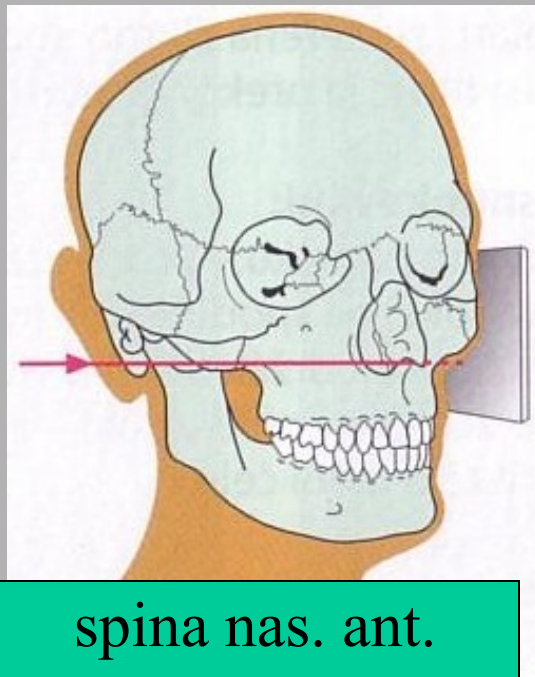
Periapikální snímky:

Indikace:

- apikální infekce, zánět
- trauma
 - zubu
 - přiléhle kosti alveolu
- patol. radixu
- ortodoncie
 - diagnostika
 - plánování
 - léčba
 - sledování

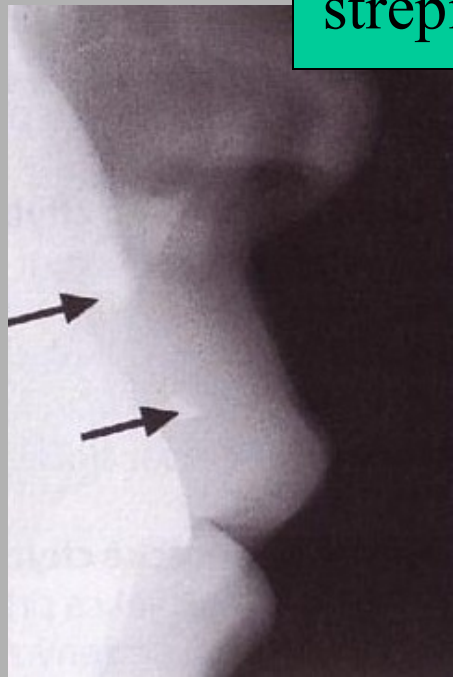

Extraorální bočný snímek horního frontálního úseku

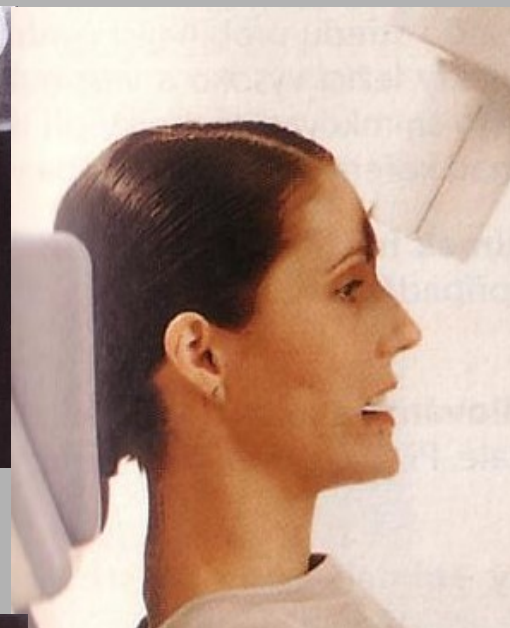
spina nas. ant.
kolmo na film

střepiny skla

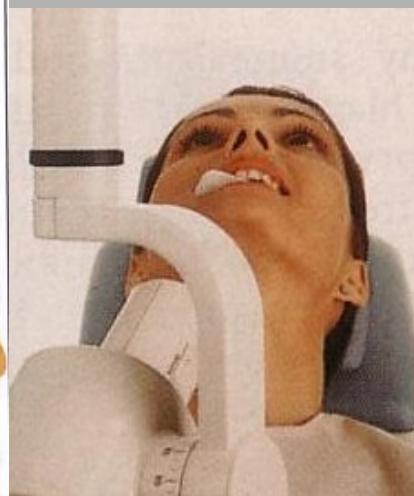
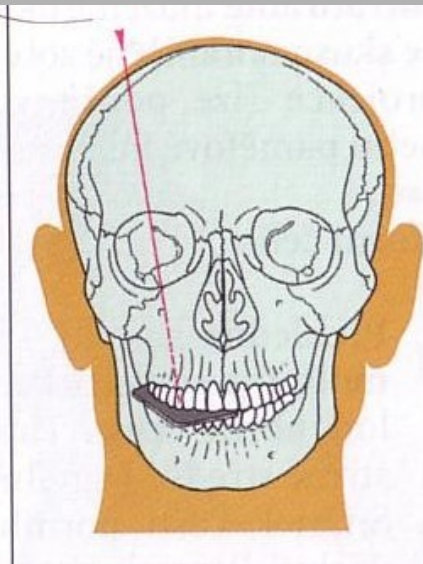
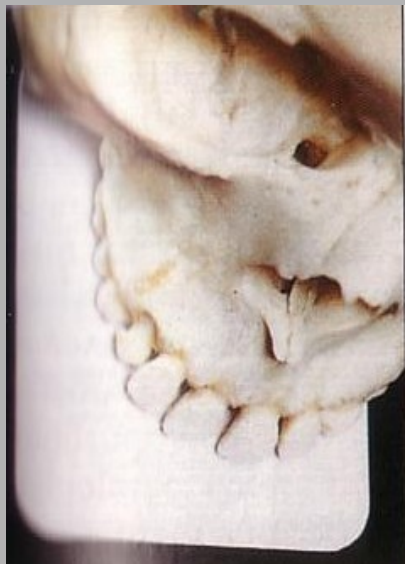
- zobrazení kůstek nosu při zranění obličeje
- cizích těles

Okluzní snímek horní a dolní čelisti

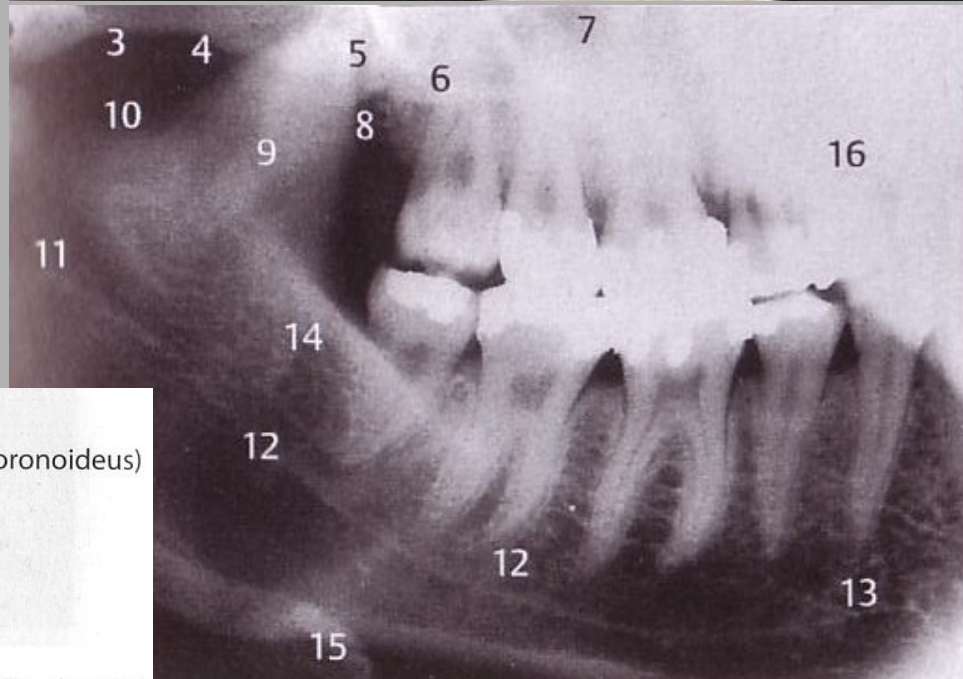
I
n
t
r
a
o
r
á
l
n
í
s
n
í
m
k
y

Poloprofilový snímek horní a dolní čelisti

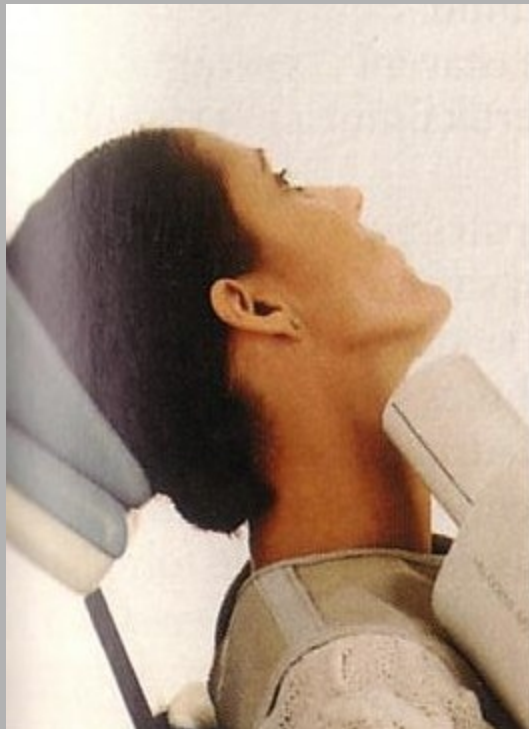
I
n
t
r
a
o
r
á
l
n
í
s
n
í
m
k
y

Dolní čelist – laterální projekce

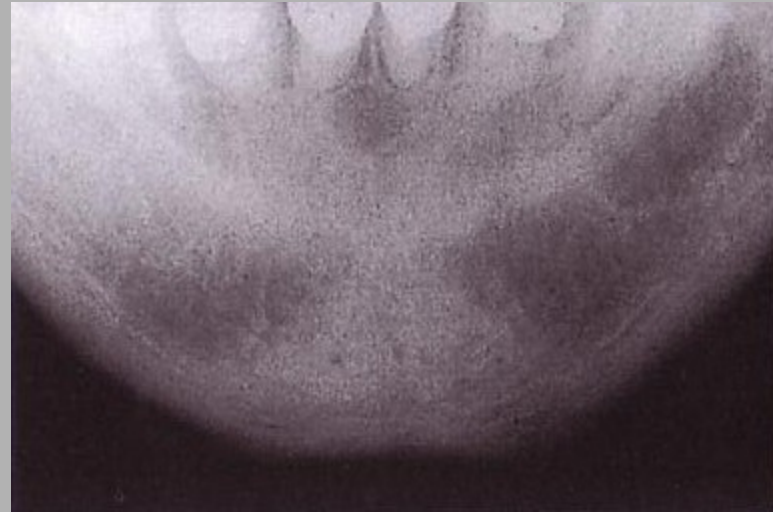
1	Kondylus	9	Processus muscularis (coronoideus)
2	Eminentia articularis	10	Incisura semilunaris
3	Arcus zygomaticus	11	Lingula
4	Sutura zygomaticoalveolaris	12	Canalis mandibulae
5	Processus pterygoideus ossis sphenoidalis	13	Foramen mentale
6	Os zygomaticum	14	Crista temporalis
7	Sinus maxillaris	15	Os hyoideum
8	Tuber maxillae	16	Angulus mandibulae (blíže ohnisku)

Dolní zub moudrosti

- hlava skloněná na zdravou stranu, zakloněná
- paprsek prochází zubem moudrosti směrem nahoru a dopředu a dopadá na film, který je na tváři odvrácené strany

Snímkování brady

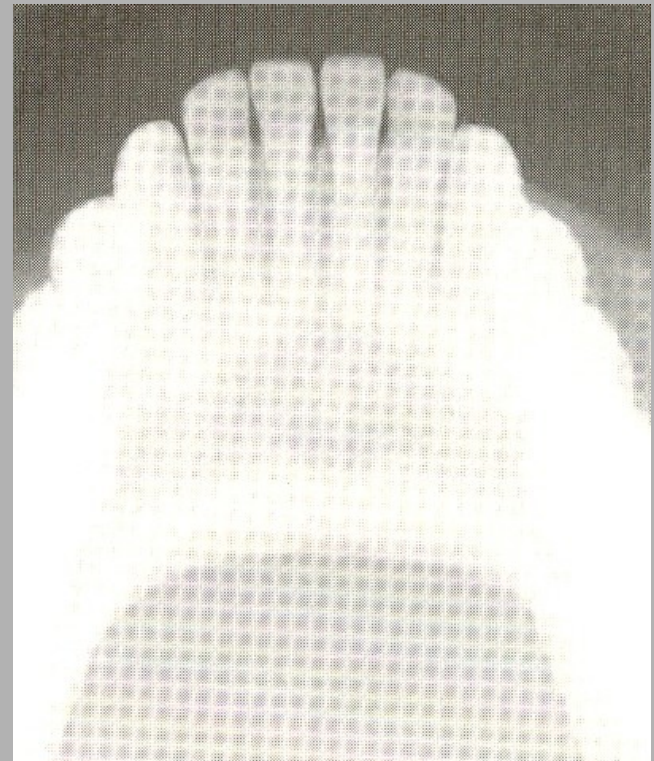
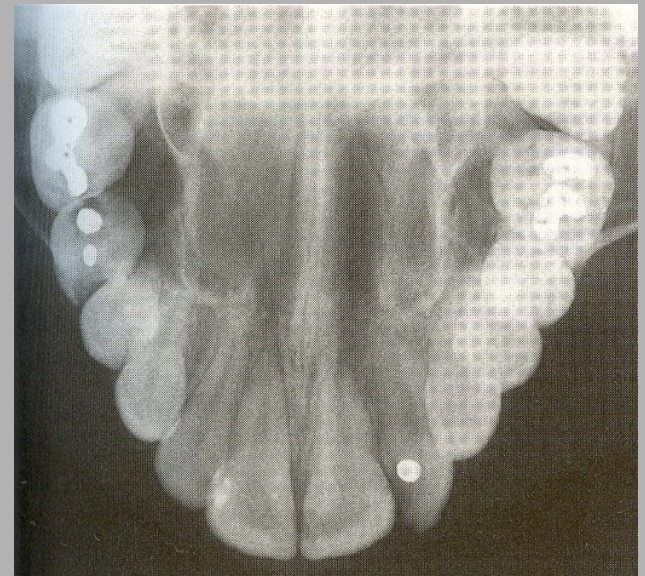
- horizontálně uložený film
- zobrazení brady bez zubů

Okluzní snímky:

Snímky oblouku maxily/mandibuly včetně zubů, periodontál. ligament, alveolární a přilehlé kosti

Indikace:

- vývoj zubů – monitoring
- nadpočetné zuby
- zaklíněné zuby
- patologie špatně zobrazitelná na intraorálních snímcích
- kontury bukální a linguální části skeletu patra
- nelze-li provést intraorální snímek
 - limitace otevření úst
 - nespolupracující pacienti (děti)

Ortopantomografie - OPG

- umožňuje na jednom RTG snímku plné znázornění:
- čelistí
- zubů
- kloubů
- aleveolárních recesů čelistních dutin

OPG - indikace

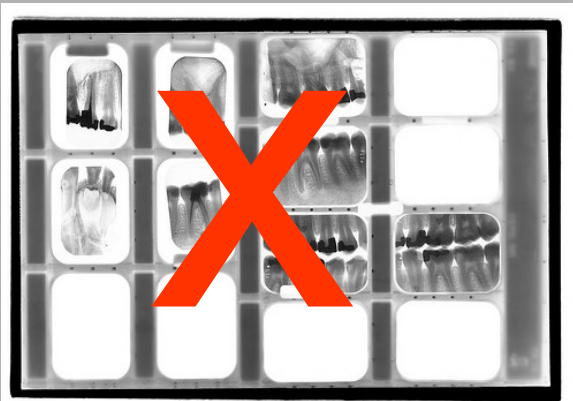
- Hodnotí se:
 - zuby moudrosti
 - TMJ
 - maxilární sinus
 - fraktury a jiné patologie skeletu čelistí
 - ortodoncie

Ortopantomografie - OPG

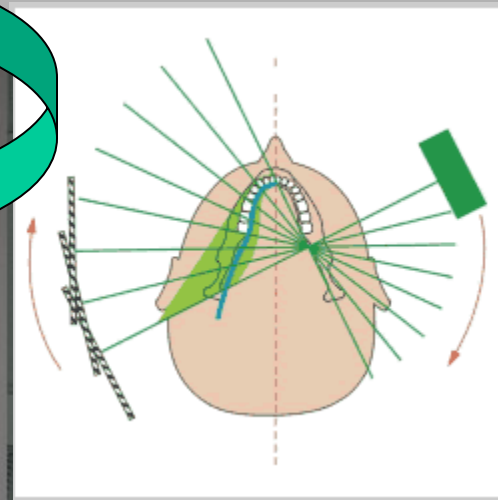
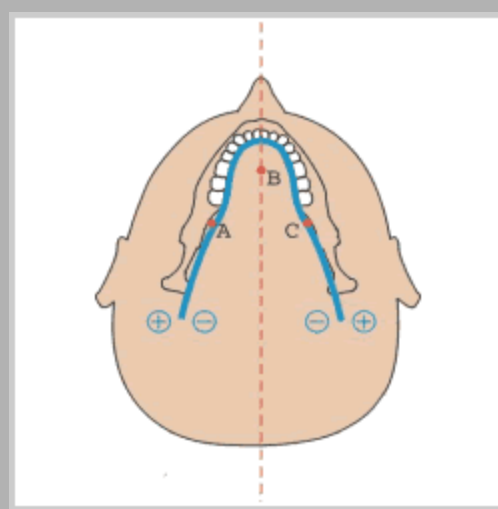
O
r
t
o
p
a
n
t
o
m
o
g
r
a
f
i
e

- komfort
- není nadměrné ozáření
- lepší než tradiční intraorální rtg status (dg. série snímků)

OPG - princip

- Rentgenka rotuje při expozici kolem hlavy pacienta po takové dráze, aby se vrstva zobrazení promítala do tvaru ideálního zubního oblouku. V těsné blízkosti zubního oblouku se nacházejí tři rotační centra.
- Bodem A a C procházejí rentgenové paprsky při zobrazení laterálních úseků čelistí, bodem B při zobrazení frontálního úseku čelisti.
- Vše je naprogramováno tak, aby se při správném nastavení hlavy pacienta a zvolení odpovídajícího tvaru čelisti (dětská, dospělá, úzká, široká) vrstva zobrazení kryla s rovinou proloženou zubními oblouky. Rentgenový obraz na snímku se jeví jako ostrý

OPG – důležité faktory

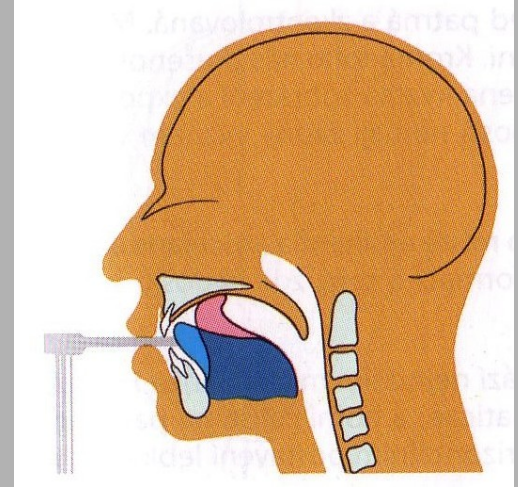
- **tloušťka vrstvy**
 - od 9 mm frontálně, do 20 mm TMJ
- možnost měření rozměrů
- užší vrstva = méně artefaktů, vyšší rtg dávka

Standardní snímek v normopozici

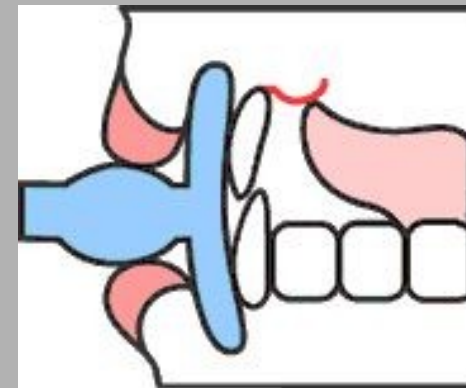
- vysvětlí se pacientovi jak vyšetření bude probíhat
- odstaní se vše kovové (náušnice,...., snímatelné ortodontické aparáty, piercing)
- správné držení těla s volně spuštěnými rameny
- ochranný límeč
- umístění pacienta s nataženým krkem do přístroje

Burn-out effect

- chybná poloha jazyka
- rtg záření není oslabeno
= „přeexpozice“ struktur

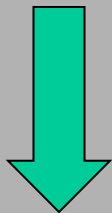
jazyk jako filtr

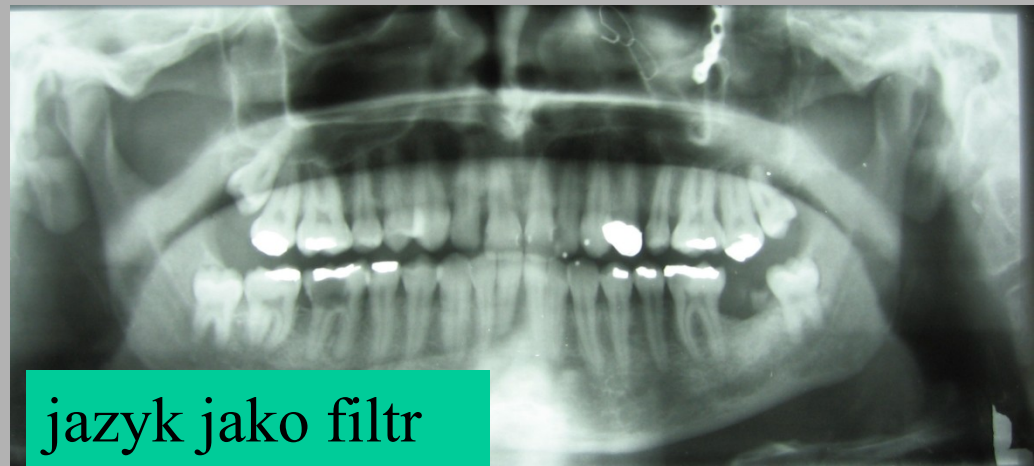
Burn-out effect

- **negativní kontrast vzduchu potlačí:**

- kořeny zubů maxily
- struktury maxily
- hranice nosní dutiny a čelistních dutin

nelze hodnotit

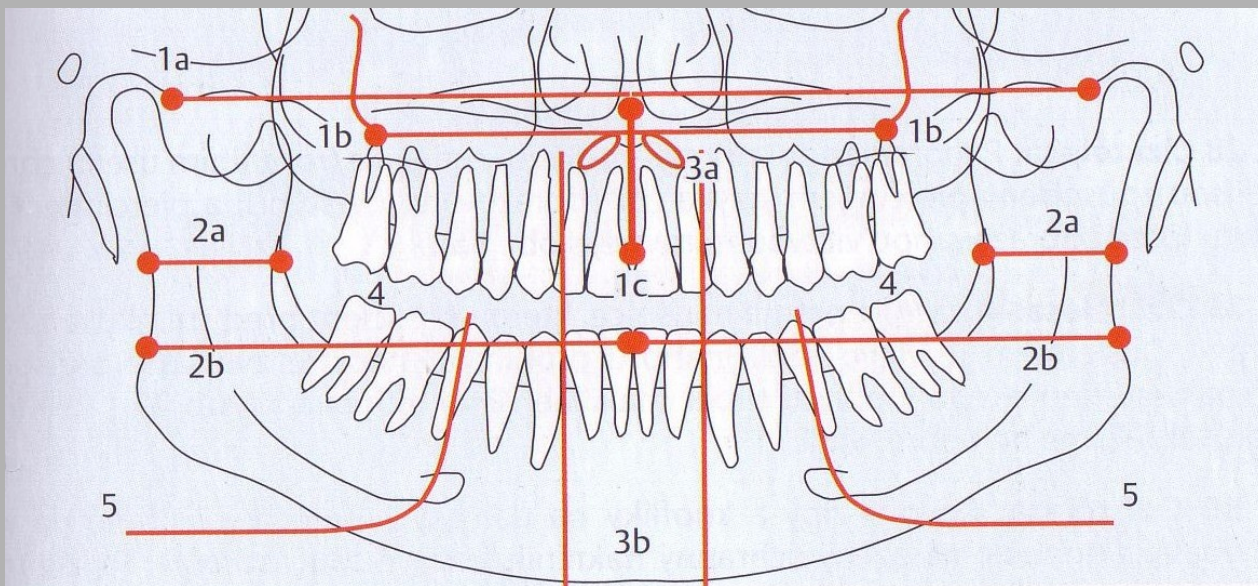
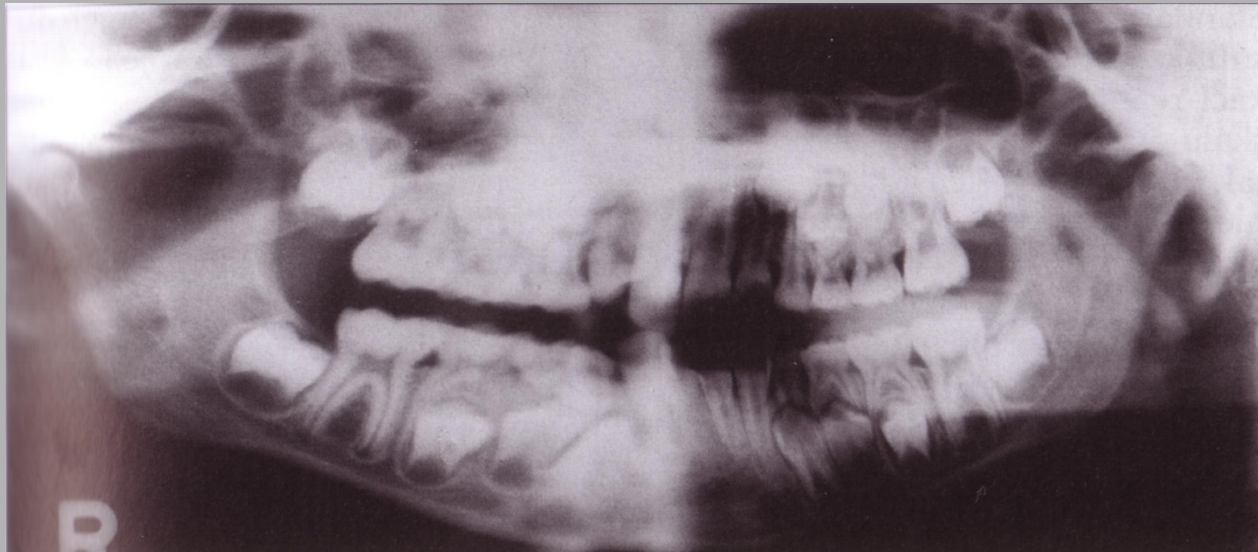
Dýchání

„nehýbejte se a během vyšetření klidně dýchejte“

- hluboký nádech a zadržení dechu
 - epifarynx naplněný vzduchem
 - špatná expozice laterálních částí snímku

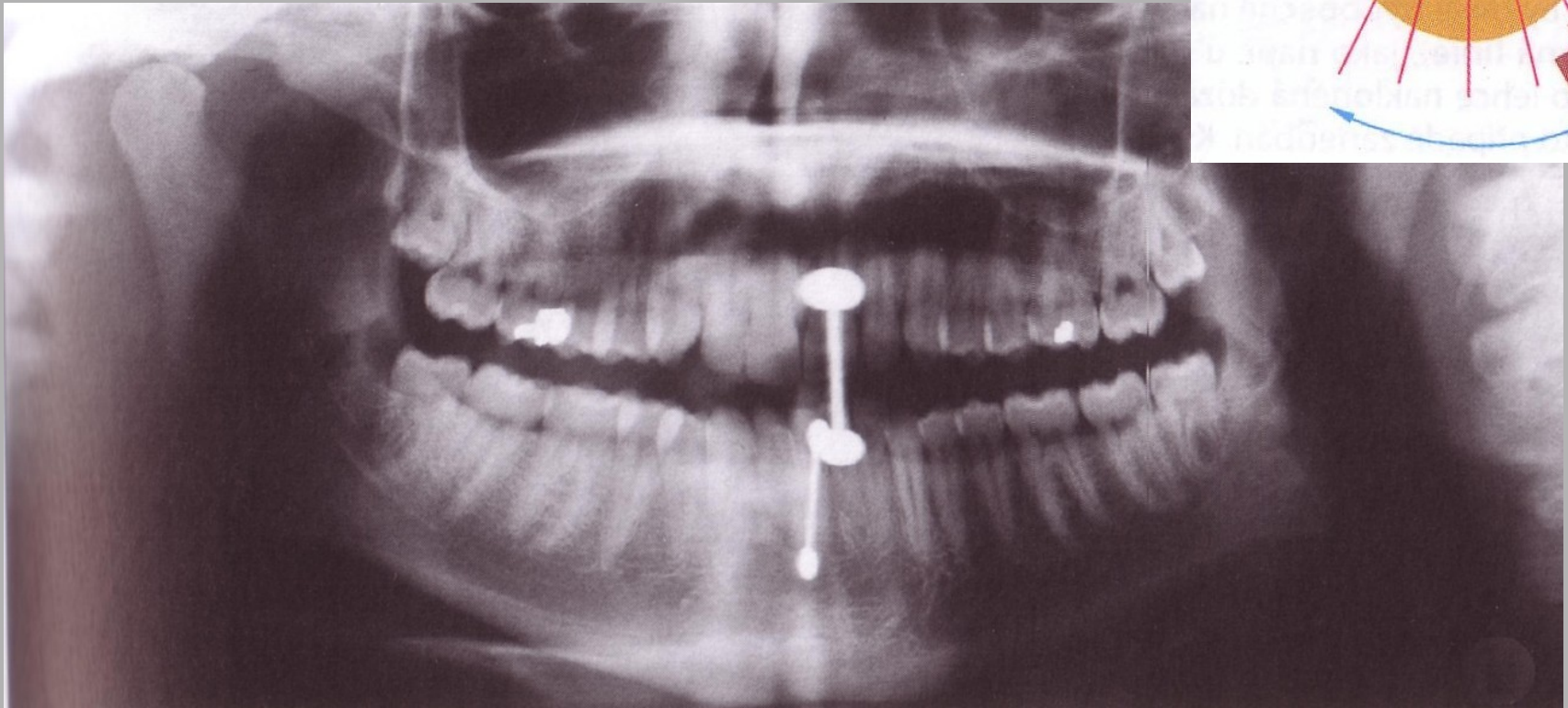
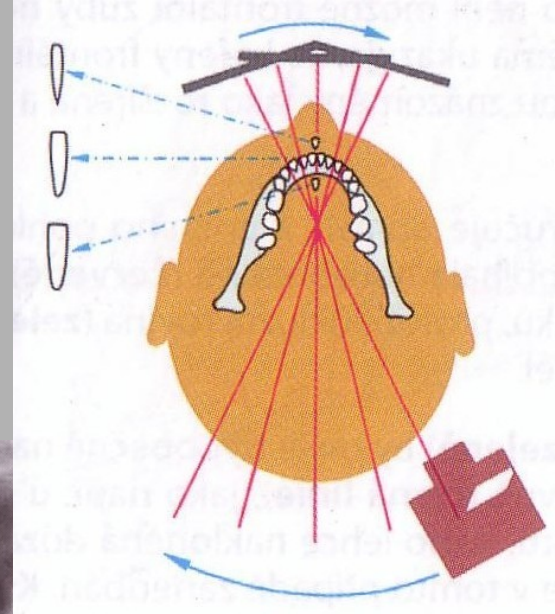

Asymetrie snímku

Zobrazovaná vrstva

piercing na jazyku

rtu

OPG - chyby

- Dojde-li ke sklonění hlavy dolů, kořeny dolních řezáků se vychýlí z roviny zobrazení a na snímku jsou zobrazeny neostře.

OPG - chyby

- Při záklonu hlavy se kořeny horních frontálních zubů se vychýlí z roviny zobrazení a na snímku jsou zobrazeny neostře.

OPG - chyby

- Je-li hlava příliš blízko u rentgenového filmu, zuby se v obou čelistech jeví menší a nejsou zobrazeny ostře. Kromě toho se těla krčních obratlů mohou projikovat do větví mandibuly.

OPG - chyby

- Umístí-li se hlava dále od filmu, horní i dolní zuby jsou zobrazeny neostře a jeví se větší. Často nejsou na snímku patrné kloubní výběžky dolní čelisti.

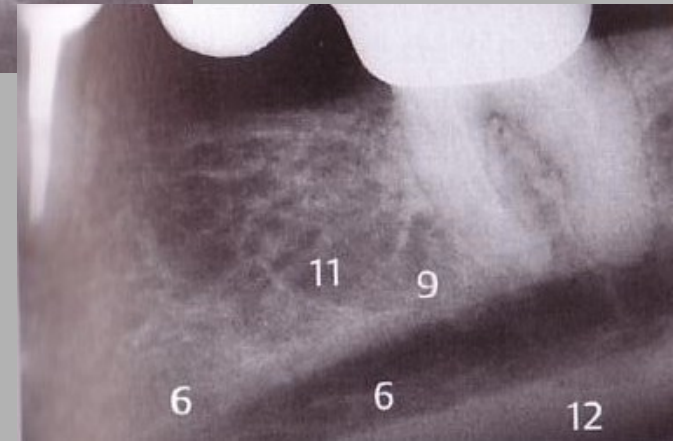
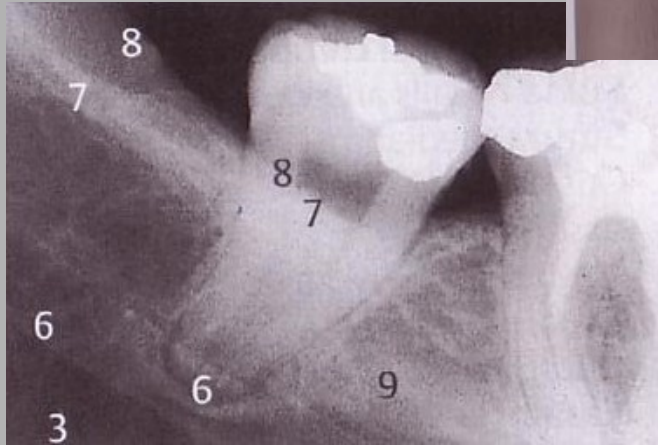
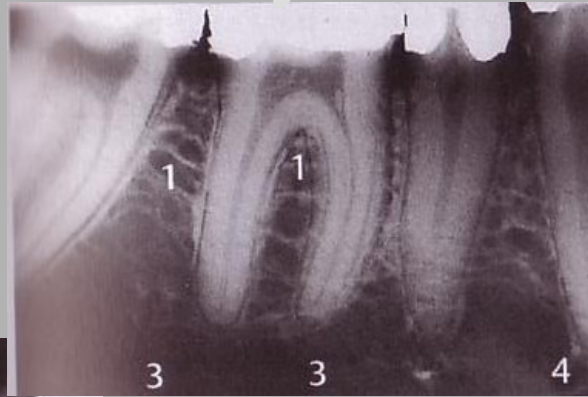
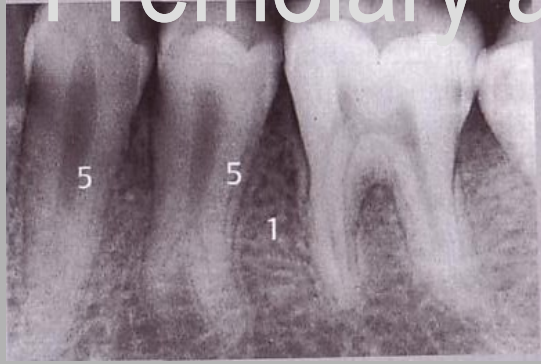

OPG - chyby

- asymetrické postavení hlavy
- chybné umístění střední sagitální roviny
 - v rovině frontální
 - v rovině transverzální

Premoláry a moláry

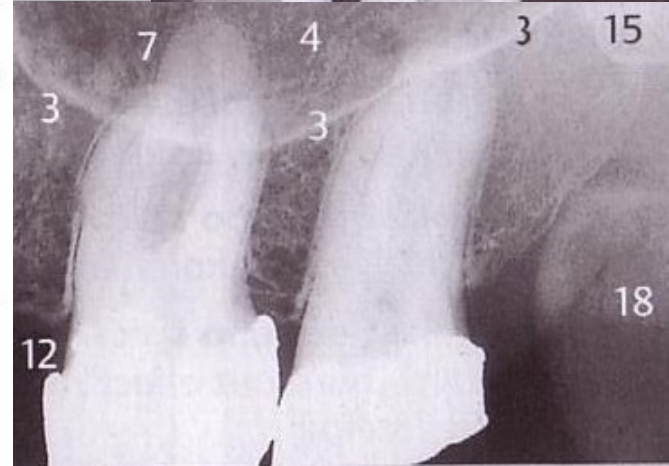
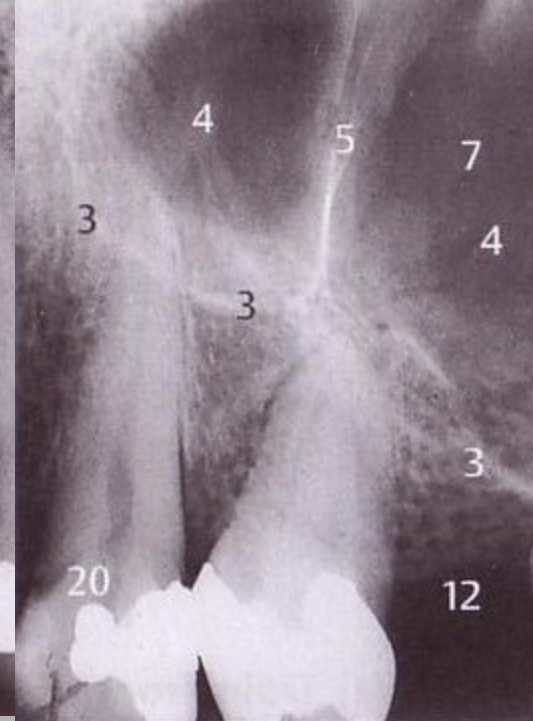
Anatomie

- 1 Typická trámčitá struktura alveolárního výběžku dolní čelisti
- 2 Projasnění – subtrakční efekt fovea submandibularis
- 3 Typická trámčina corpus mandibulae
- 4 Foramen mentale
- 5 Taurodontizmus
- 6 Canalis mandibulae
- 7 Linea obliqua interna (pokračování crista temporalis ramus mandibulae)
- 8 Linea obliqua externa (margo anterior ramus mandibulae)
- 9 Linea mylohyoidea
- 10 Trigonum retromolare (crus mediale a crus laterale)
- 11 Ohraničená struktura kosti po extrakci
- 12 Bazální kompakta dolní čelisti
- 13 Aproximální nánosy zubního kamene

Moláry, premoláry, oblast tuberu

Anatomie

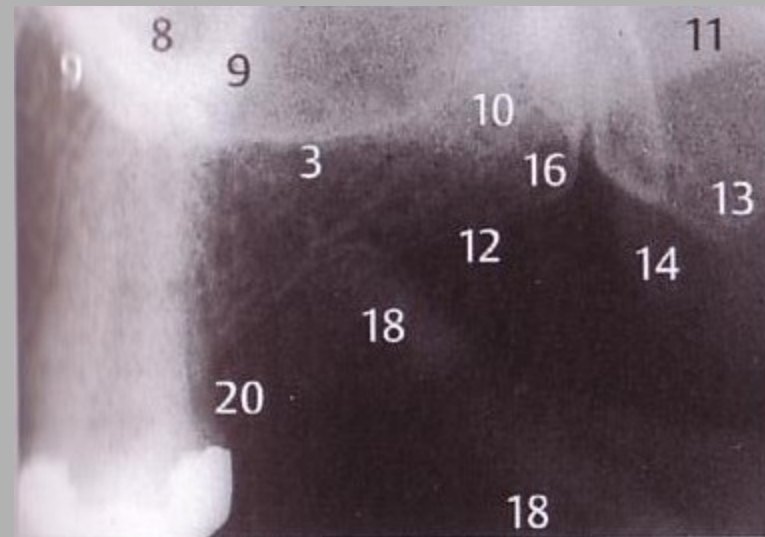
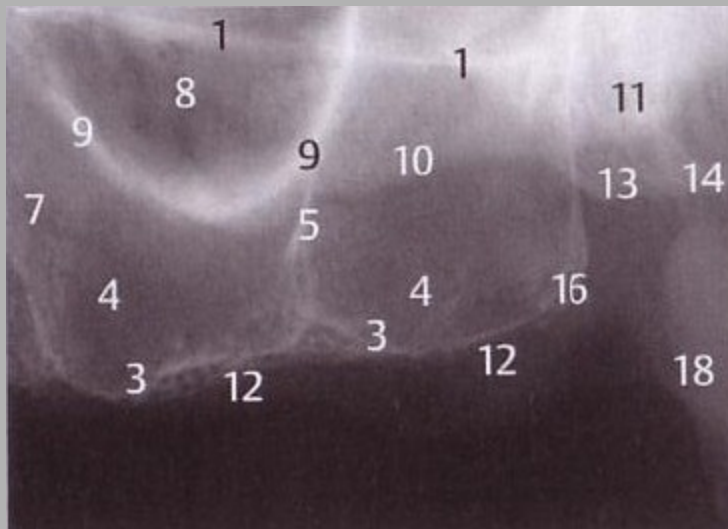

- 1 Laterobazální ohraničení nosní dutiny
- 2 Spodina nosní dutiny
- 3 Laterobazální ohraničení čelistní dutiny
- 4 Spodina (dno) čelistní dutiny
- 5 Septum sinuum
- 6 Anteriorní výběžek čelistní dutiny
- 7 Alveolární výběžek čelistní dutiny
- 8 Recessus zygomaticus čelistní dutiny
- 9 Processus zygomaticus čelistní dutiny
- 10 Corpus ossis zygomatici
- 11 Arcus zygomaticus
- 12 Alveolární hřeben

- 13 Lamina lateralis processus pterygoideus
- 14 Hamulus laminae medialis processus pterygoideus
- 15 Processus pyramidalis ossis palatini
- 16 Tuber maxillae
- 17 Sutura zygomaticomaxillaris
- 18 Processus coronoideus (muscularis)
- 19 Hroty kořenů 1. horního premoláru, delší kořen je palatinální
- 20 „Burn-out effect“
- 21 Sekundární kaz

Moláry, premoláry, oblast tuberu

Anatomie

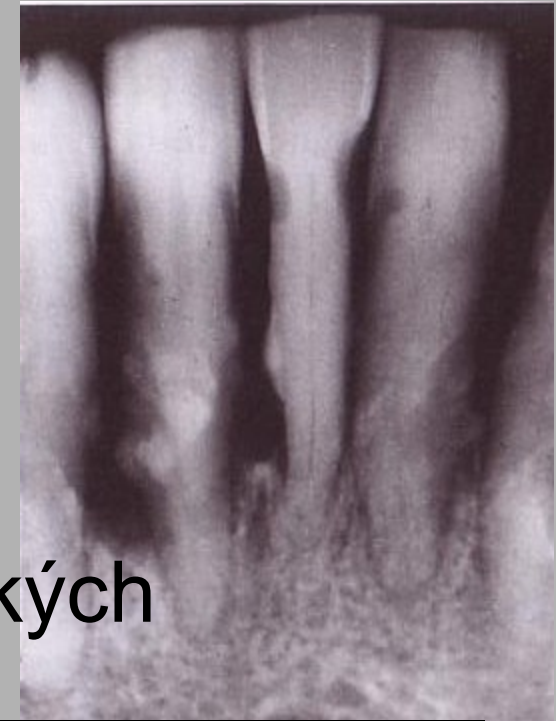

- 1 Laterobazální ohraničení nosní dutiny
- 2 Spodina nosní dutiny
- 3 Laterobazální ohraničení čelistní dutiny
- 4 Spodina (dno) čelistní dutiny
- 5 Septum sinuum
- 6 Anteriorní výběžek čelistní dutiny
- 7 Alveolární výběžek čelistní dutiny
- 8 Recessus zygomaticus čelistní dutiny
- 9 Processus zygomaticus čelistní dutiny
- 10 Corpus ossis zygomatici
- 11 Arcus zygomaticus
- 12 Alveolární hřeben

- 13 Lamina lateralis processus pterygoideus
- 14 Hamulus laminae medialis processus pterygoideus
- 15 Processus pyramidalis ossis palatini
- 16 Tuber maxillae
- 17 Sutura zygomaticomaxillaris
- 18 Processus coronoideus (muscularis)
- 19 Hroty kořenů 1. horního premoláru, delší kořen je palatinální
- 20 „Burn-out effect“
- 21 Sekundární kaz

Zubní kámen

zubní kámen z mineralizovaného zubního plaku + generaliz. ztráta kosti při onem. parodontu

- vznik v oblasti ústí vývodů velkých slinných žláz
- kalcium fosfát
 - rtg kontrastní

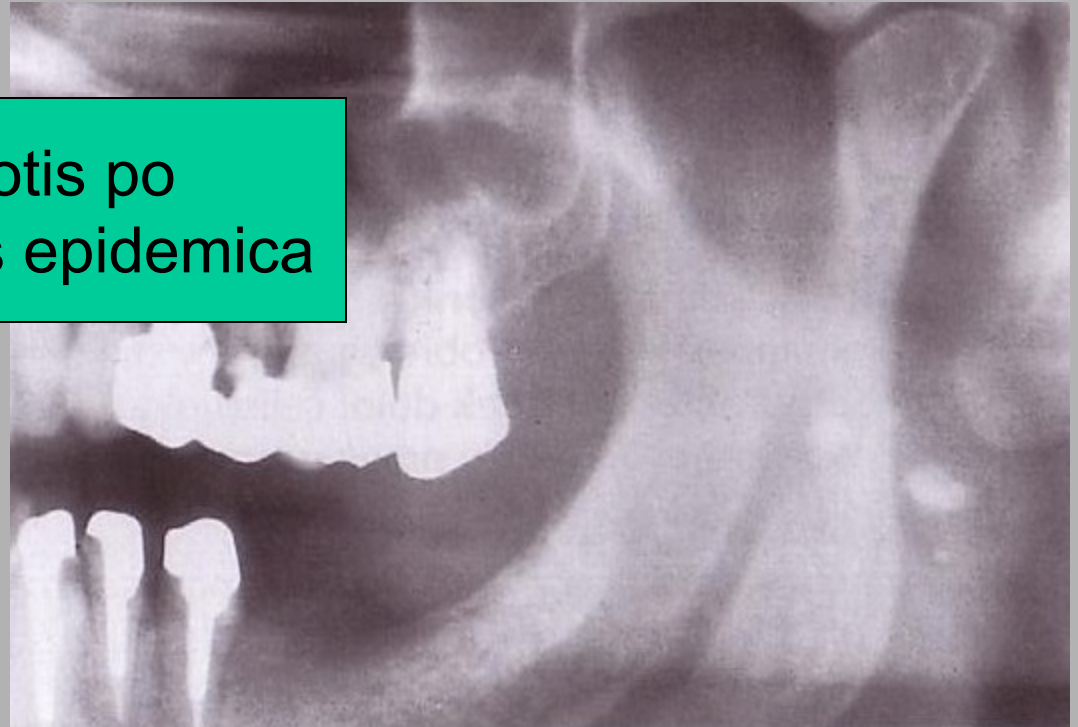
parodontitis marg. profunda
sublingvální zubní kámen

Konkrementy

zvápenatělé cervik. uzliny

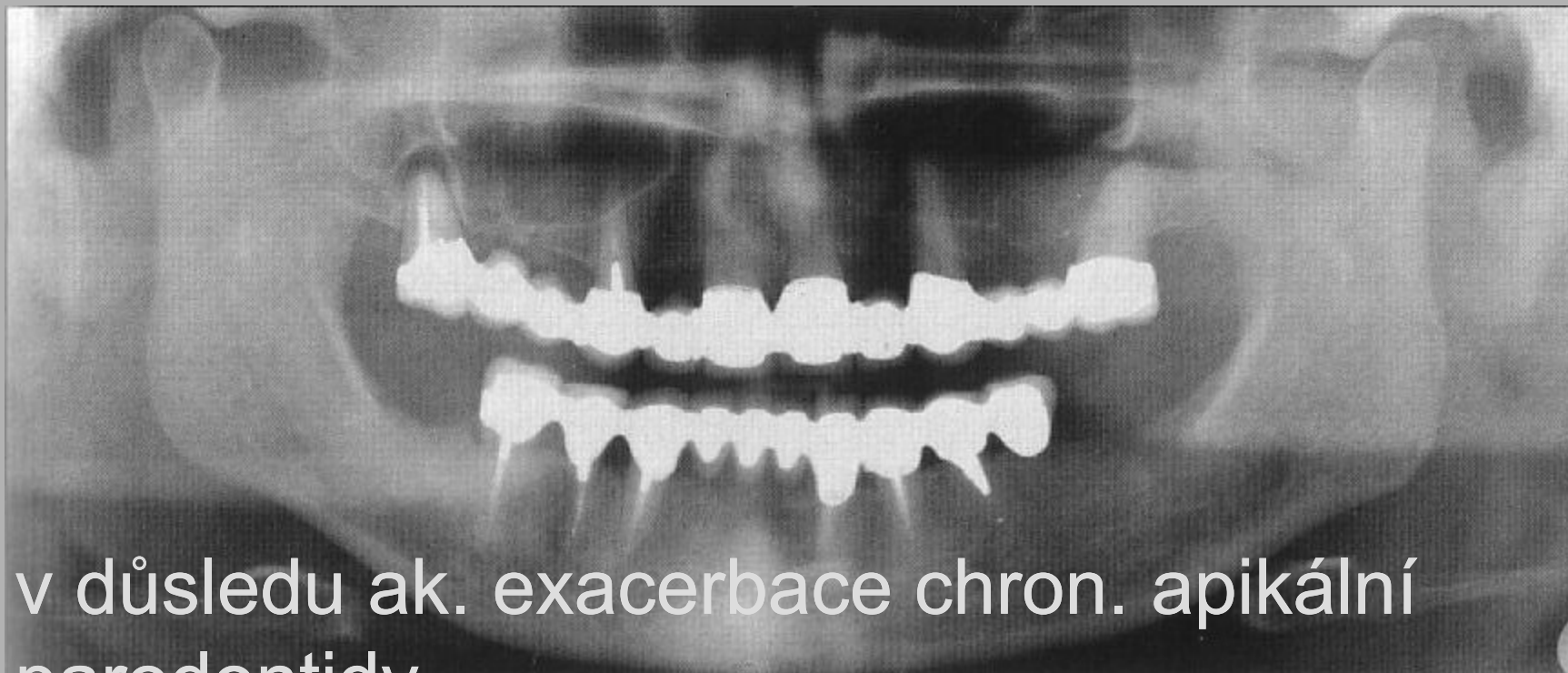
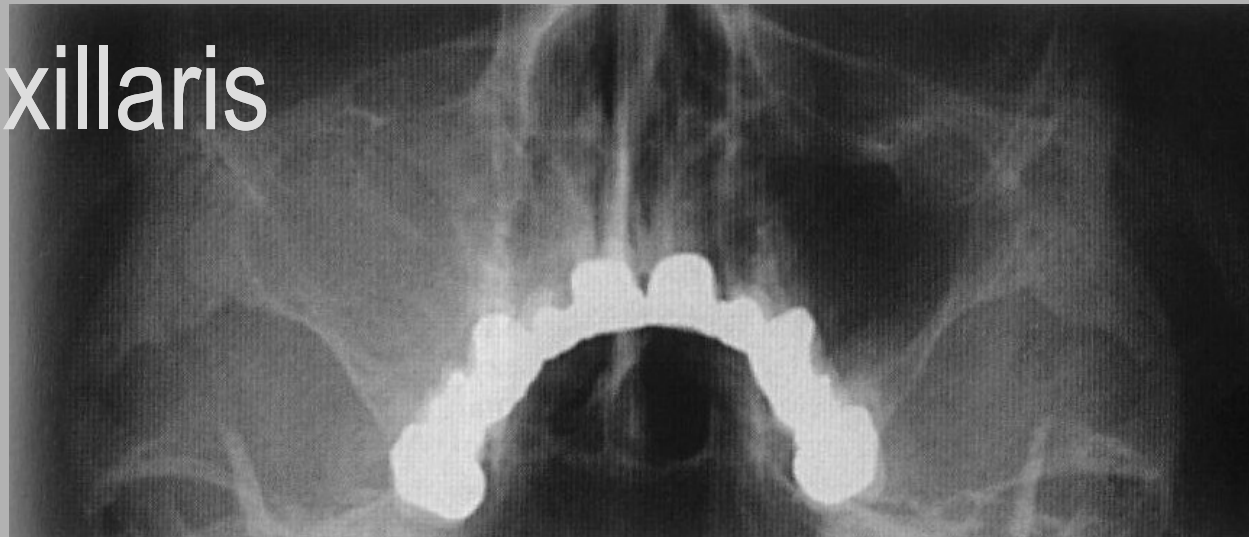

kalifikace v laloku gl. parotis po
proběhlé juvenilní parotitis epidemica

Sinusitis maxillaris

žena, 57 let

- v důsledku ak. exacerbace chron. apikální parodontidy

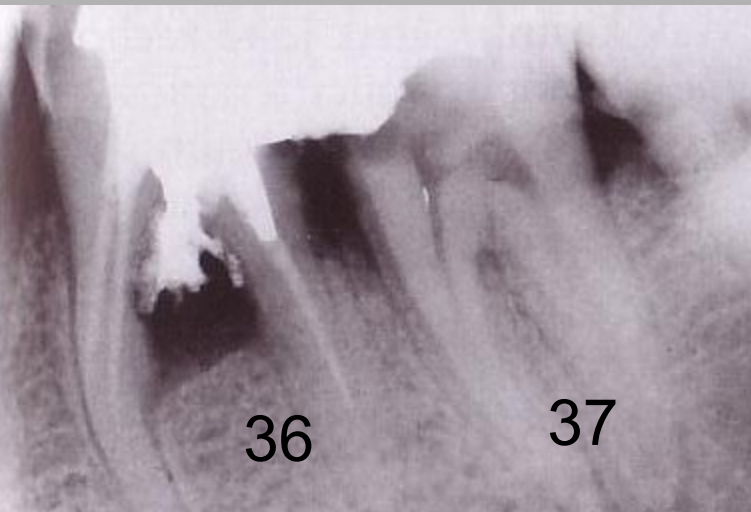
Sinusitis maxillaris

- žena, 17 let
- akutní katarální

Marginální parodontopatie

úbytek kosti mezi 35,37
v důsledku převisu amalgám. plomby
kazy 34,37,38

meziálně chobot
potraumaticky
centrální granulom

přebytek kořenové výplně
poškození desmodontu a mez. kořene zubu
příčina: via falsa při ošetření
= interradiikulární ztráta kosti

11

Marginální parodontopatie

traumatická okluze

příčina: trojčlenná fixní zubní náhrada (kv.3)

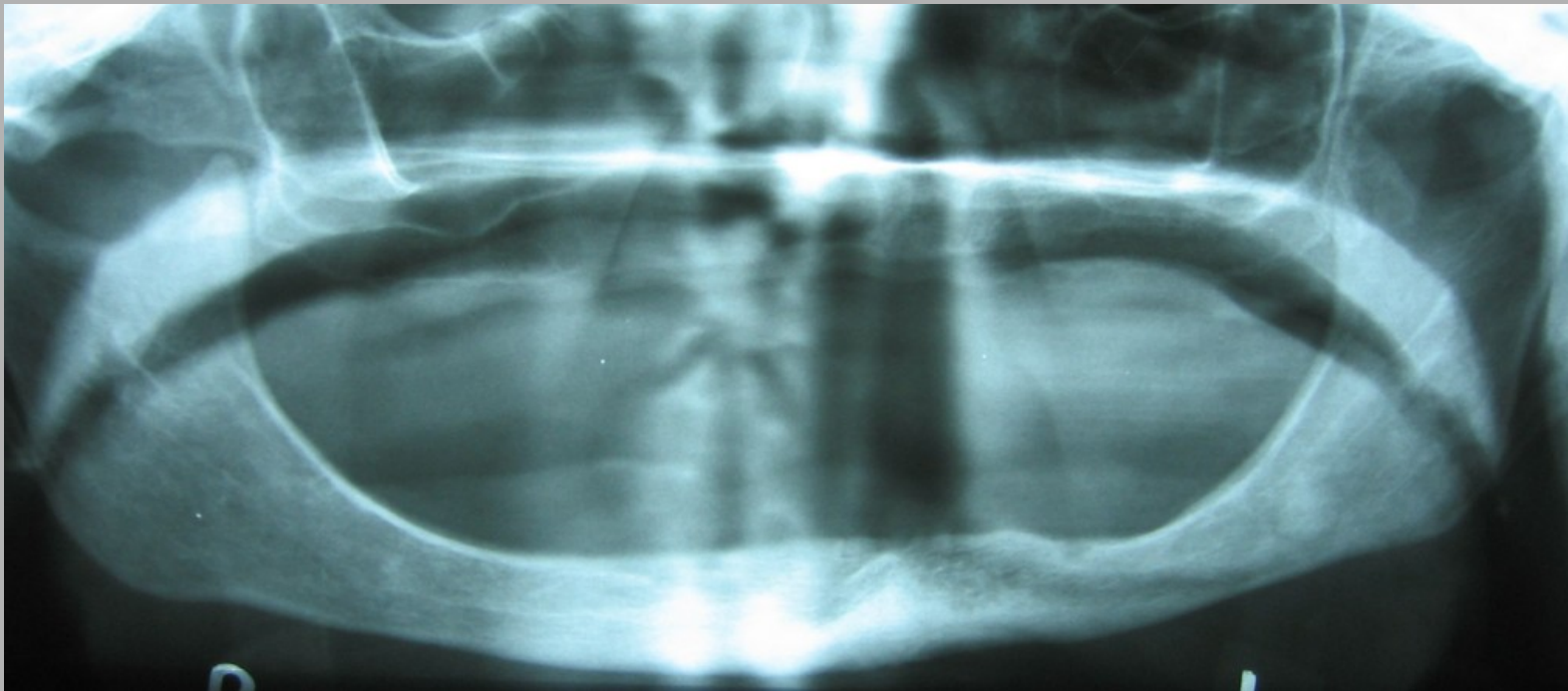
masivní úbytek kosti

sklerotizované reaktivní zóny apikálně 36, 37

Marginální parodontopatie

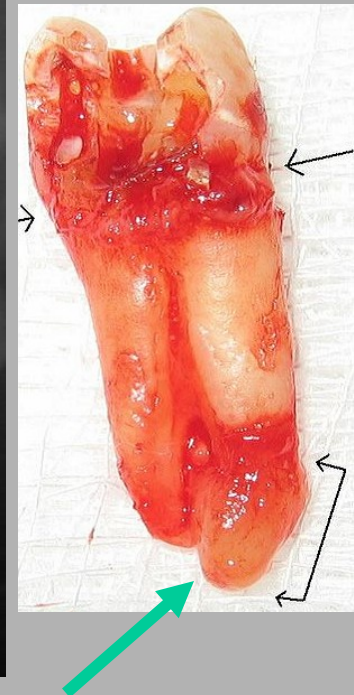
regrese alv. výběžků a těla mandibuly
stáří

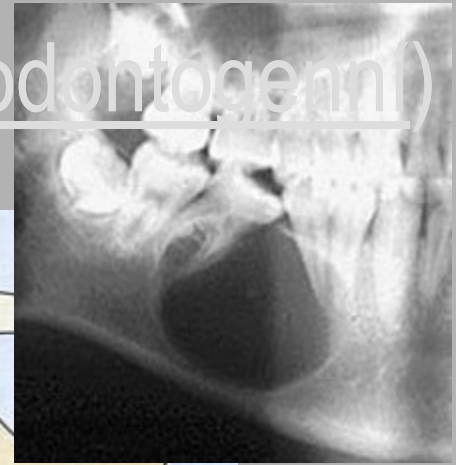
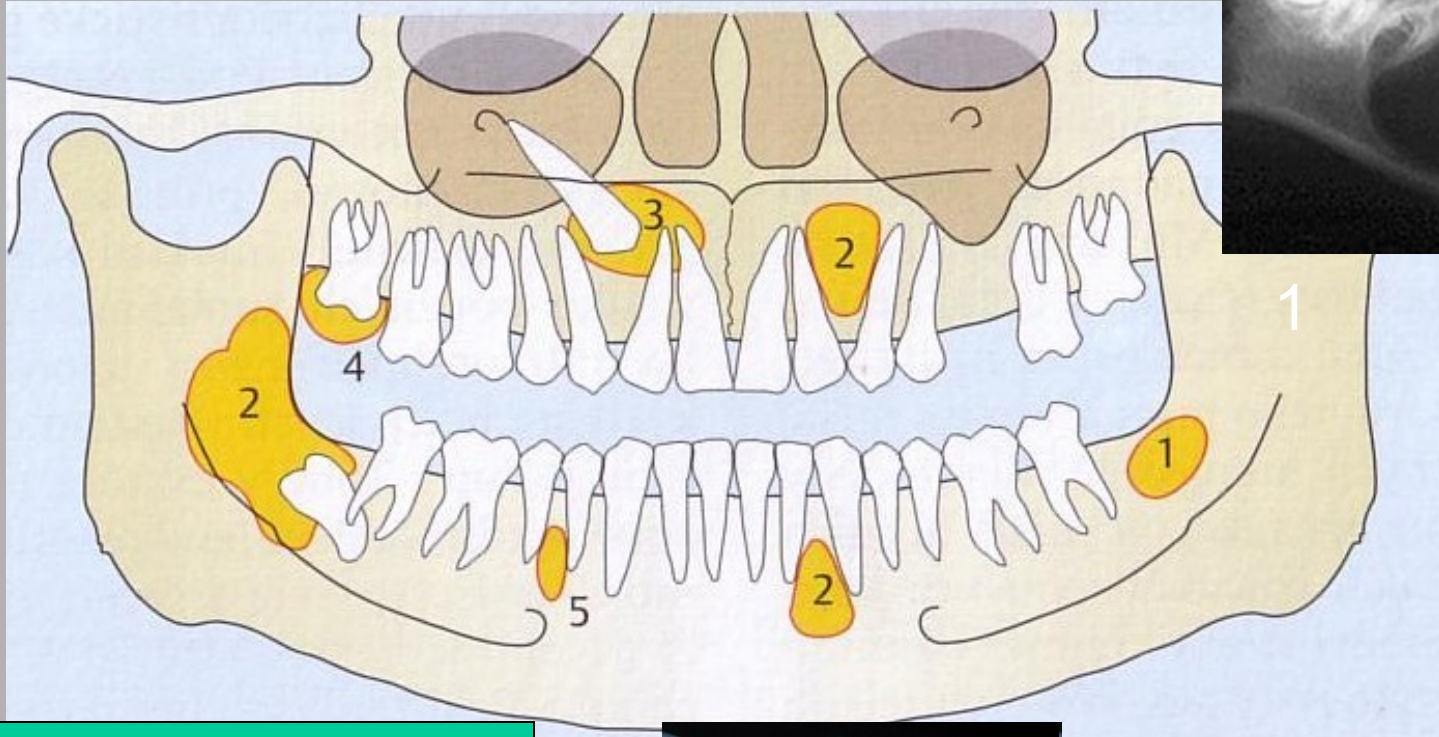
dříve „atrofie alveolárního hřebene“

Periapikální absces

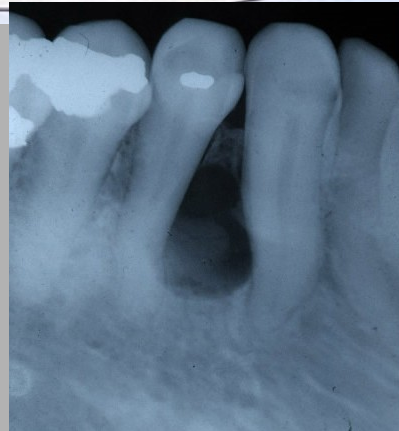
- následek chronické, lokalizované infekce
- v oblasti apexu nebo kořene

Cysty – vývojově podmíněné (odontogenní)

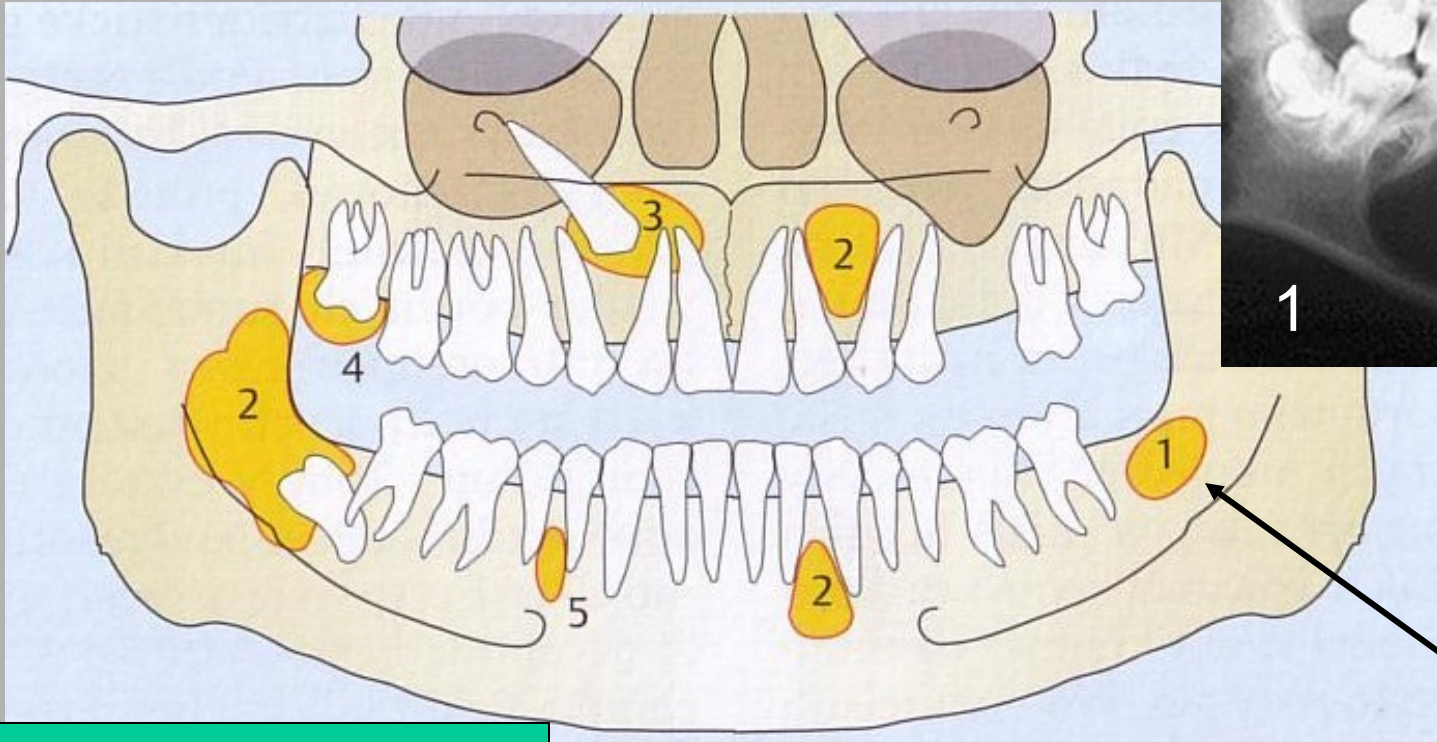

1. primordiální c.
2. keratocysta
3. folikulární c.
4. laterální parodontální c.

2

Cysty – vývojově podmíněné (odontogenní)

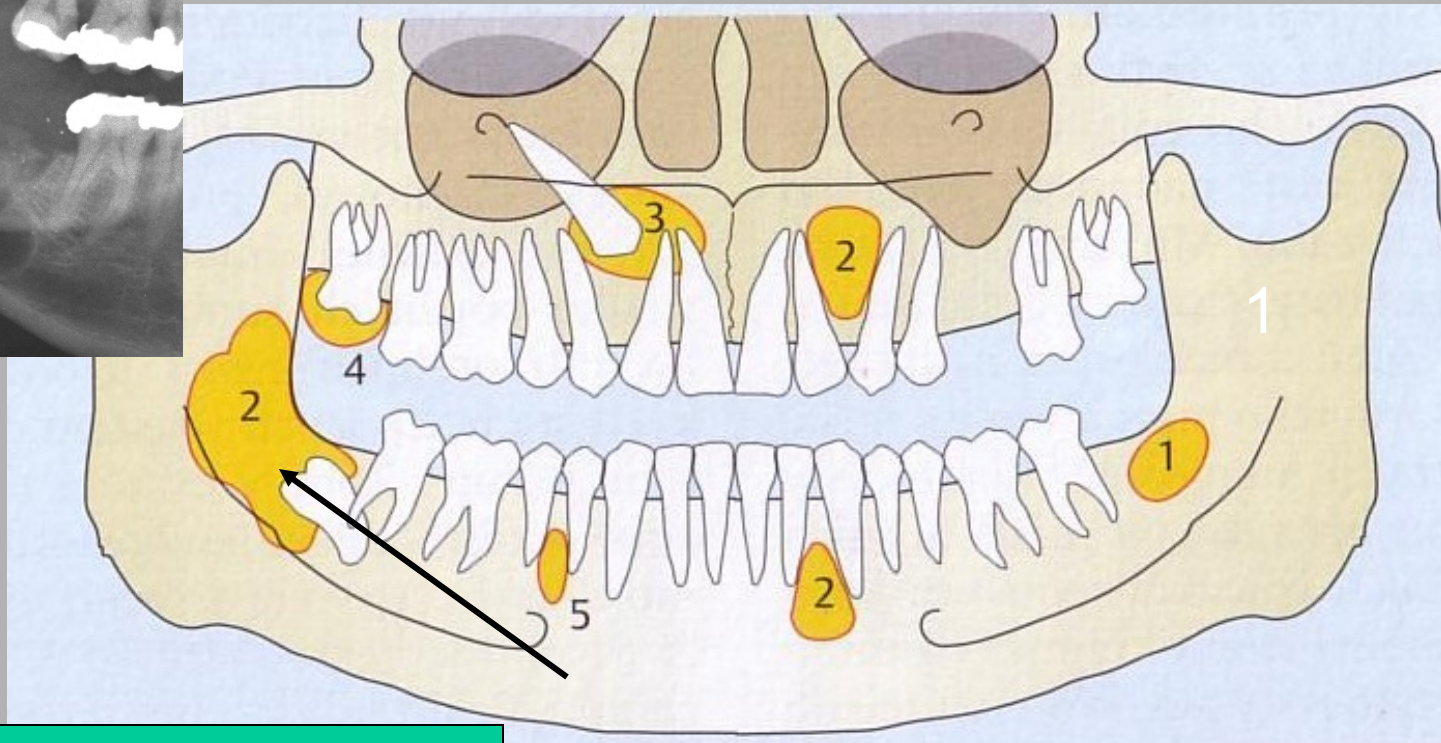
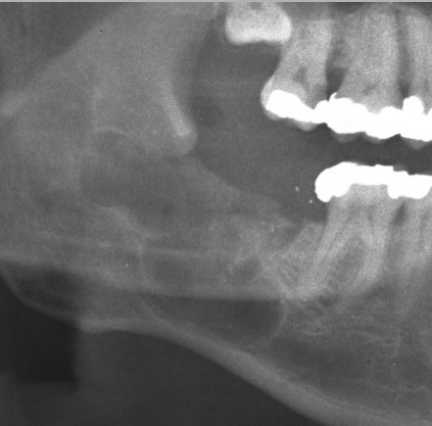

1. primordiální c.
2. keratocysta
3. folikulární c.
4. laterální paradontální c.

Primordiální cysta

- vývojová odontogenní cysta
- v oblasti, kde by se měl vyvíjet zub, ale chybí zde
- nejčastěji v místě molárů mandibuly

Cysty – vývojově podmíněné (odontogenní)

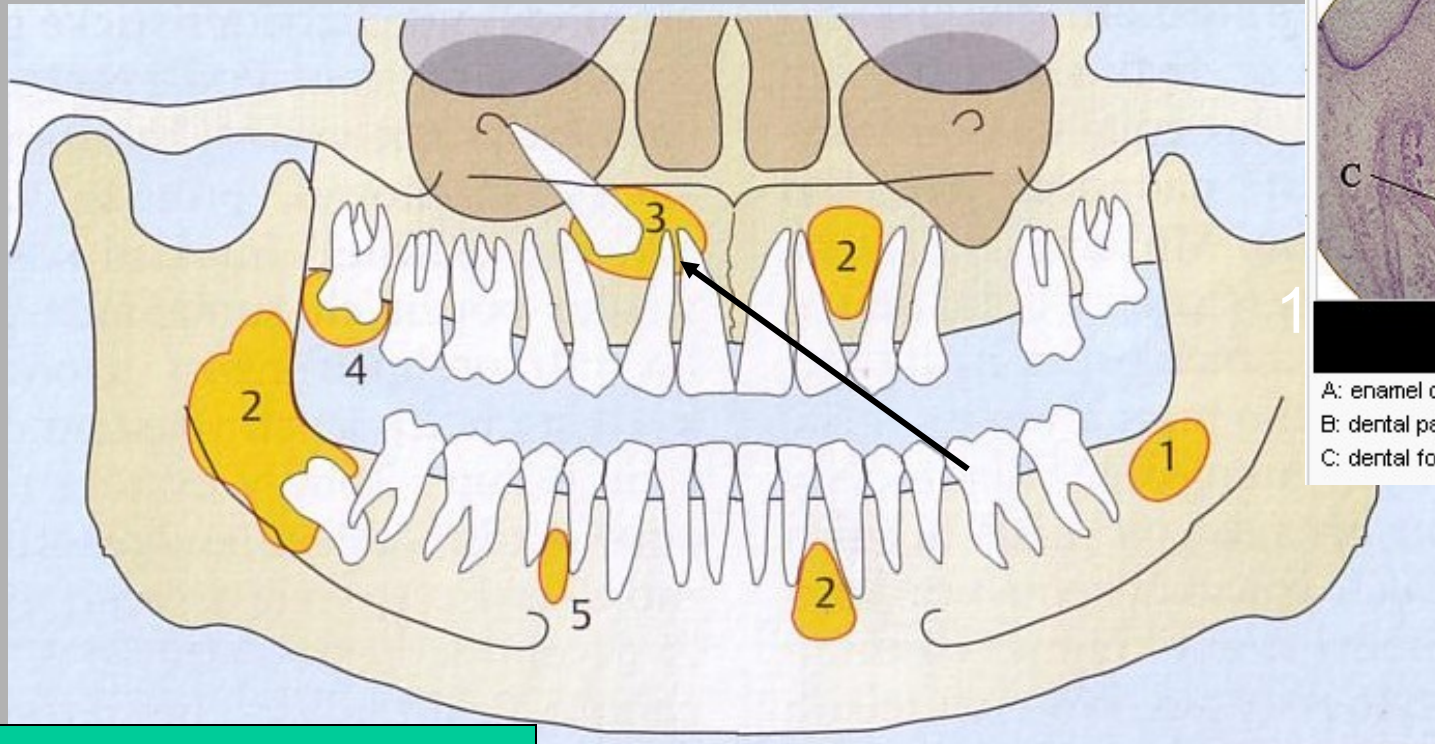

1. primordiální c.
2. keratocysta
3. folikulární c.
4. laterální parodontální c.

Keratocysta

- benigní, ale lokálně agresivní vývojová cysta
- nejčastěji dorzální porci mandibuly

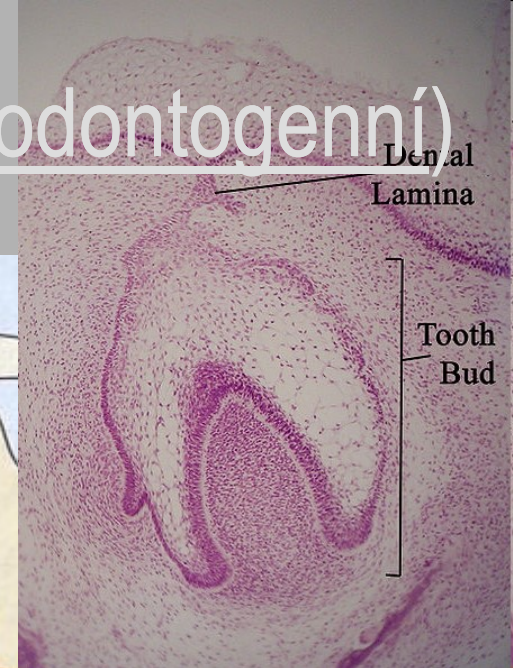
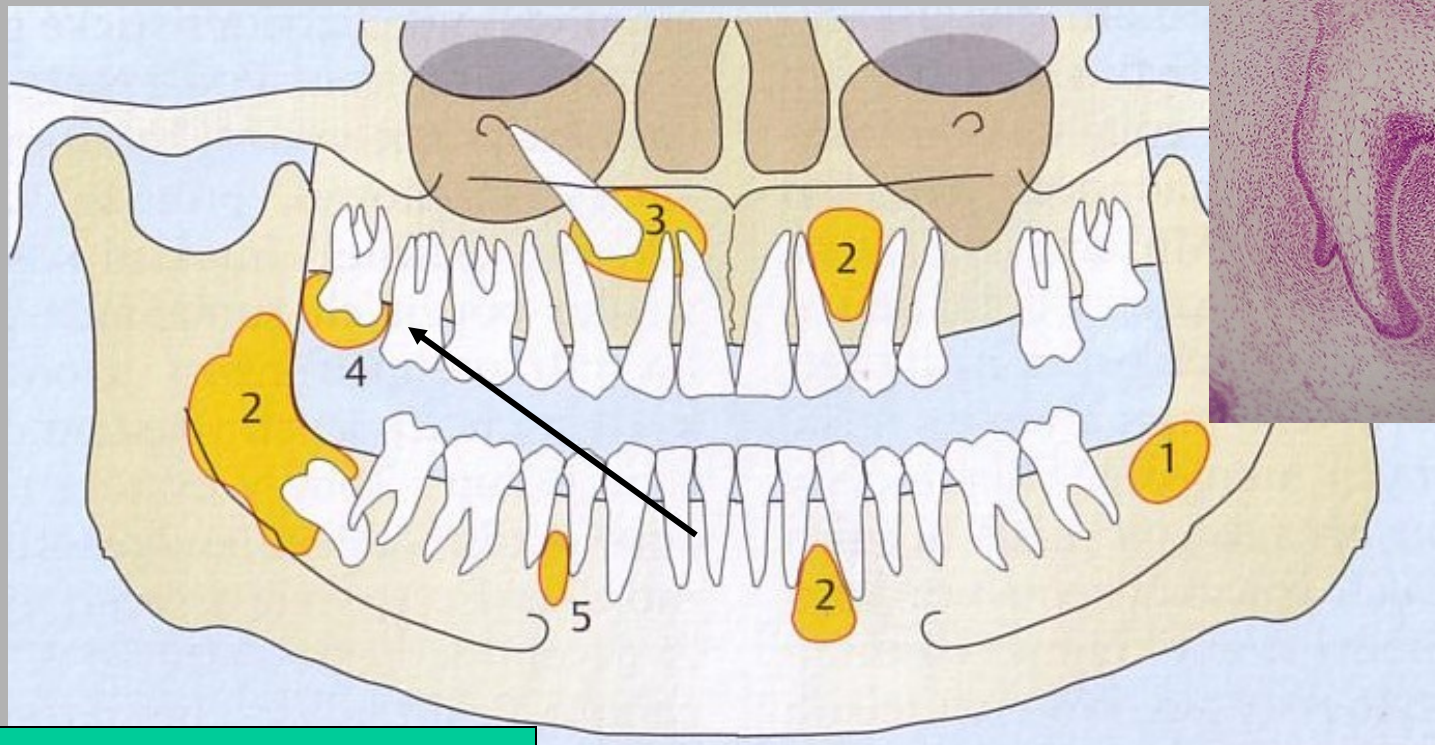
Cysty – vývojově podmíněné (odontogenní)

1. primordiální c.
2. keratocysta
3. folikulární c.
4. laterální parodontální c.

Folikulární cysta je cysta dentálního folikulu.

Cysty – vývojově podmíněné (odontogenní)

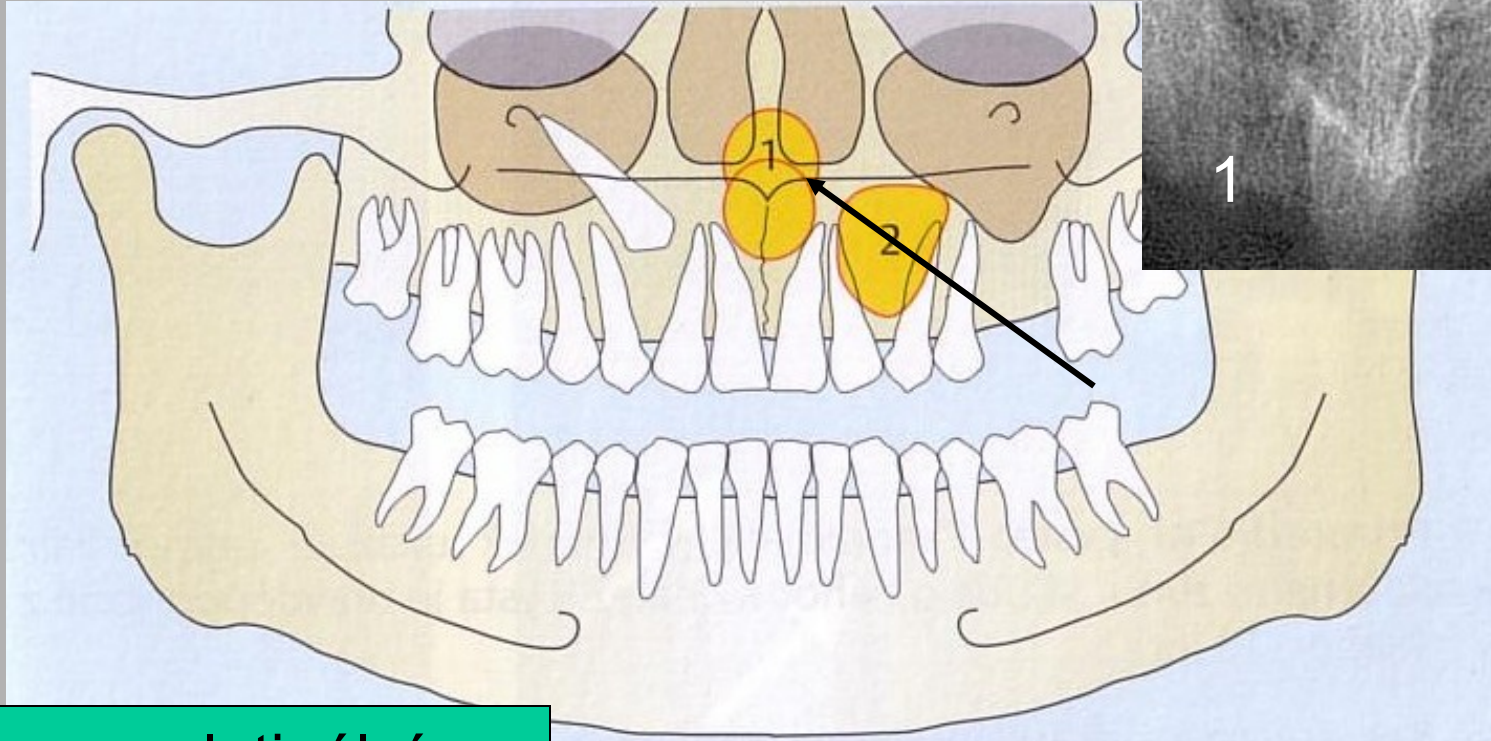

1. primordiální c.
2. keratocysta
3. folikulární c.
4. laterální parodontální c.

Laterální periodontální cysta

- vychází z lamina dentalis
- nejčastěji u mužů středního věku
- obvykle nebolí, v oblasti špičáků a premolárů

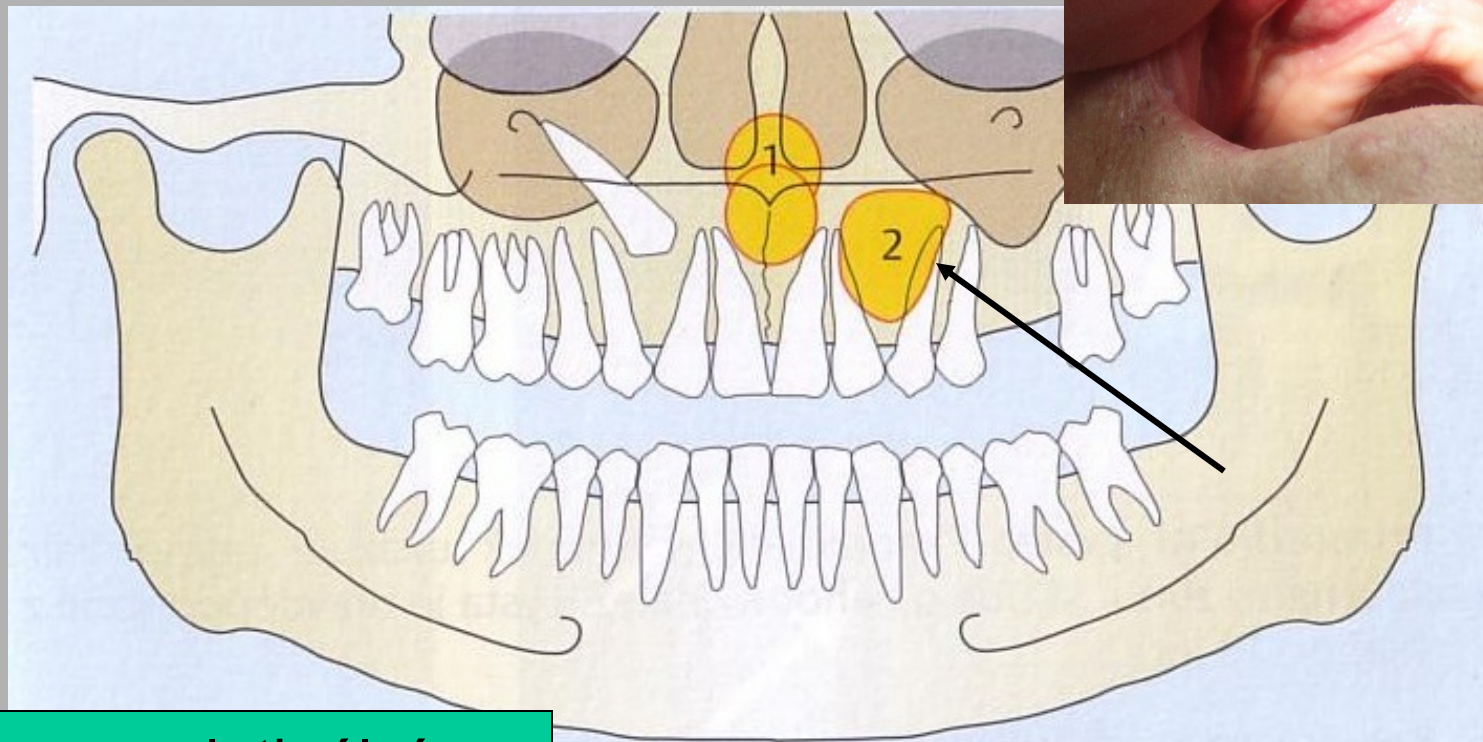
Cysty – vývojově podmíněné (neodontogenní)

1. nasopalatinální c.
2. nasolabiální c.

Nasopalatinální cysty jsou lokalizované v mediální části patra

Cysty – vývojově podmíněné (neodontogenní)

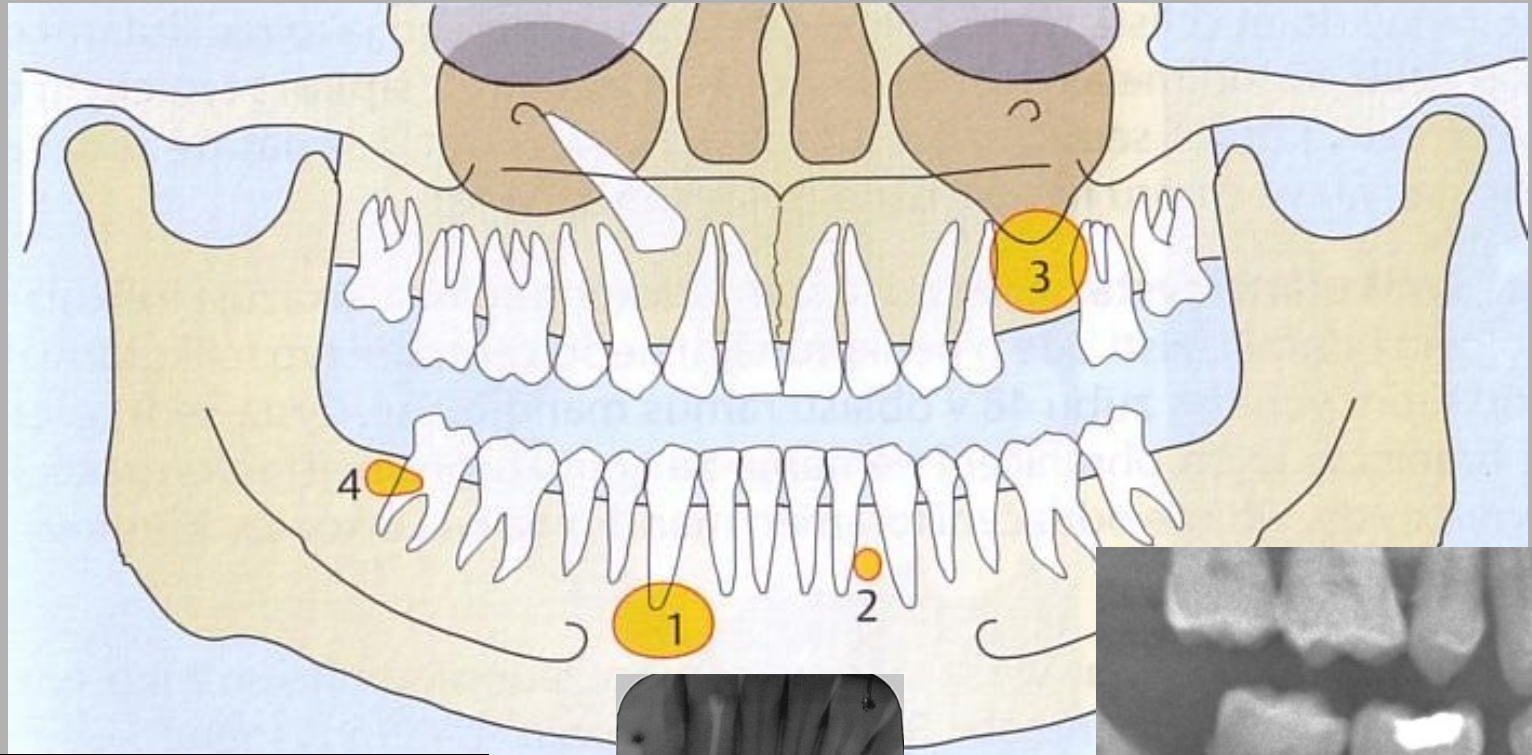

1. nasopalatinální c.
2. nasolabiální c.

Nasolabiální cysta

- lokalizovaná povrchově v měkkých tkáních horního rtu
- extraosseální cysta

Cysty - zánětlivé

1. radikulární apikální
2. radikulární laterální
3. reziduální laterální
4. parodontální (Craig's)

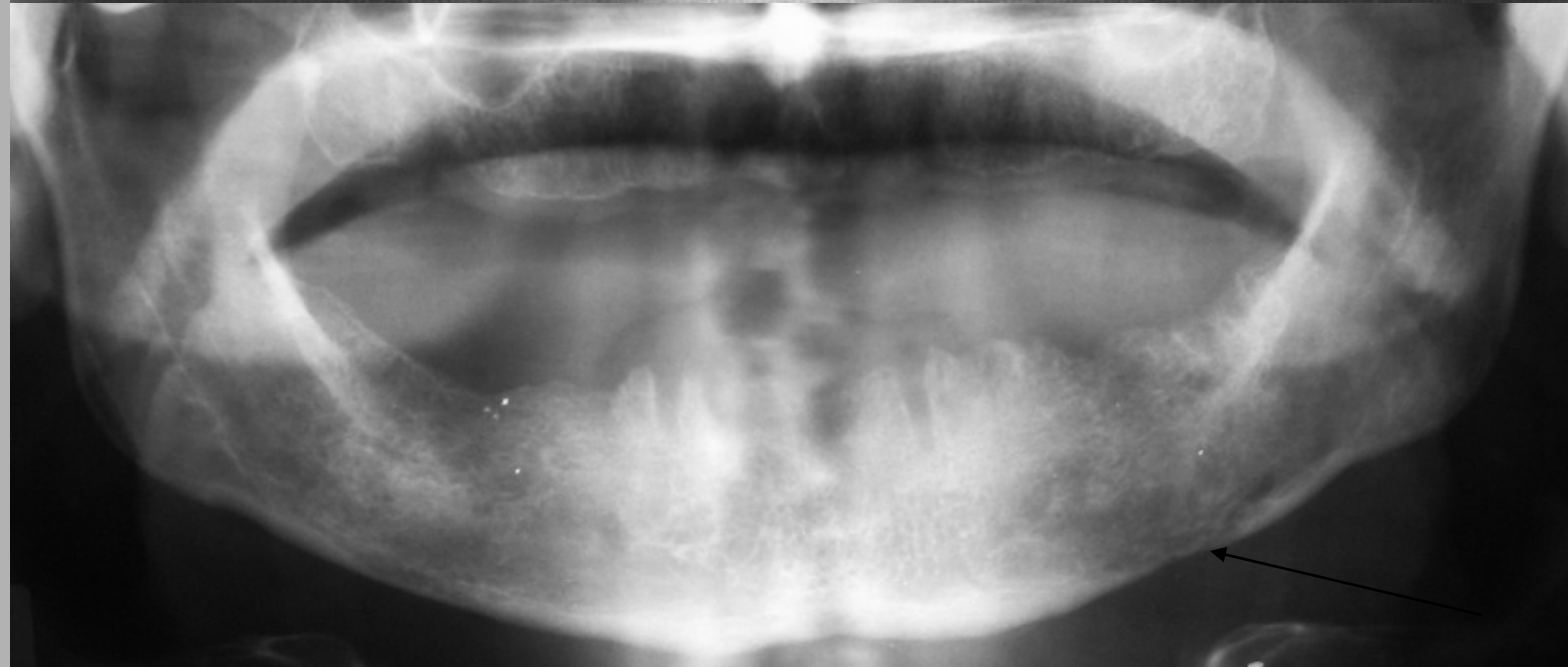
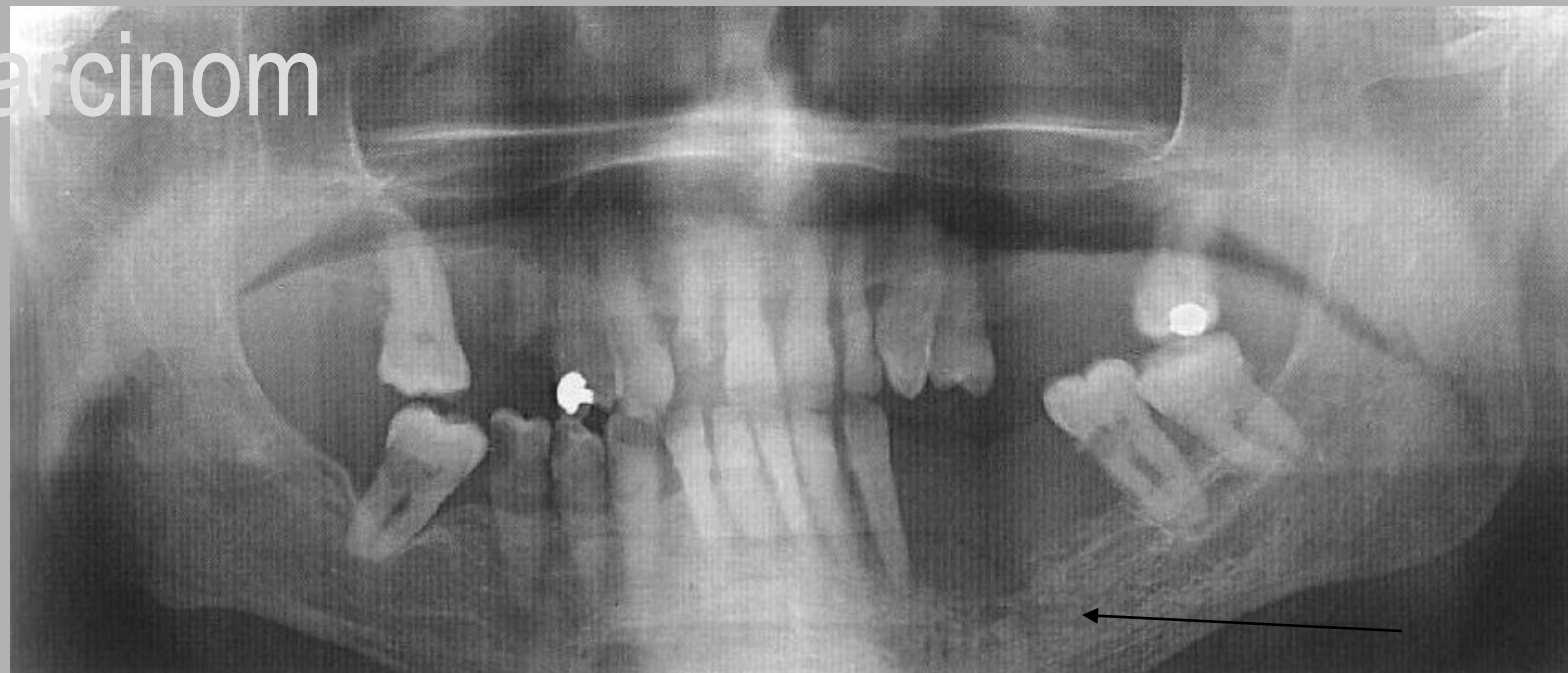
Karcinom

dlaždicobuněčný karcinom

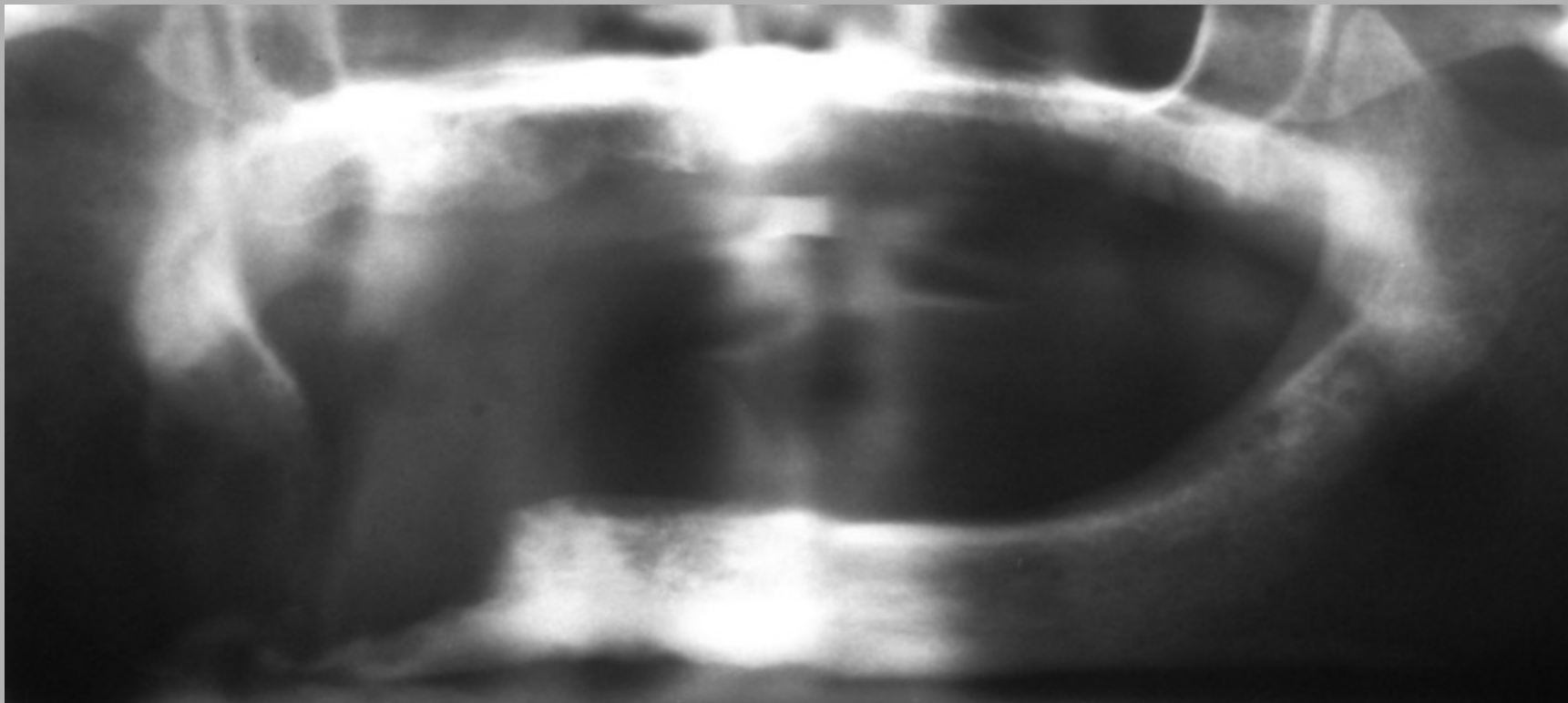
- Nejčastější ca ústní sliznice
- intraepiteliální ca ve sliznici
 - bělavá plochá leukoplakie (prekanceróza)
- infiltrace do:
 - okolních kostí
 - do lingvální stěny mandibuly
- osteolýza
 - jakoby „rozežrané od molů“
 - porušená lamina dura a mandibul. kanál
- parestezie
- kuřáci, vyšší věk
- ca sliznice čelistních dutin
 - pozdní příznaky
 - masívní klinické obtíže
 - proboření do dutiny ústní

Karzinom

Karcinom

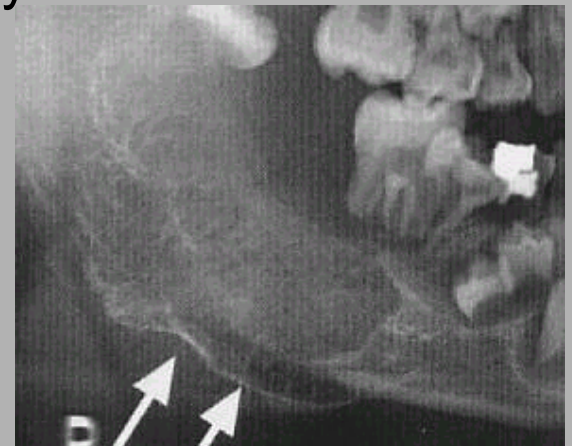

dlaždicobuněčný rohovějící

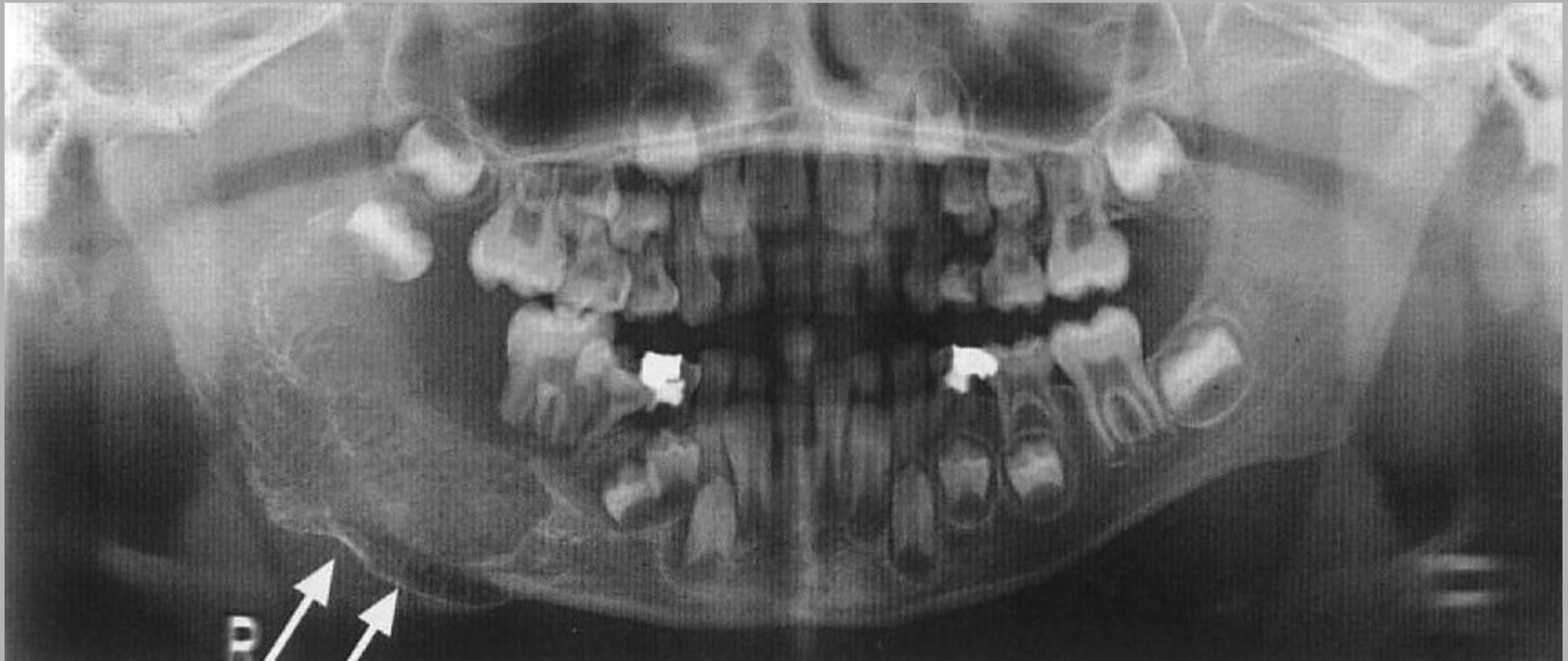
Ewingův sarkom

- děti 1. a 2. decenium
- vysoce maligní
- rychle rostoucí
- brzy metastazuje
- úhel mandibuly
- palpačně citlivý, působí bolest, vysoké teploty
- RTG
 - porušená kompakta struktura jako „plátky cibule“
 - tvorba spikul
 - efekt „slunečních paprsků“
- Dif.dg.
 - osteosarkom
 - nitrokostní hemangiom

metoda volby pro určení diagnózy
magnetická rezonance

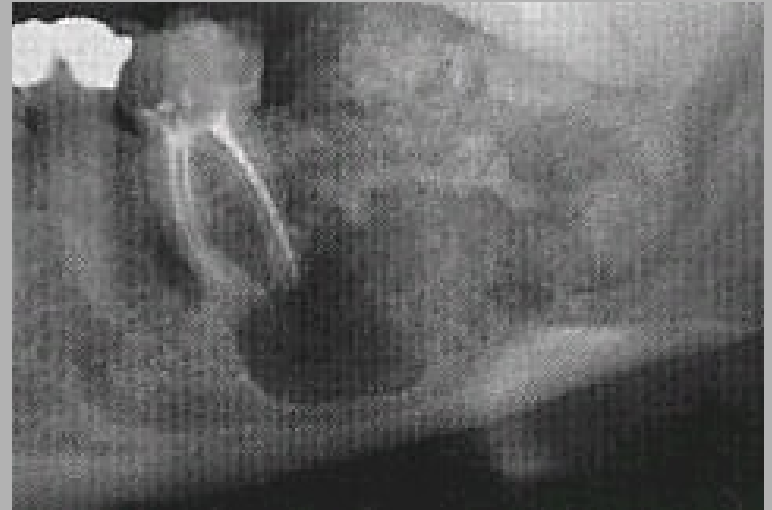
Ewingův sarkom

chlapec, 7 let
nádor provázejí těžké klin. příznaky
čelist zbytnělá
zuby odtlačené
„sluneční paprsky“, reakce periostu

Osteosarkom

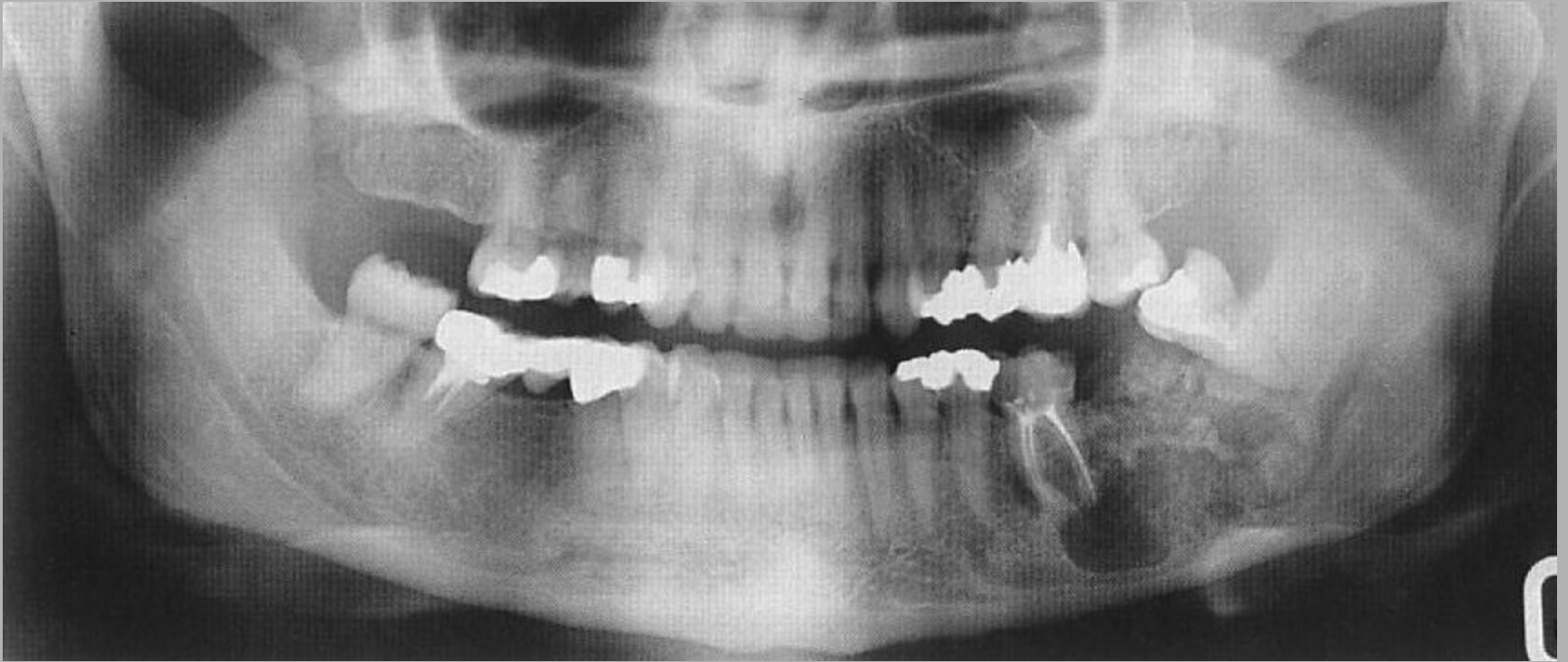
- 2. a 3. decenium
- mezenchymový nádor
- histologicky
 - osteoblasty
 - chondroblasty
 - fibroblasty
- RTG
 - osteoblastické + osteolytické změny
 - velmi pestrý obraz
 - periodontální štěrbiny narušené, rozšířené

u osteoblastických změn –
„efekt slunečních paprsků“
(spikulky)

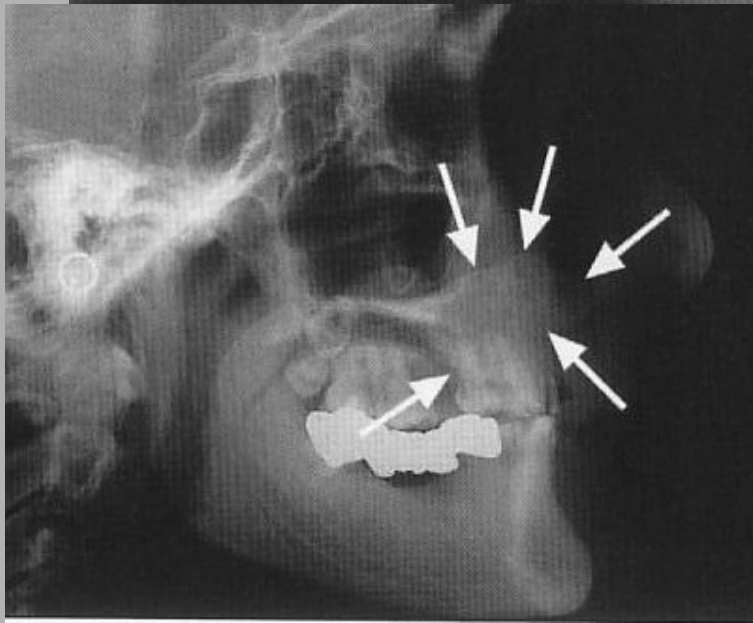
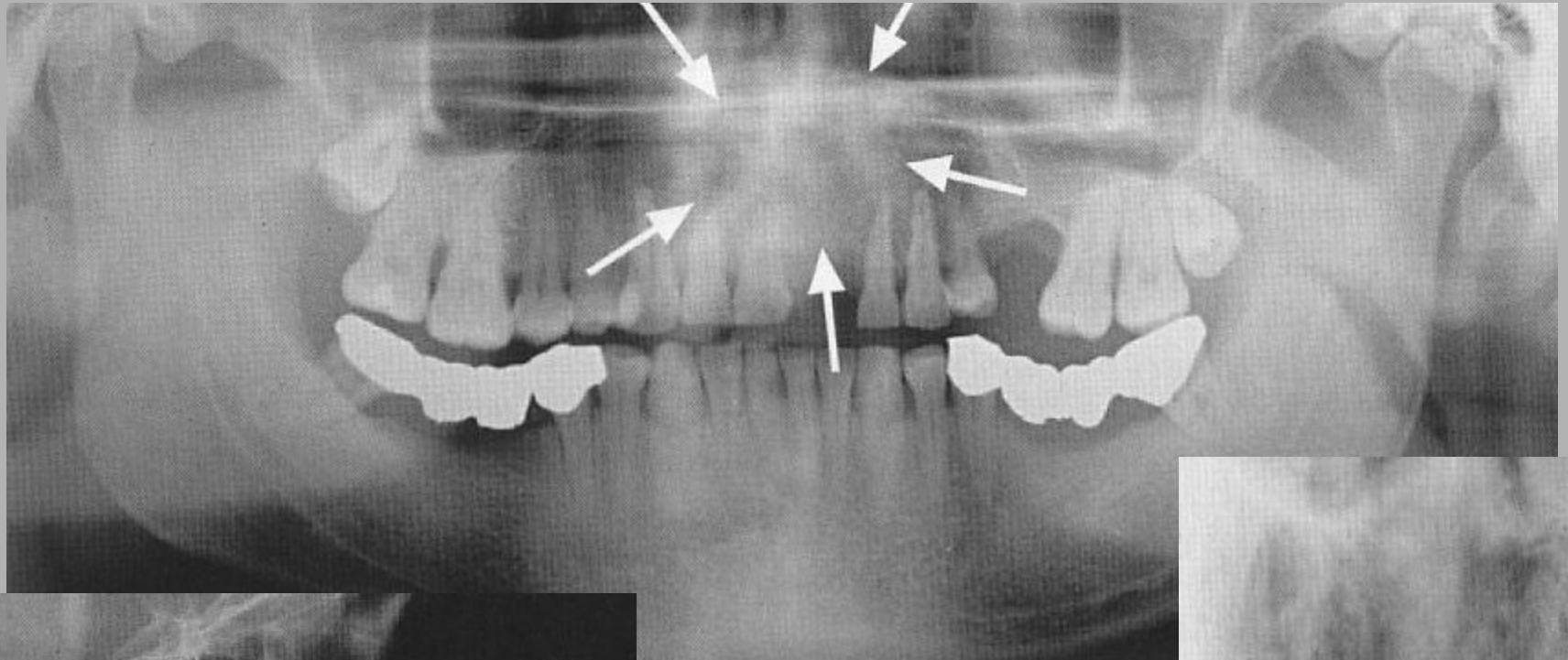
Osteosarkom

žena, 29 let

histologicky: tkáň osteoidní, chrupavčitá, fibroblastické zóny

Osteosarkom

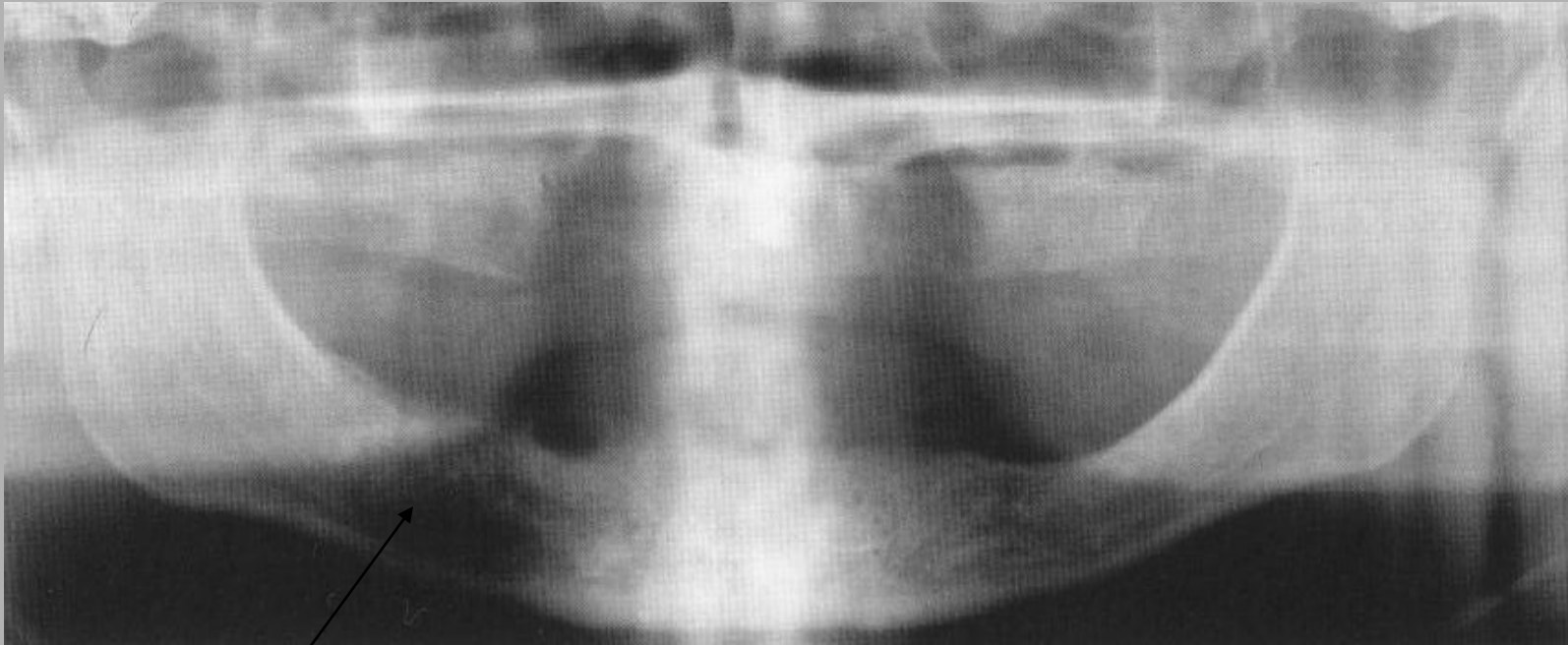
muž, 40 let

Metastázy

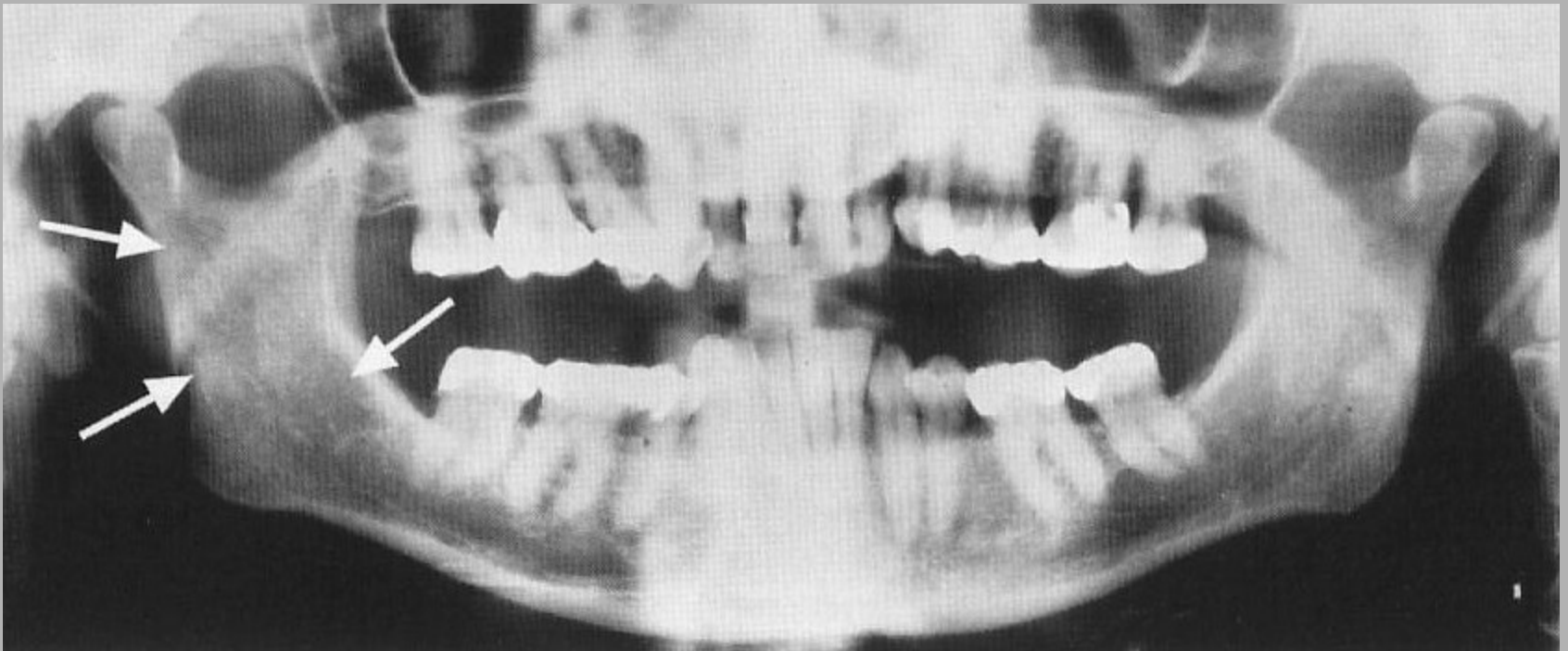
- nejdůležitější jsou karcinomy:
 - prsu
 - plic
 - štítnice
 - prostaty
- krevní cestou
- klinické příznaky:
 - bolest v kosti
 - uvolňování zubů (zdánlivě bez příčiny)
 - parestézie dolního rtu
 - patologická, spontánní fraktura
- při podezření = doplnit scintigrafii

Metastázy

- muž, 69 let
- ca prostaty
- projasnění,
- jakoby „prožrané od molů“

Metastázy

- ca střev
- krvnaté, neostré projasnění

Odontogenní myxom

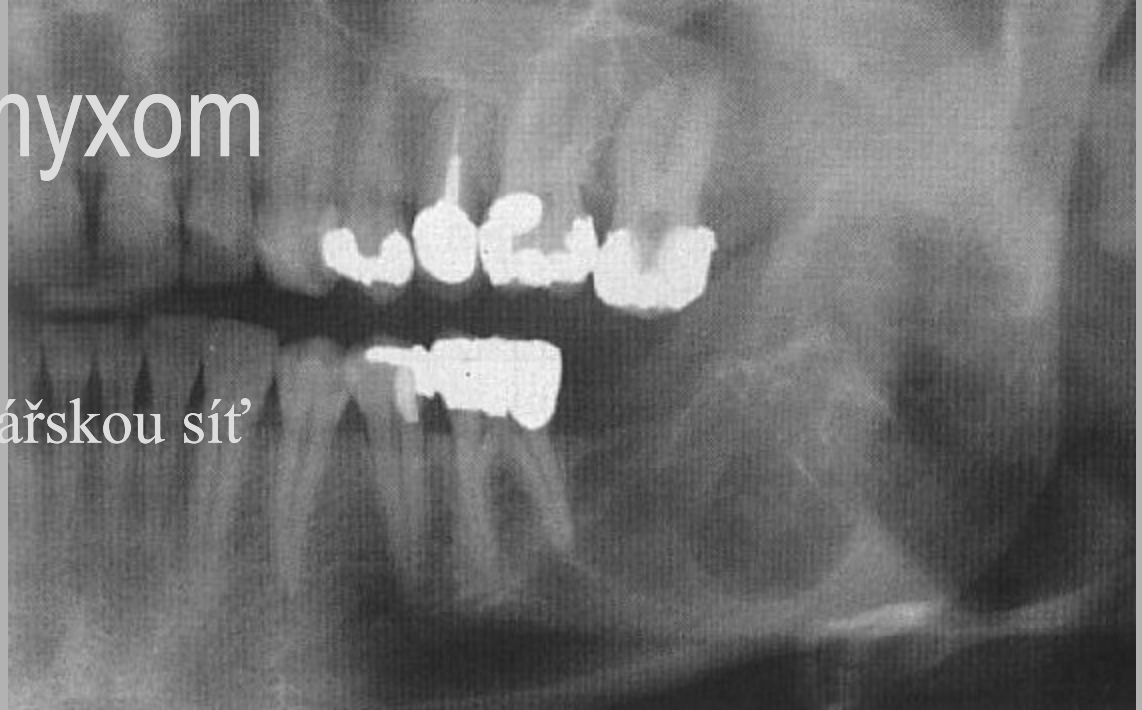
- věk 10-50 let
- bez preference pohlaví
- z ektomezenchymu
- v čelistech (pouze)
- častěji v dolní čelisti - caput mandibulae
- roste
 - rychle
 - nitrokostně
 - může infiltrovat svalovinu
- dobře ohraničené, nepravidelné projasnění s jakoby „spřádanými septy“
- časté recidivy

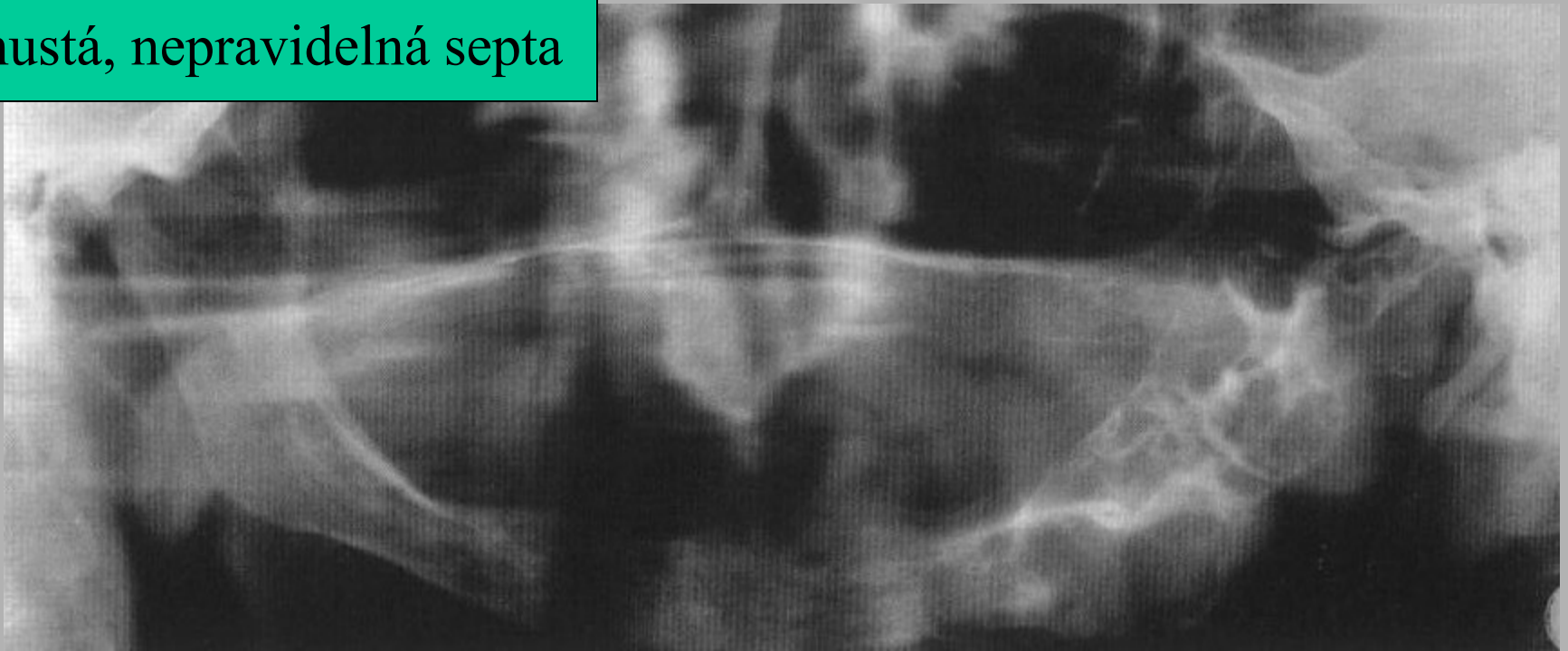
Odontogenní myxom

žena, 34 let

struktura připomíná rybářskou síť

hustá, nepravidelná septa

Odontogenní myxom

rozštěp

26,27 se nemohou fyziologicky přorýznout

chlapec, 13 let
myxom v levé horní čelisti

Odontom

- Vývojově podmíněné anomálie zubní lišty podobné nádorům (hamartomy).
- vznik z malých zoubků nebo jsou konglomerátem různých zubních tkání
 - složený odontom
 - ✓ obsahuje různý počet plně vyvinutých zoubků nebo zubů
 - komplexní odontom
 - ✓ obsahuje základní zubní tkáně v amorfní mase (často v úhlu m., nebo tuberů)

složený

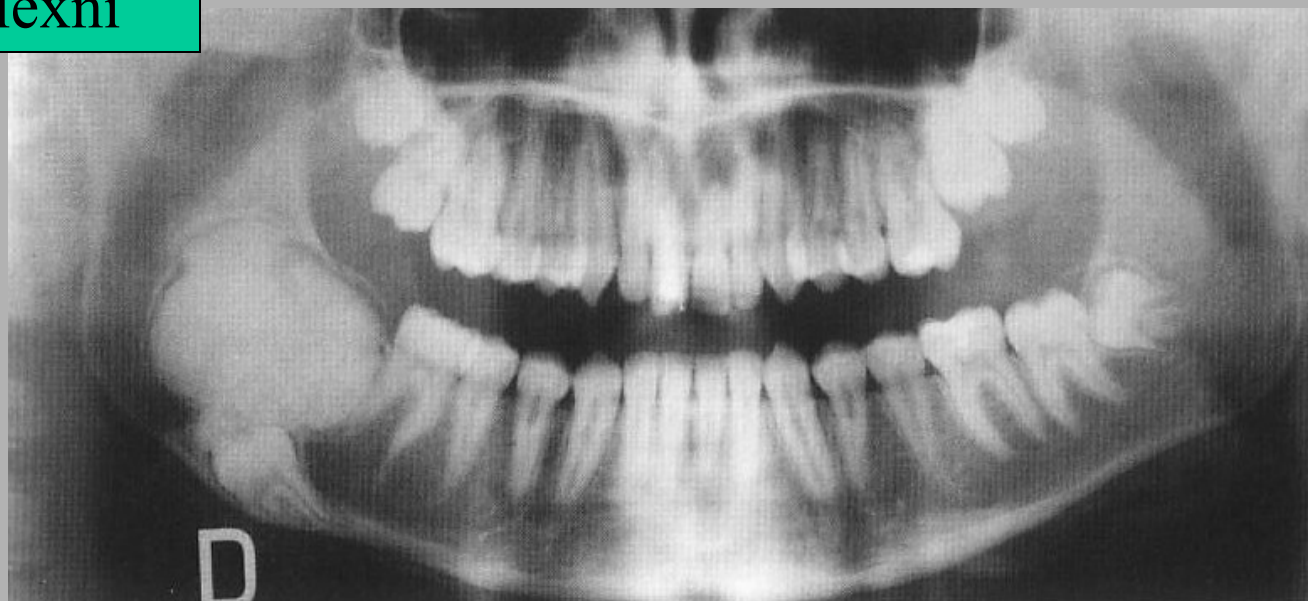

komplexní

Odontom

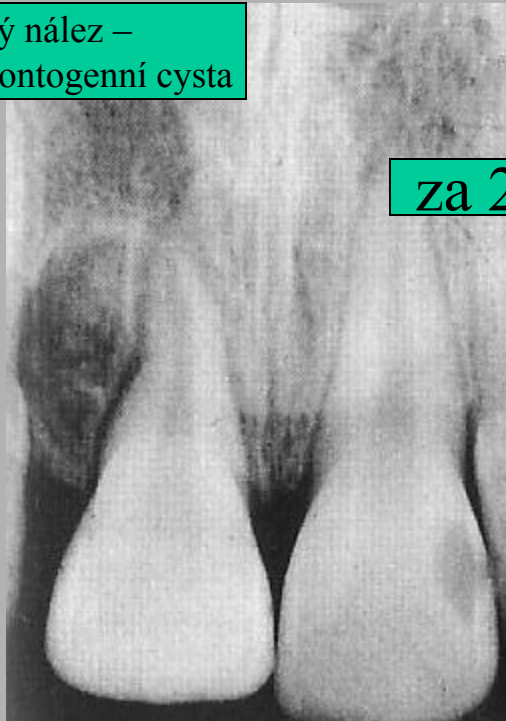

komplexní

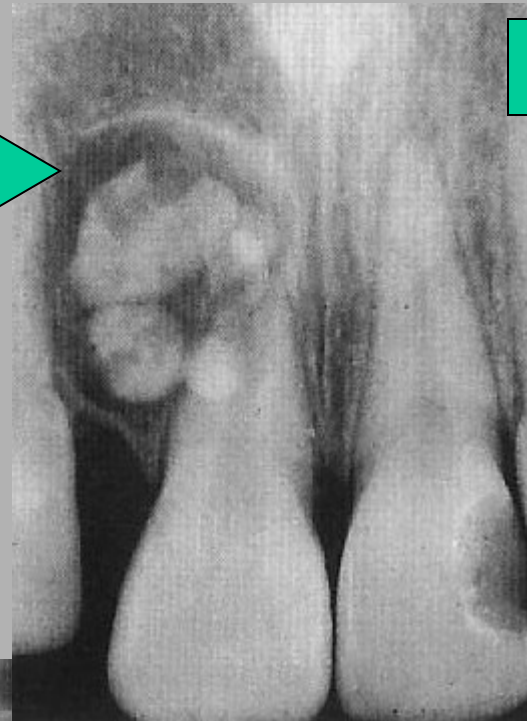

Odontom

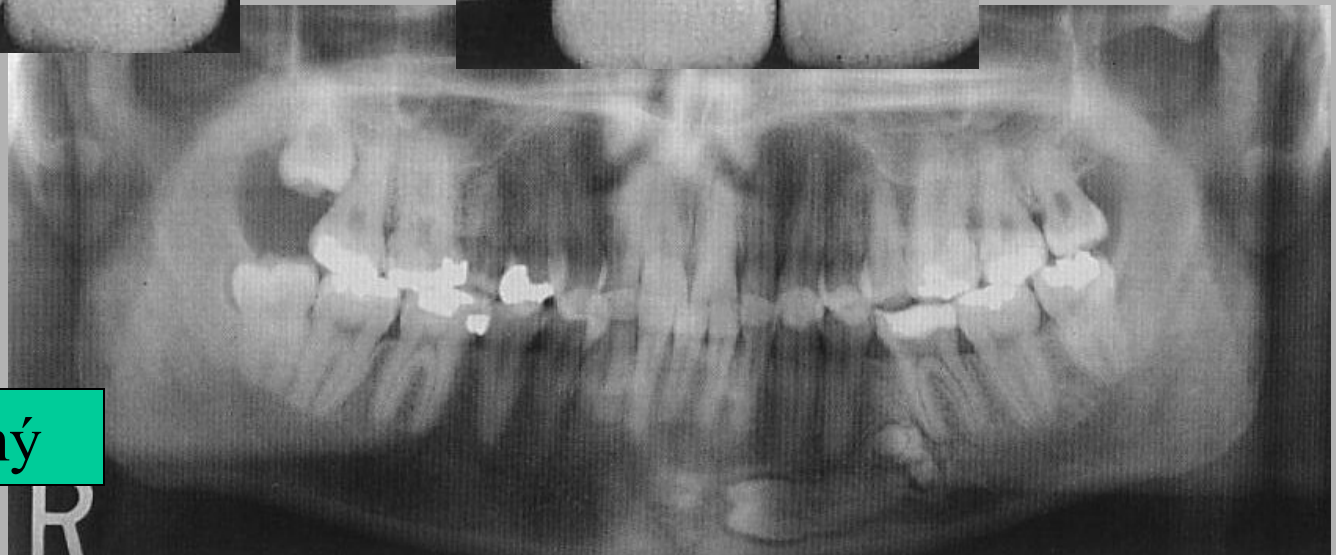
náhodný nález –
susp. kalk. odontogenní cysta

za 2,5 roku

složený

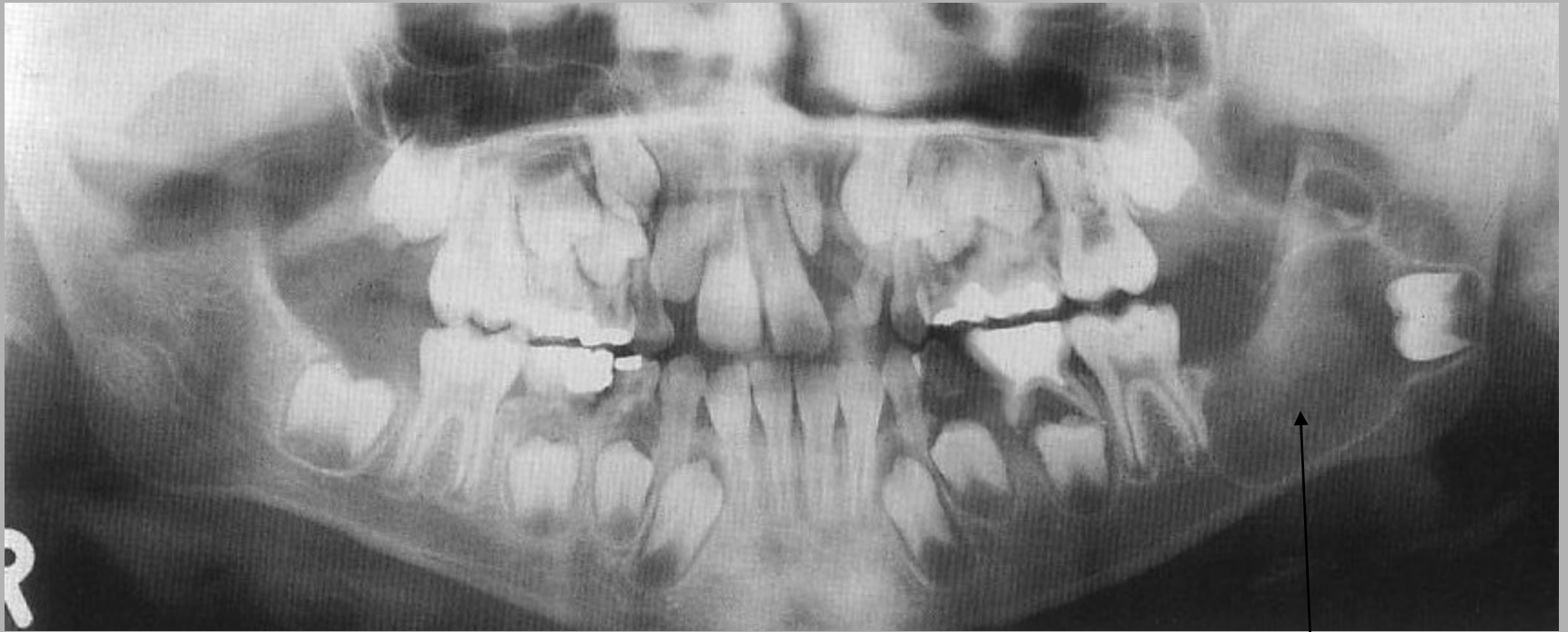
složený

Ameloblastický fibrom

- 10-20 let, chlapci
- benigní
- nádor s odontogenním epitelem a ektomezenchymem
- v molárové krajině mandibuly
- dif.dg.
 - folikulární cysta
 - ameloblastom
- nerecidivuje

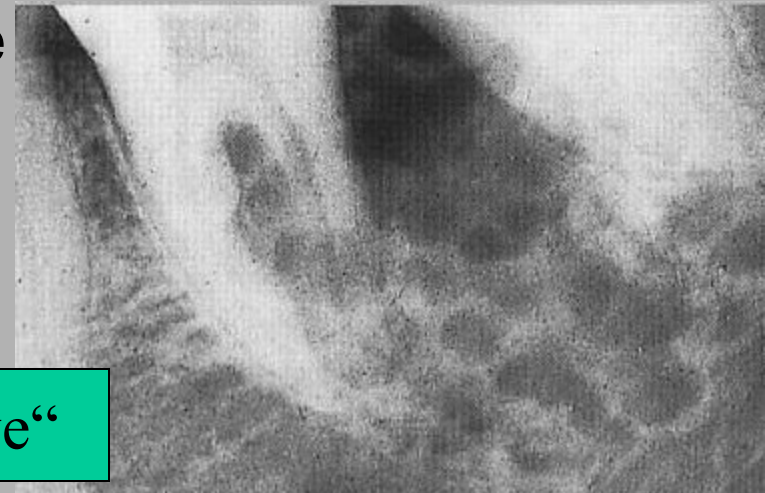
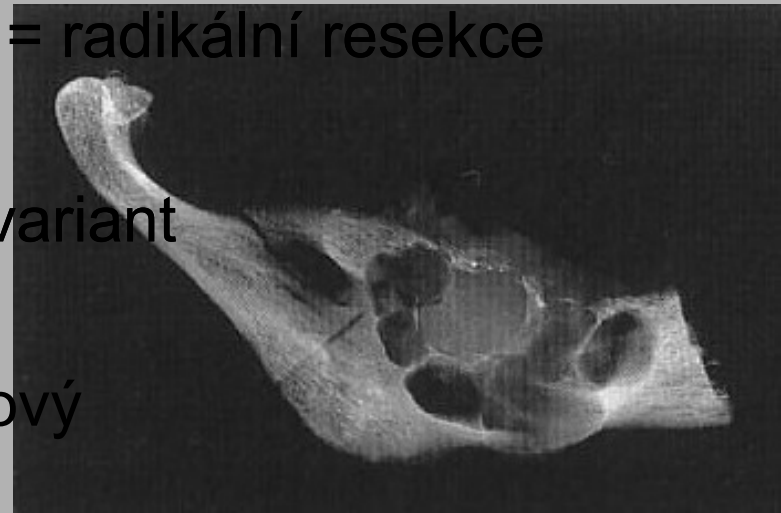

Ameloblastický fibrom

Ameloblastom

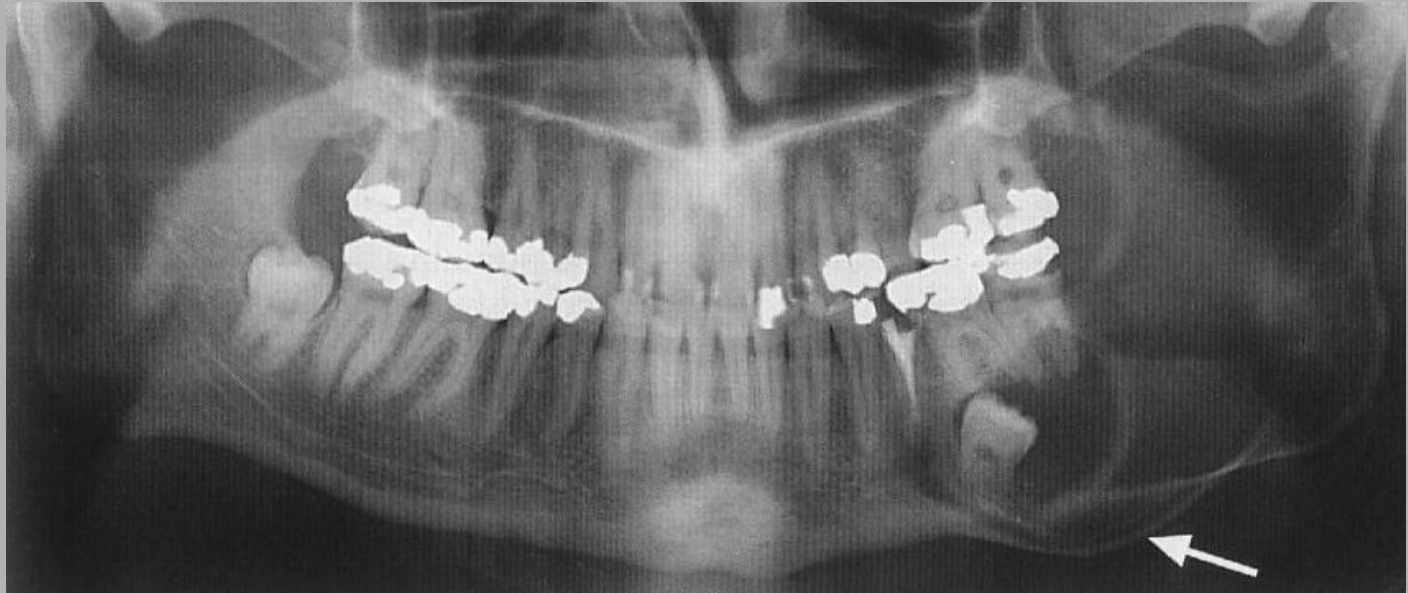
- muži/ženy postiženi stejně
- benigní; s dlouhodobou recidivou = radikální resekce
- v krajině dolních molárů (80%)
- bohatý histologický obraz – řada variant
- RTG
 - multilokulární nebo vícekomorový
 - multicystický
 - bublinaté projasnění obklopené
 - kompakta se ztenčuje
- rostou pomalu, bezbolestně
- zduření, obličejová asymetrie

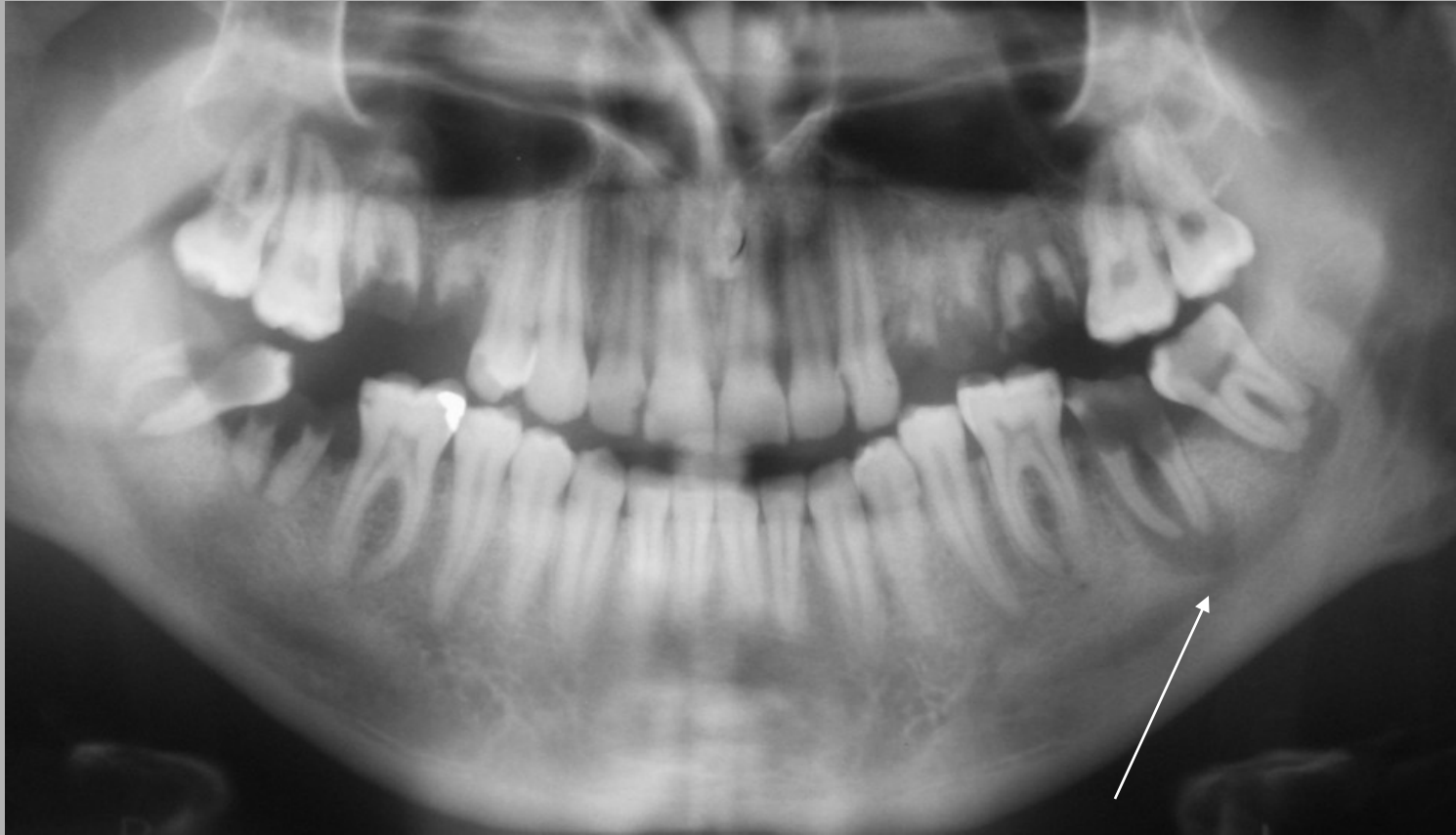
struktura „medové plástve“

Ameloblastom

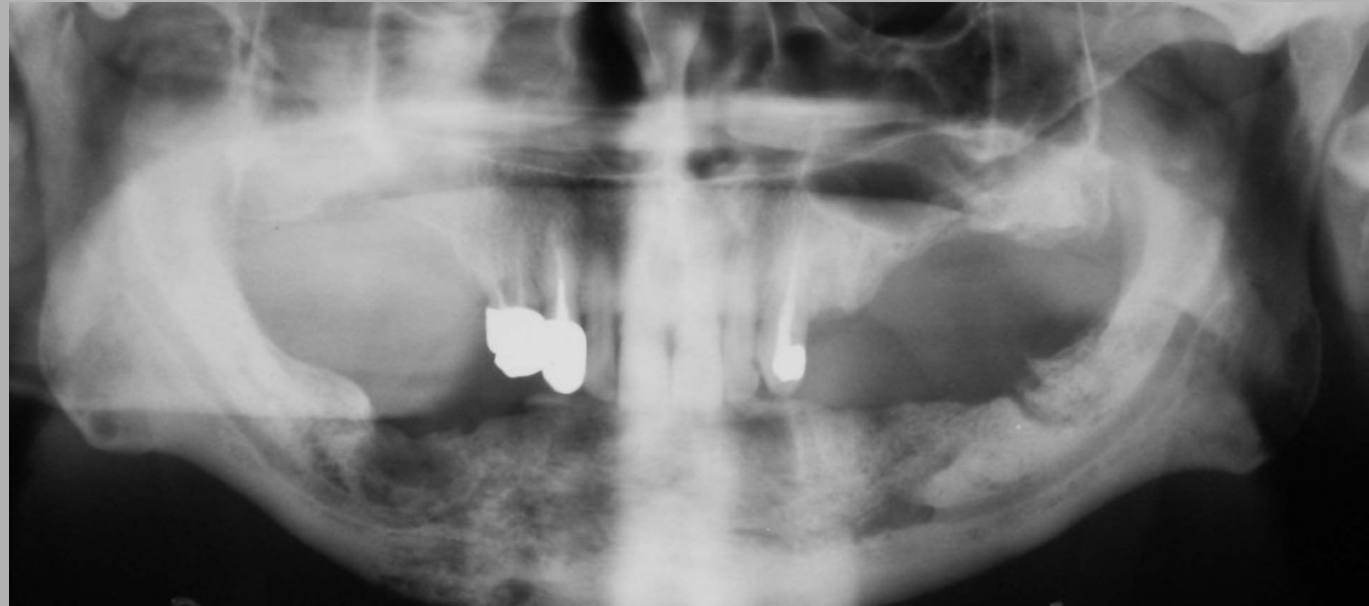
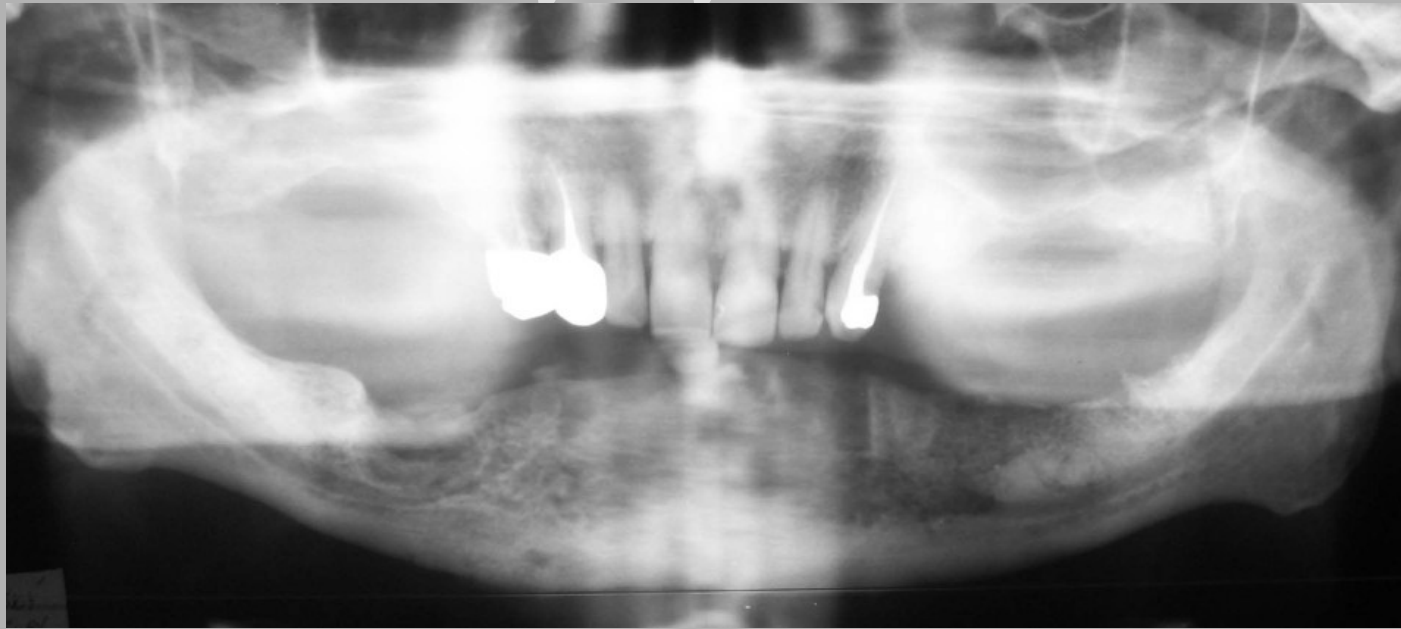
- dif.dg.
 - folikulární cysty
 - keratocysty
 - ameloblastický fibrom
 - odontogenní myxom
 - centrální eozinofilnígranulom

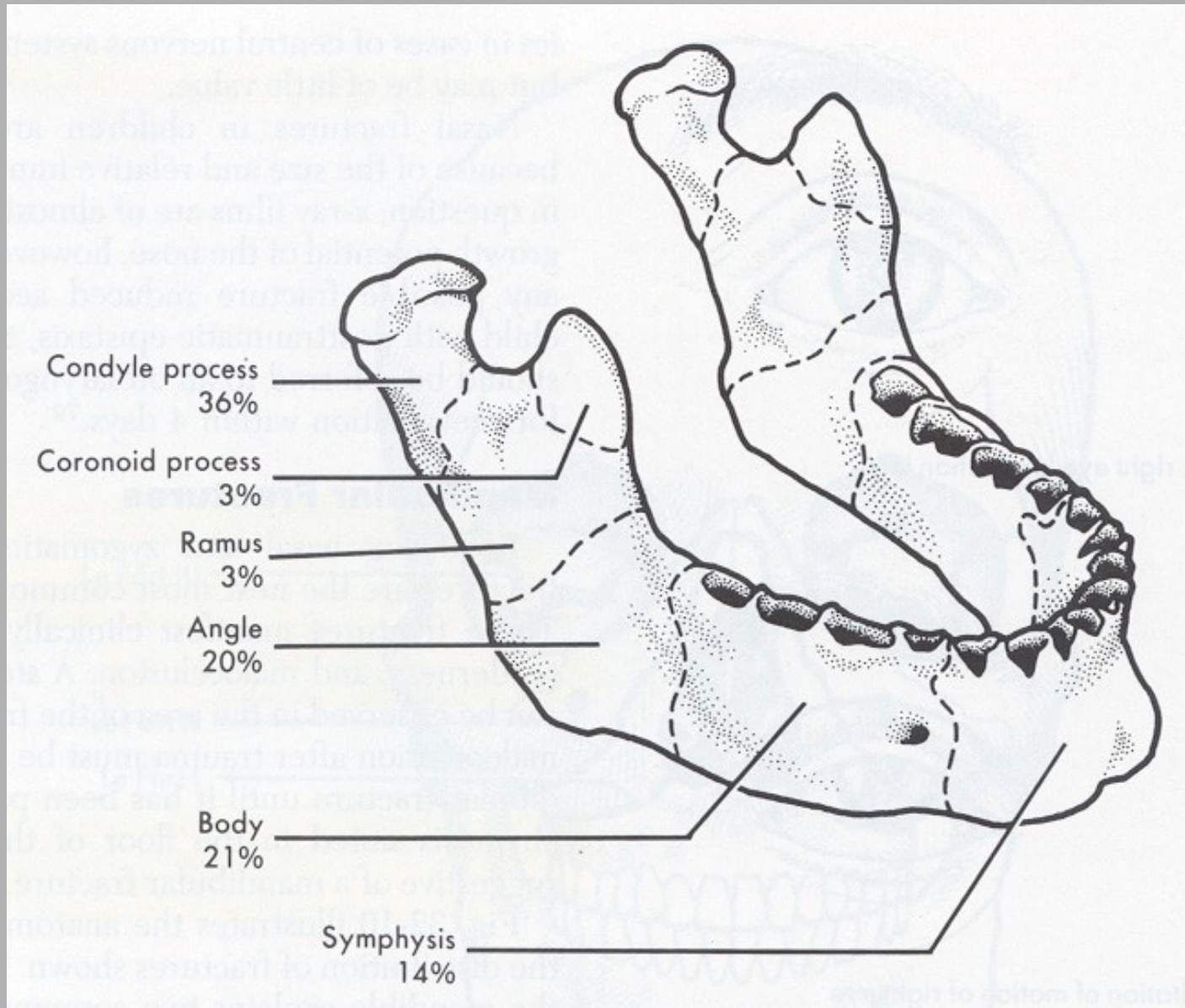
Periapikální absces

Mnohočetný myelom

Fraktury mandibuly - lokalizace

Sutura úhlu mandibuly

Fraktura těla mandibuly

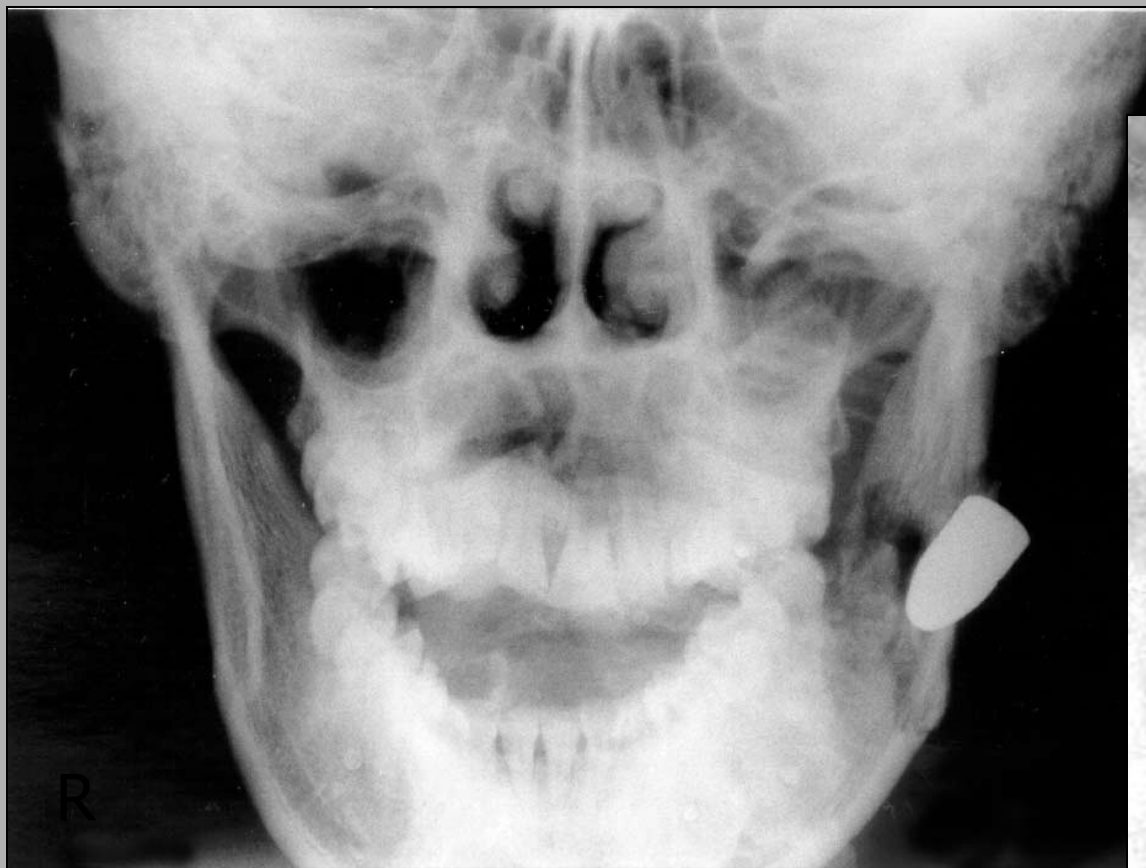

Fraktura symfýzy mandibuly

F
r
a
k
t
u
r
y

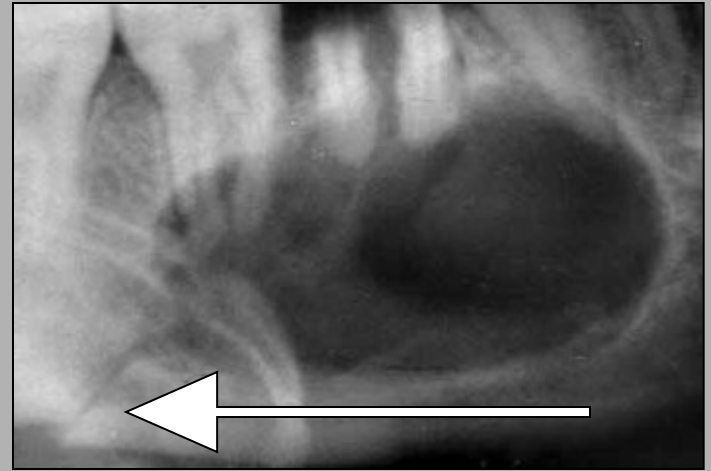
m
a
n
d
i
b
u
l
y

Fraktura způsobená projektilem

F
r
a
k
t
u
r
y

m
a
n
d
i
b
u
l
y

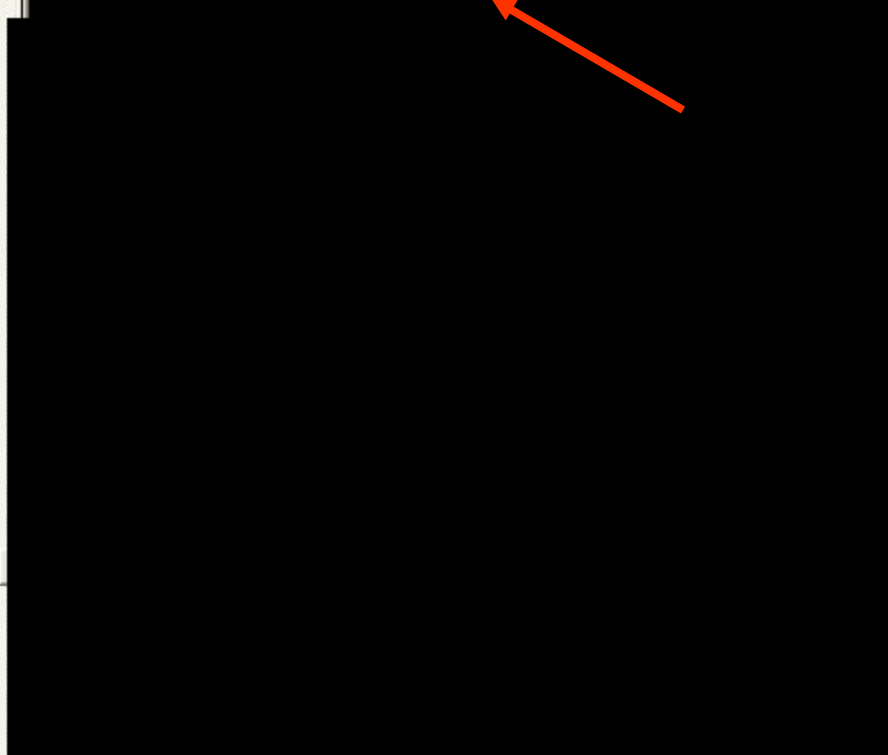

Patologická fraktura na podkladě rozlehlé apikální cysty.

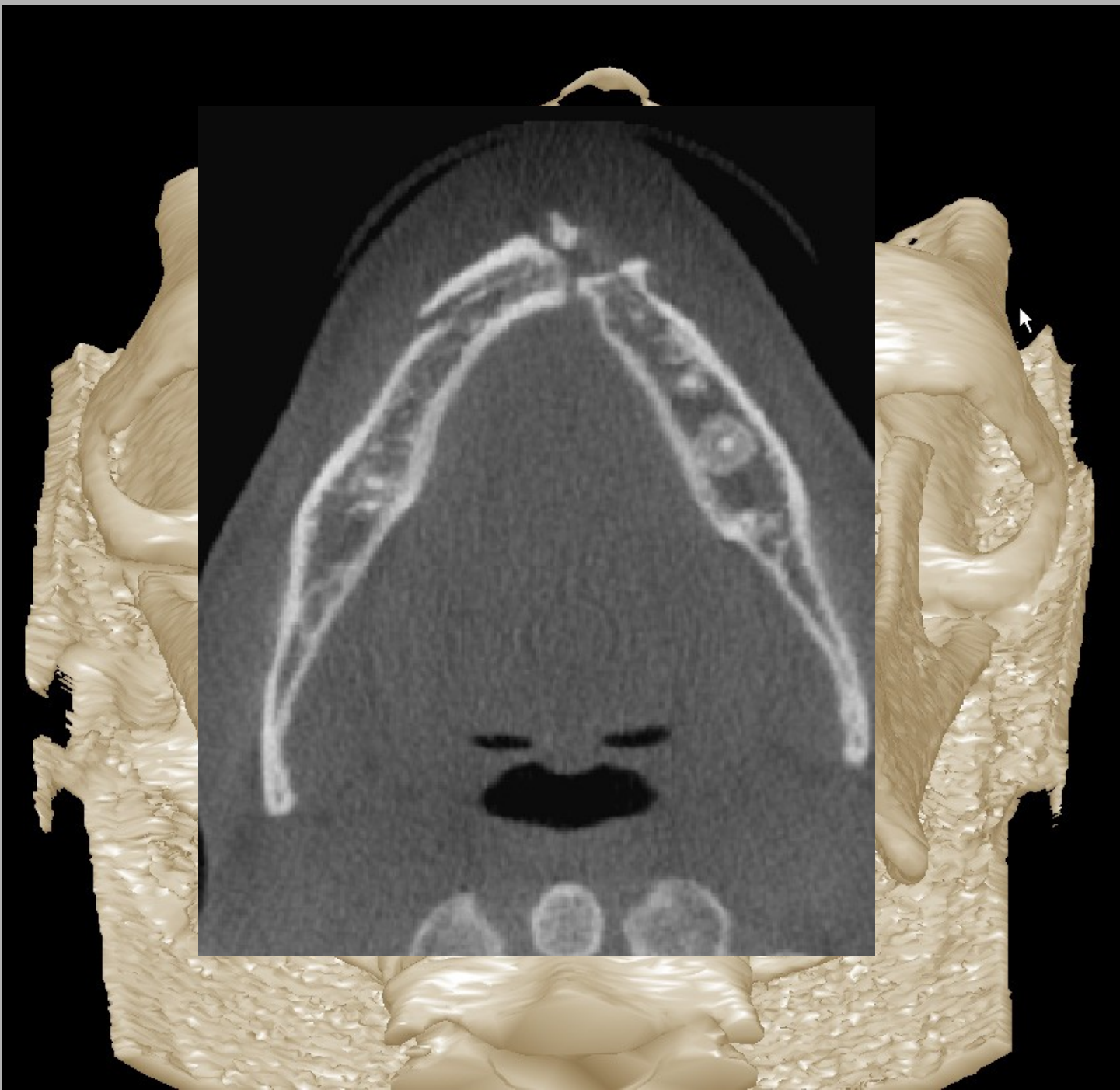
Fraktura mandibuly, CT

F
r
a
k
t
u
r
y

m
a
n
d
i
b
u
l
y

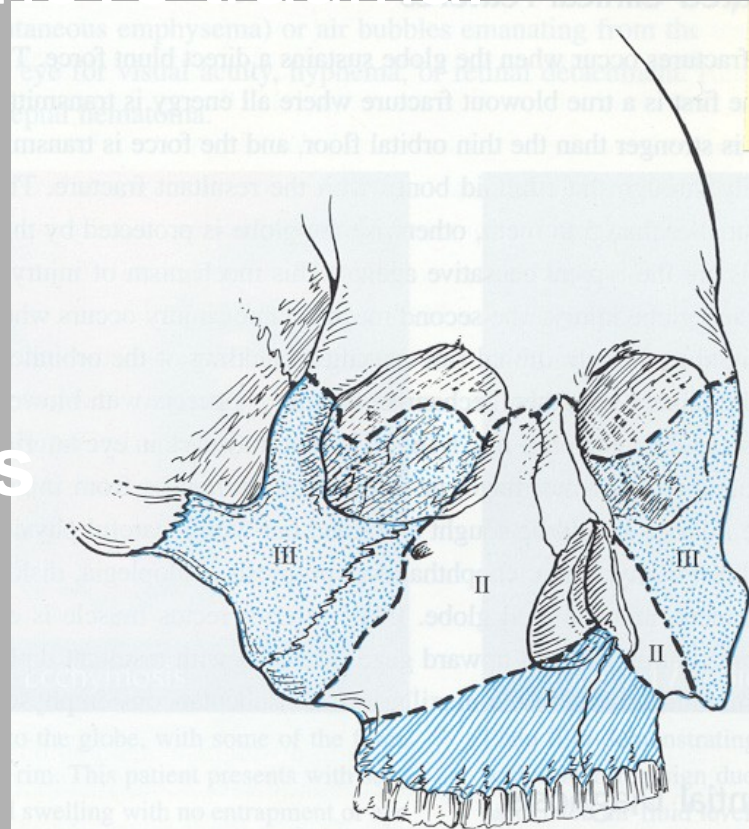

F
r
a
k
t
u
r
y
m
a
n
d
i
b
u
l
y

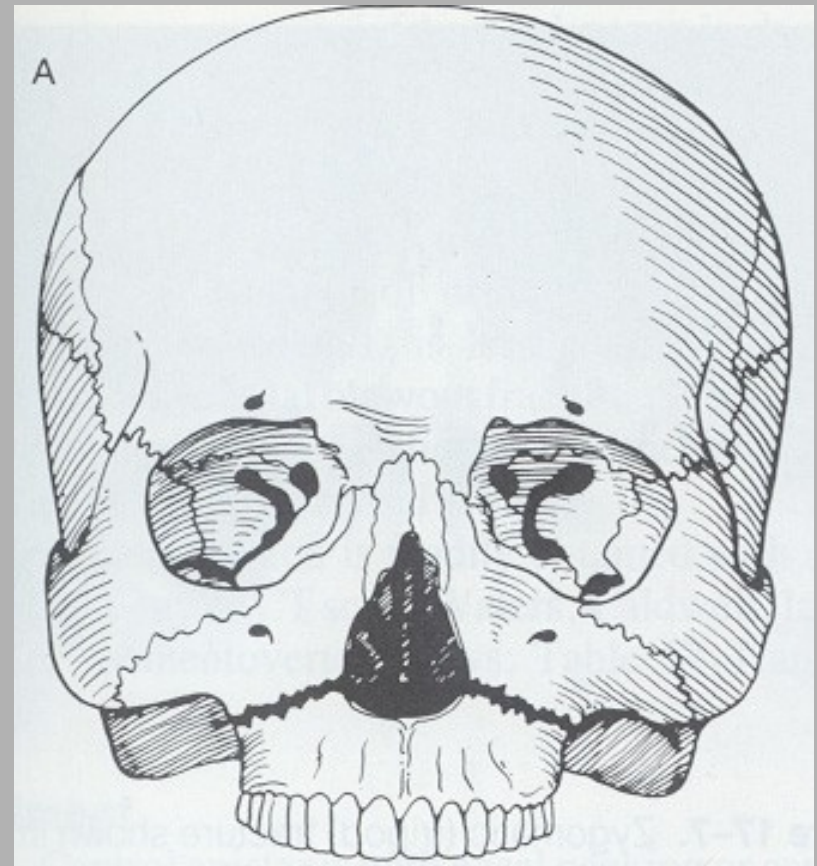
Fraktury maxily

- Vysokoenergetická poranění.
- Síla se rovná 100 násobku gravitace.
- Časté sloučené multiorgánové trauma.
- Klasifikace: **Le-Fort**
- Všechny typy zlomenin Le-Forte postihují processus pterygoideus

LeFort I

- Příčná fraktura maxily.
- Vzniká plovoucí patro.

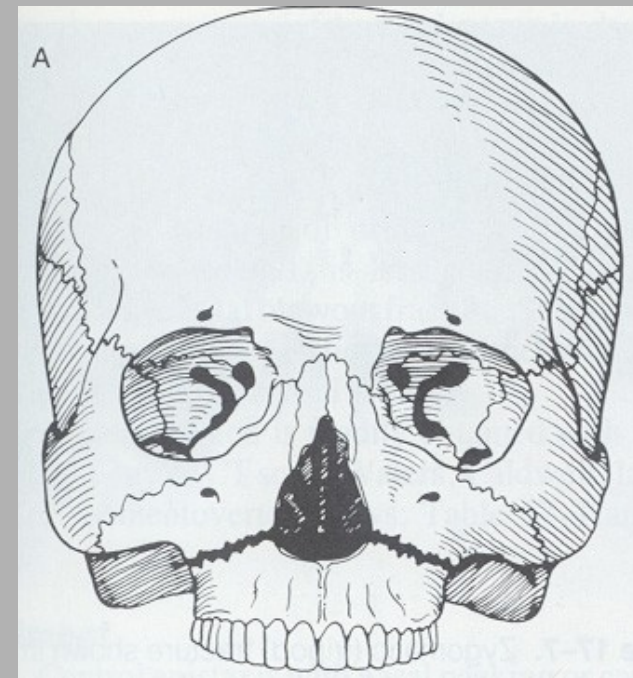
LeFort I

- Klinika:
 - Edém obličeje
 - Malokluze zubů
 - Pohyb maxily při stabilních strukturách nosu.

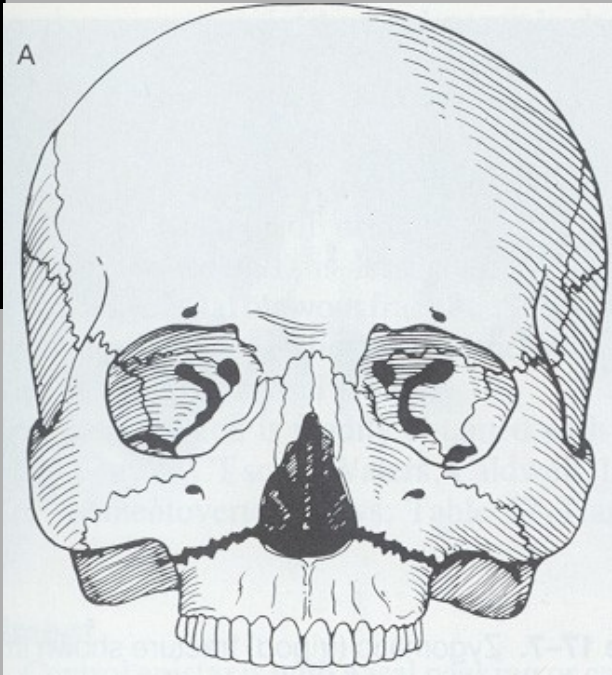
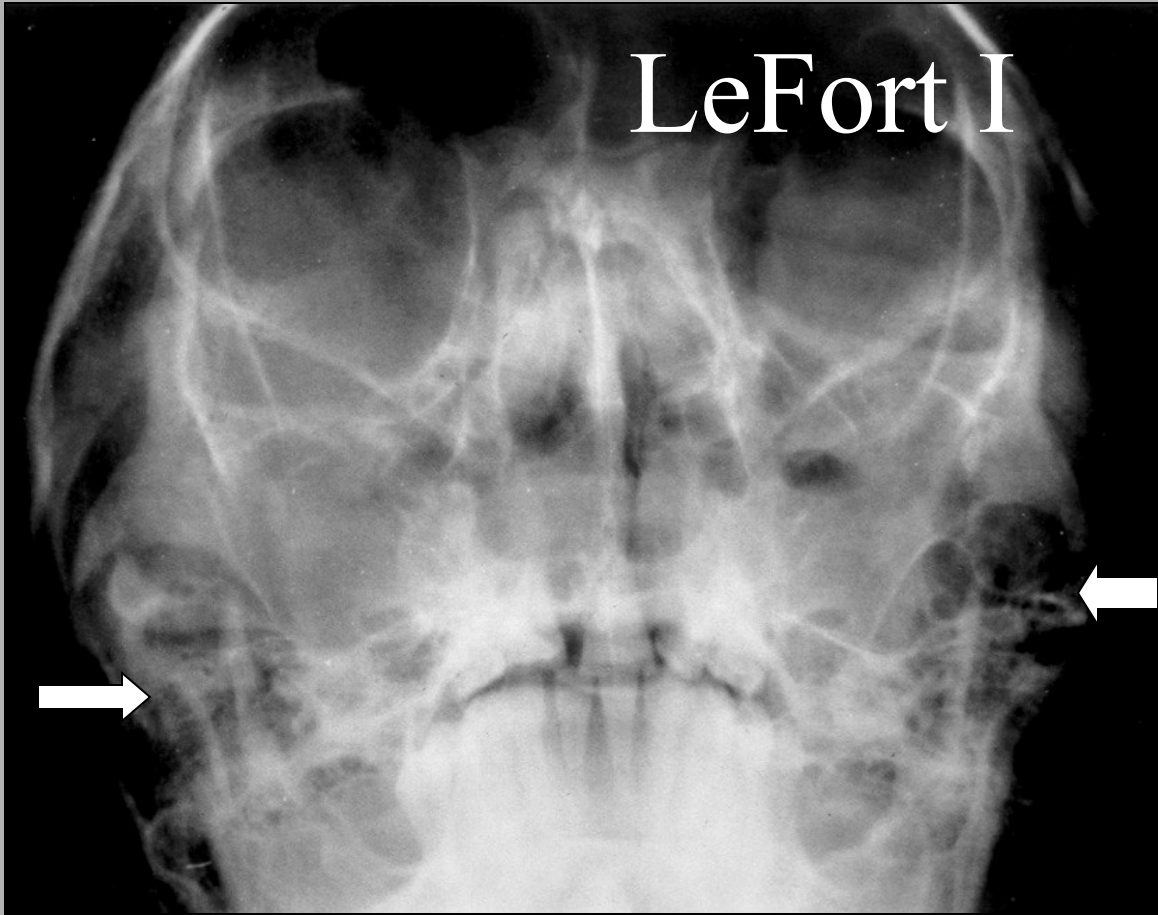
LeFort I

- Radiologický nálezn:
 - Linie fraktury zahrnuje:
 - ✓ Nazální apertura
 - ✓ Spodní část maxily.

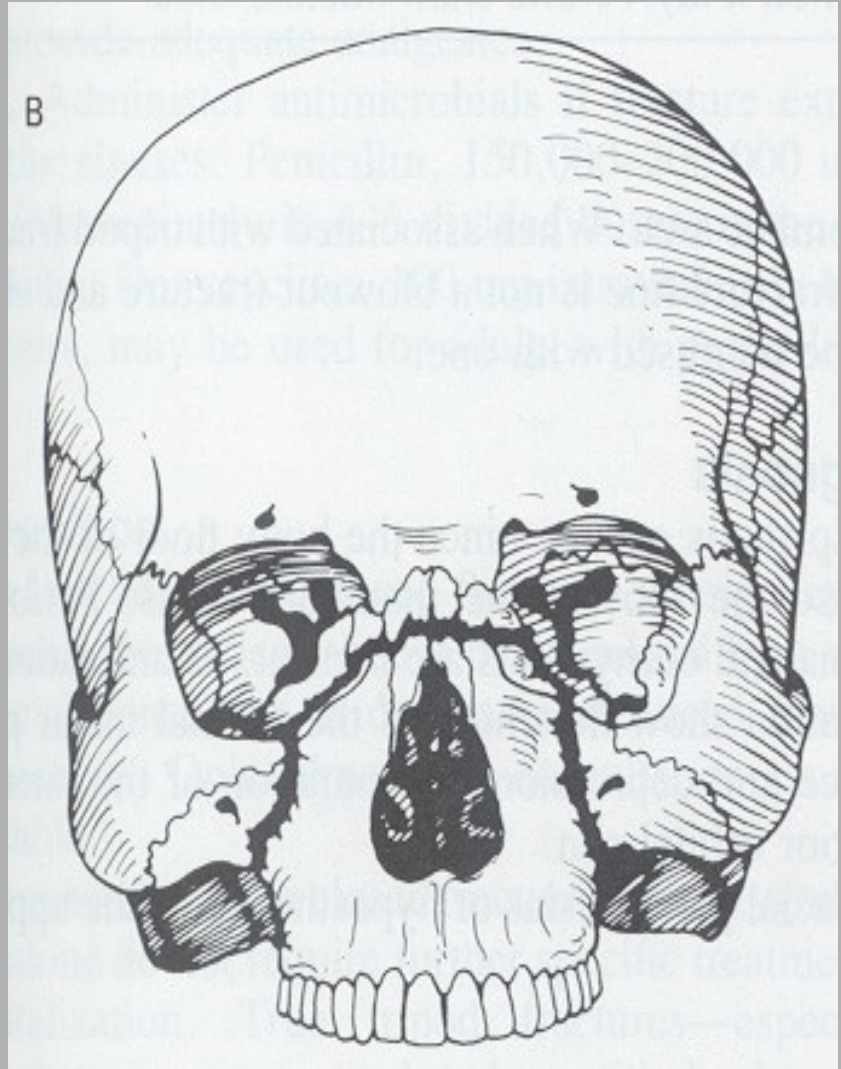
F
r
a
k
t
u
r
y

m
a
x
i
l
y

LeFort II

- ✓ Maxilla
- ✓ Mediální porce orbit
- ✓ Nosní kůstky

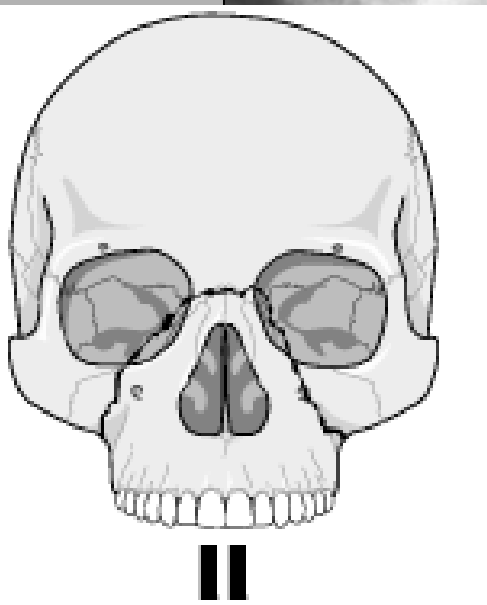
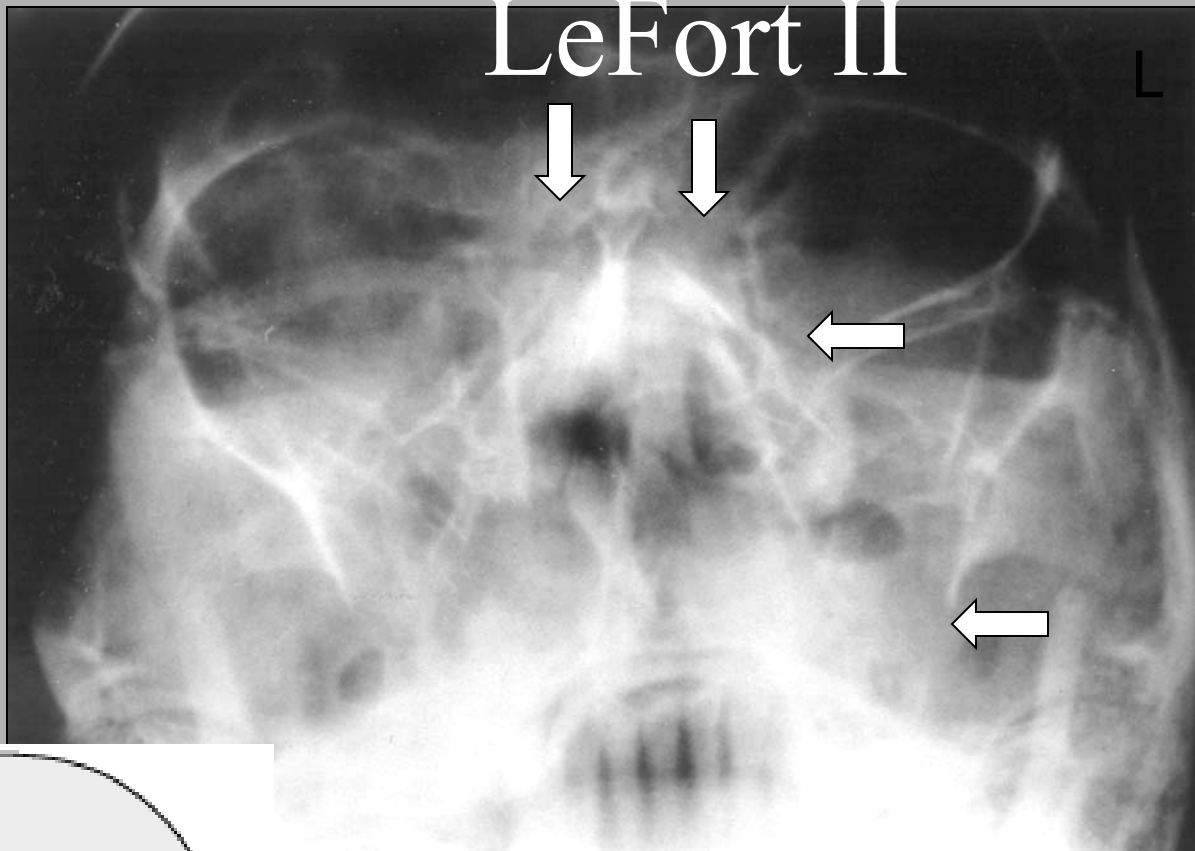
LeFort II

- Klinický náález:
 - Edém obličeje
 - Oploštění nosu
 - Epistaxe nebo rhinorrhea cerebrospin. moku
 - Pohyb horní čelisti a nosu.

F
r
a
k
t
u
r
y

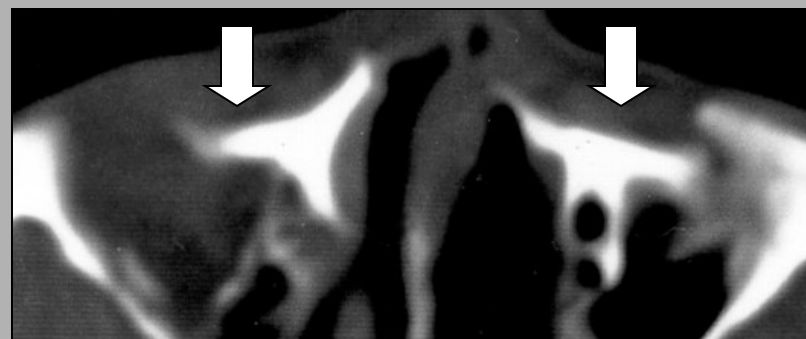
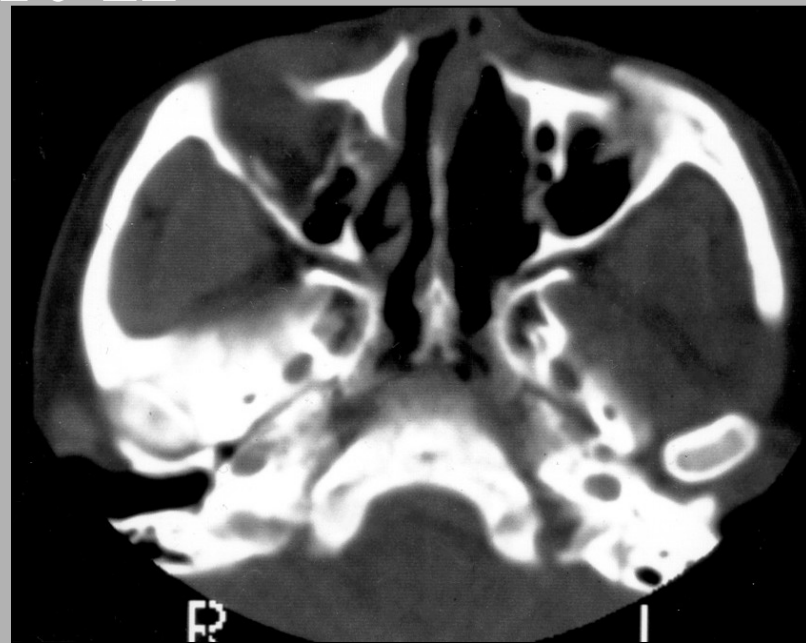
m
a
x
i
l
y

PA view

LeFort II

Axial CT

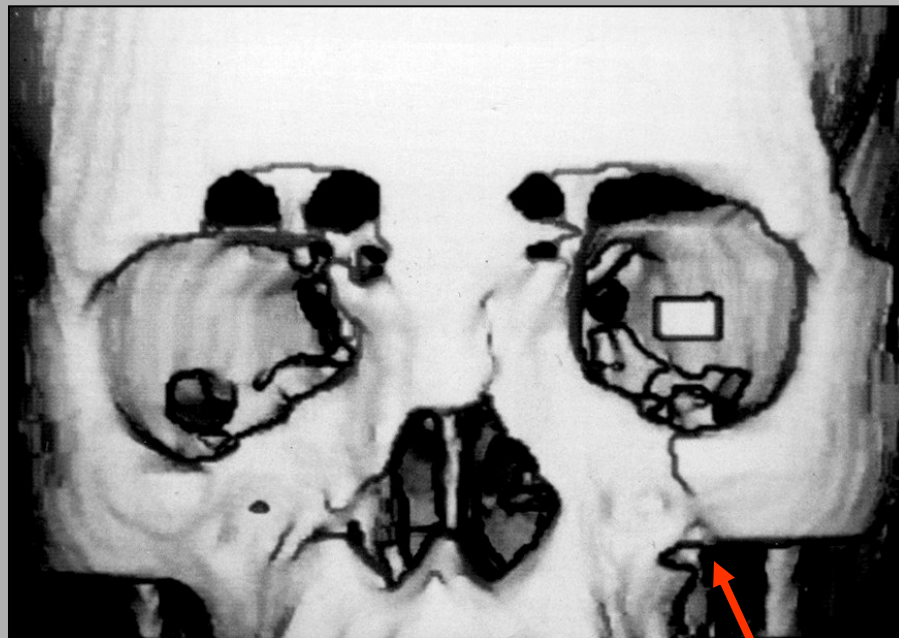
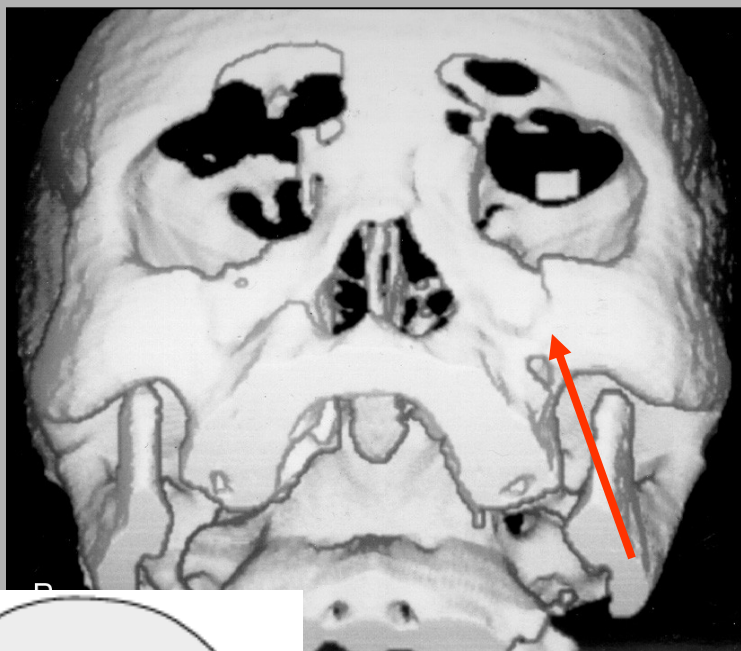

F
r
a
k
t
u
r
y

m
a
x
i
l
l
y

LeFort II

3-D rekonstrukce axiálních CT řezů.

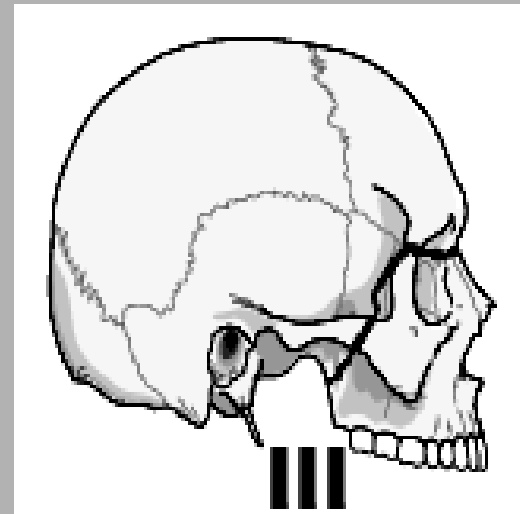
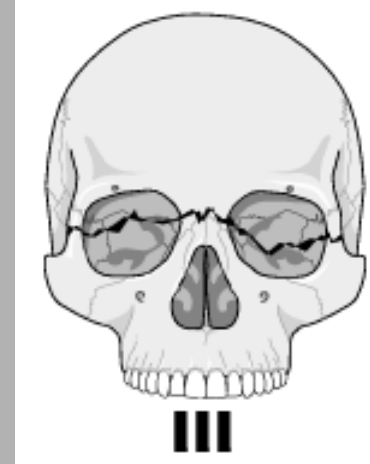

F
r
a
k
t
u
r
y
m
a
x
i
l
y

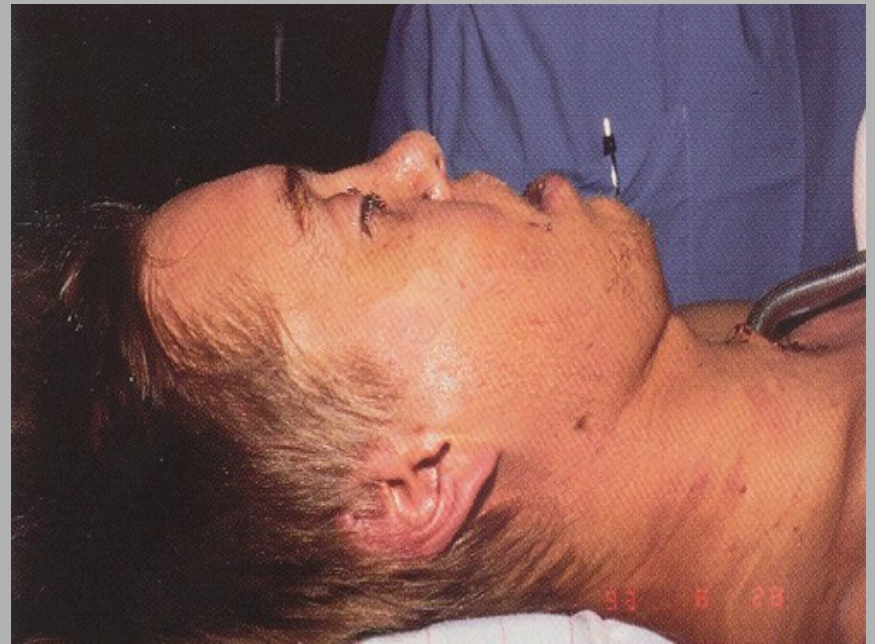
LeFort III

- Průběh fraktury:
 - ✓ Maxilla
 - ✓ Zygomatický výběžek
 - ✓ Nosní kůstky
 - ✓ Os ethmoidale
 - ✓ Baze lebky

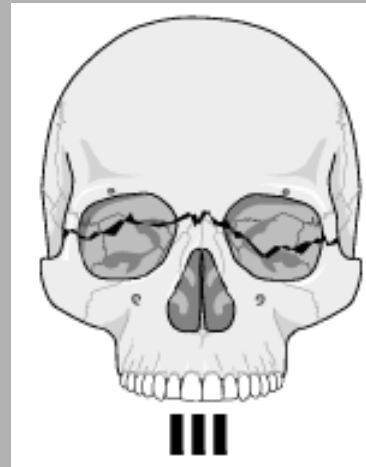
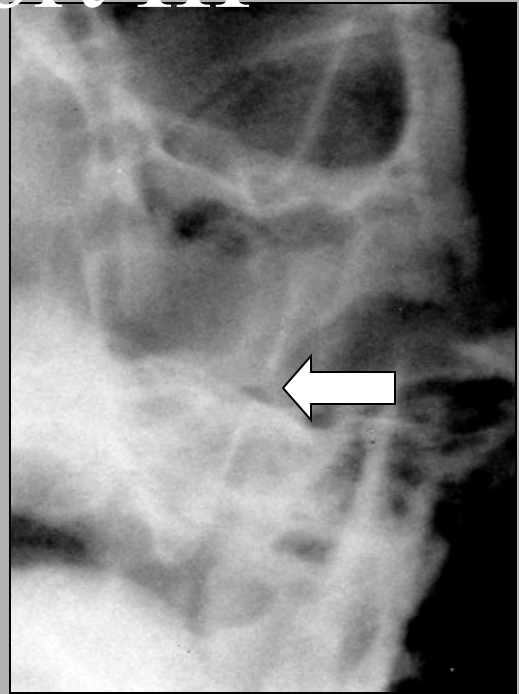
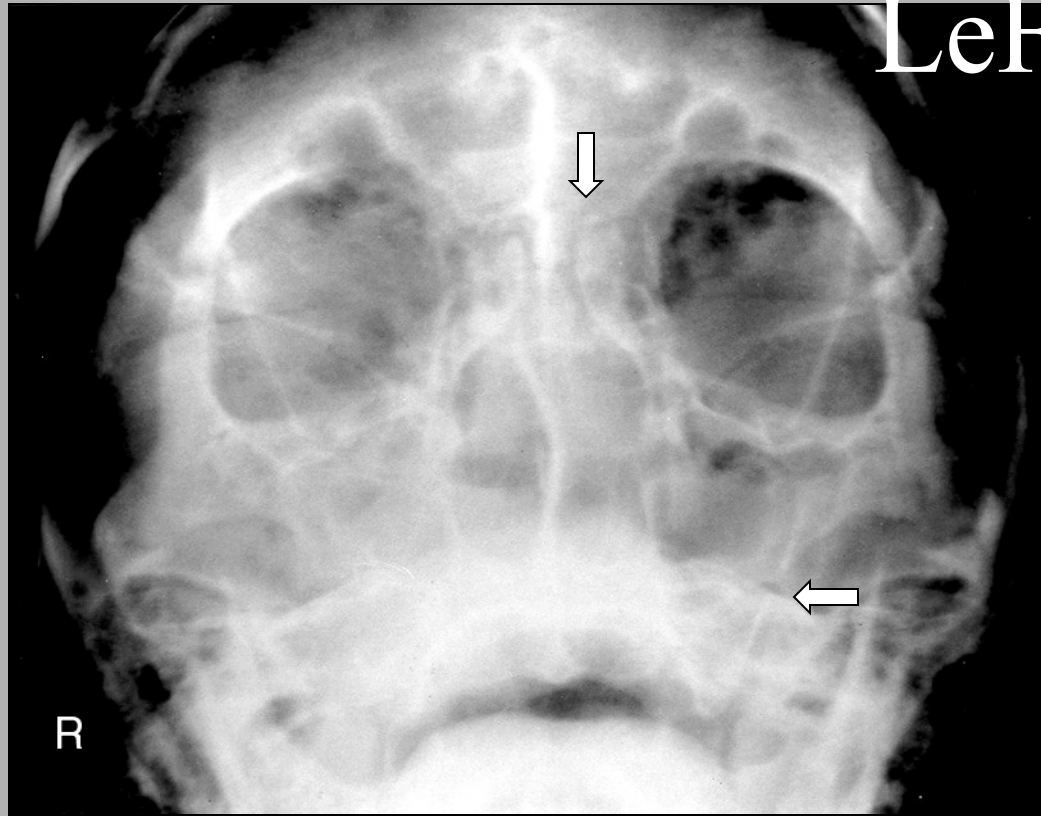

LeFort III

- Klinika:
 - Miskovitá deformace tváře
 - Epistaxe a rhinorrhea cerebromíšního m.
 - Pohyb maxily, nosních kůstek a zygomaticku
 - Naléhavá obstrukce dýchacích cest

LeFort III

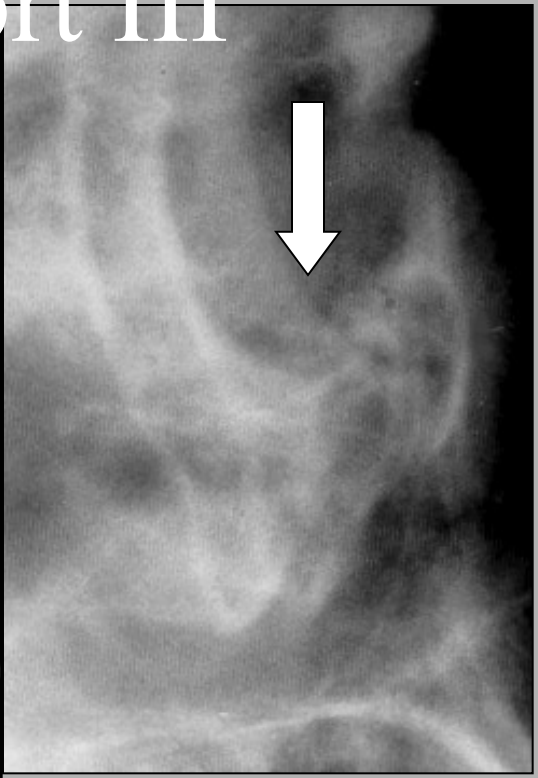
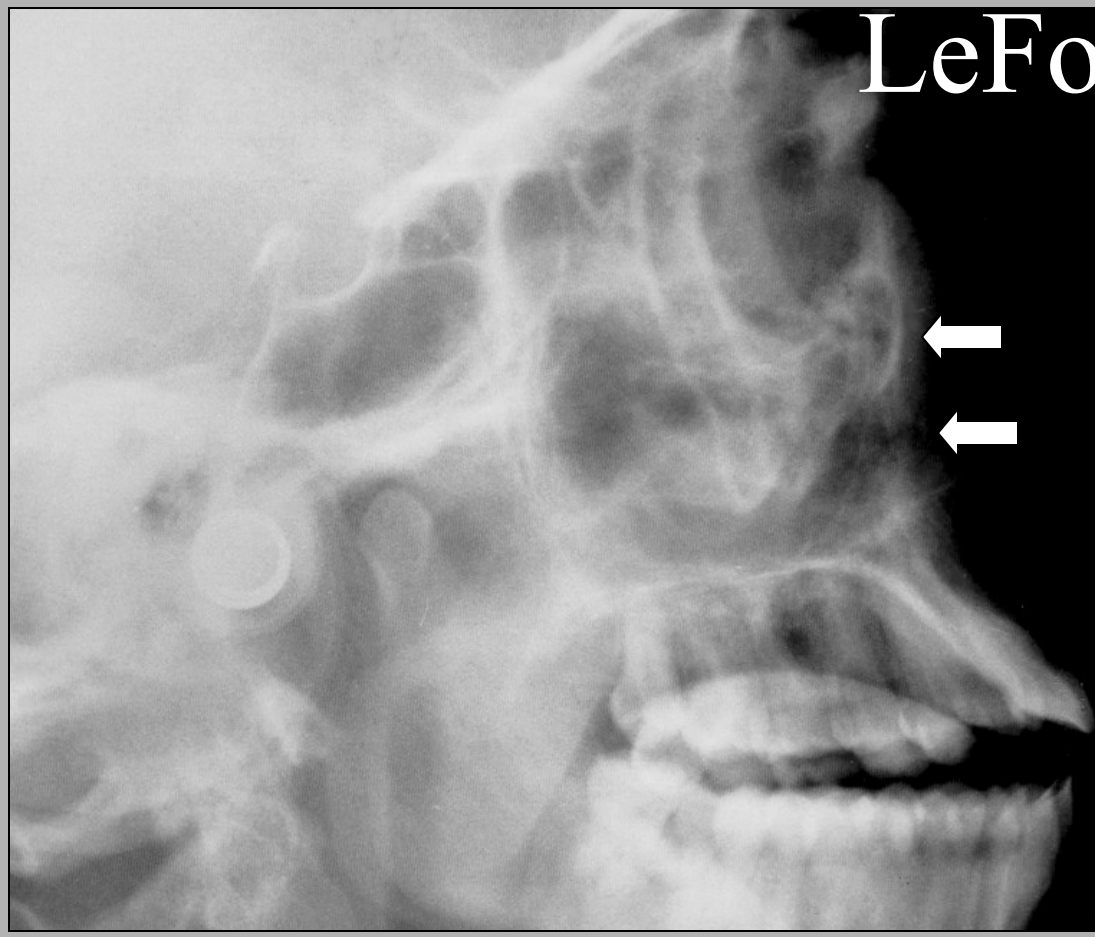
F
r
a
k
t
u
r
y

m
a
x
i
l
l
y

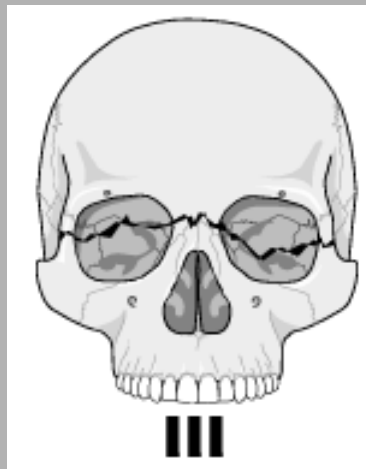
F
r
a
k
t
u
r
y

m
a
x
i
l
y

LeFort III

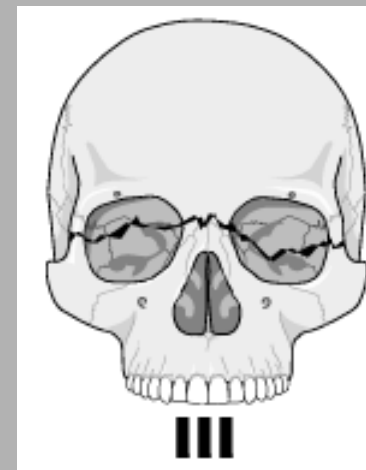
Nazoetmoidální oblast

LeFort III

Nazoetmoidální oblast a maxila.

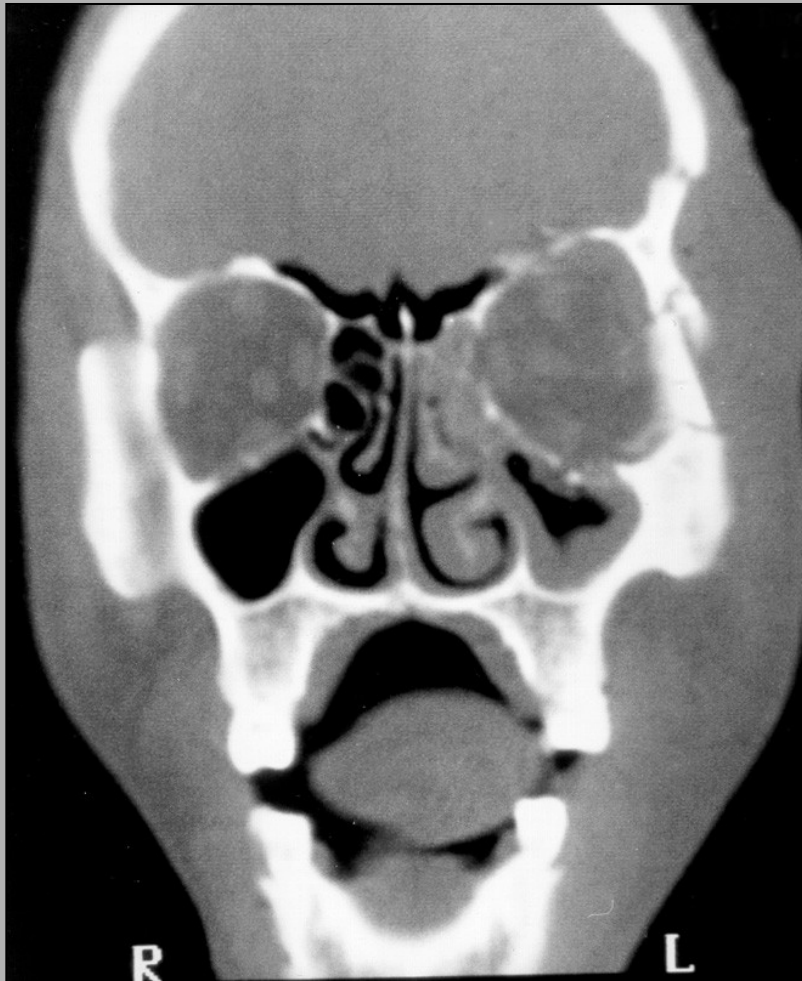
„Blow-out“ fraktura

- Síla se přenáší přes tenké dno orbity, kde dochází k fraktuře v blízkosti infraorbitálního kanálu.
- Měkké tkáně přesahují okraj orbity.
- Afekce maxilárního sinu.
- Dislokace dna orbity.
- Polypoidní denzita při horním okraji maxil. sinu při herniaci obsahu orbity.
- Parestezie tváře.

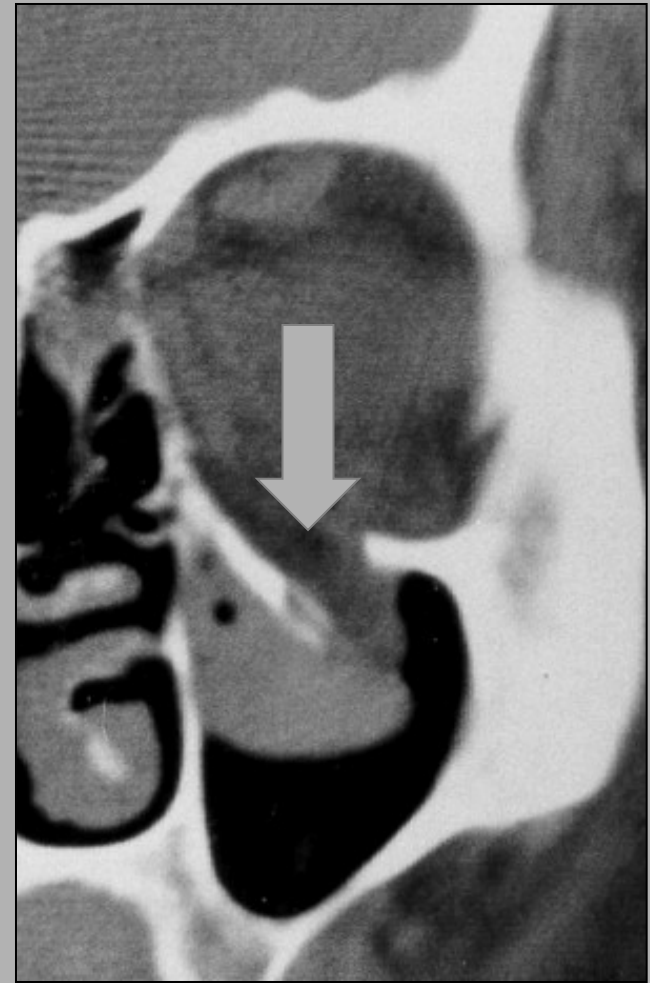
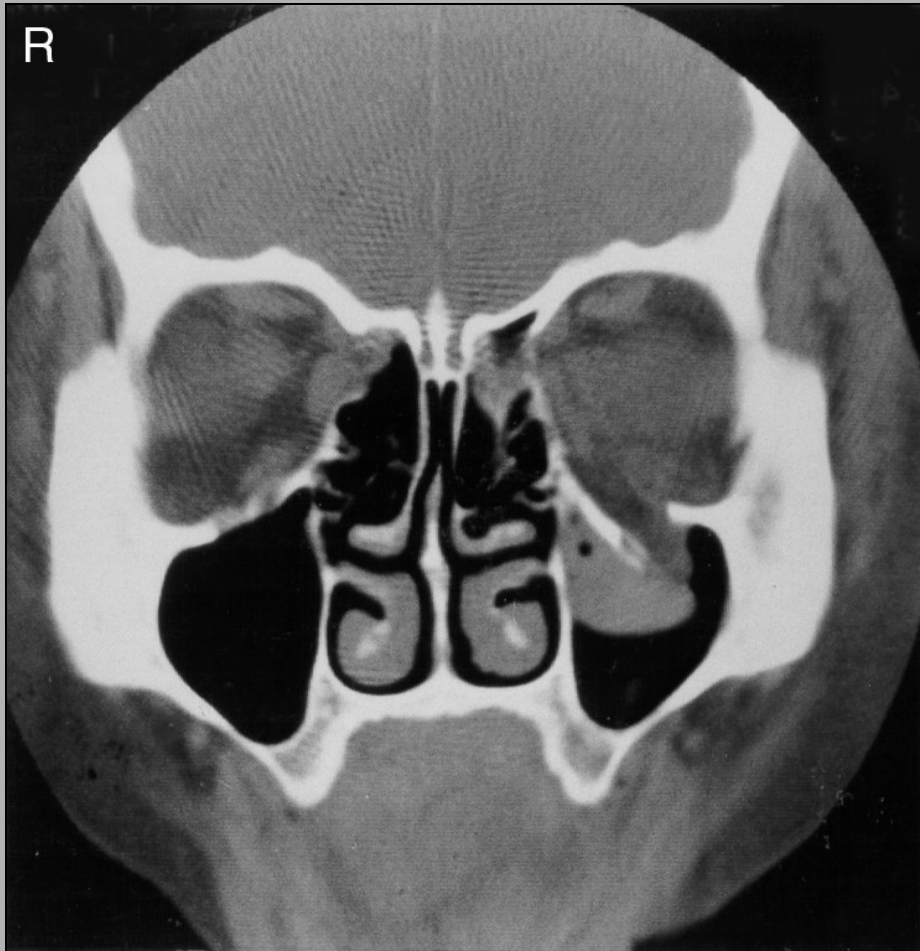

Orbita

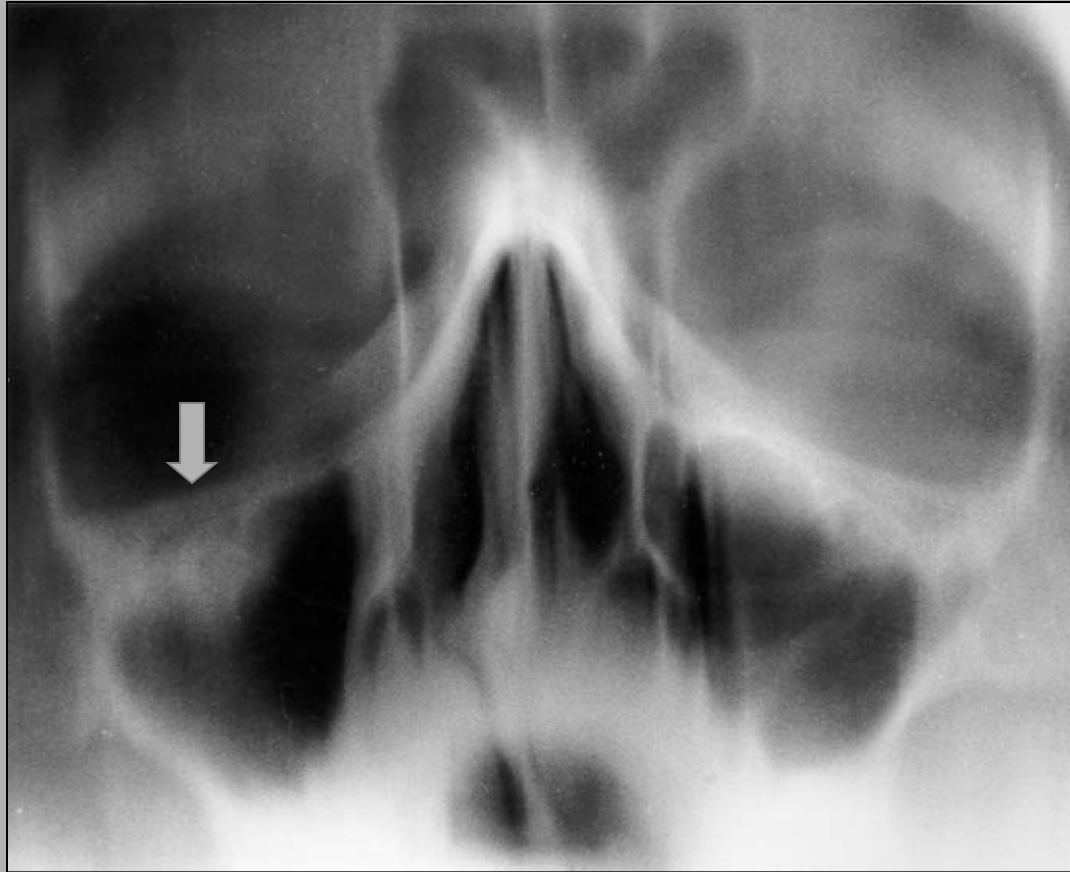

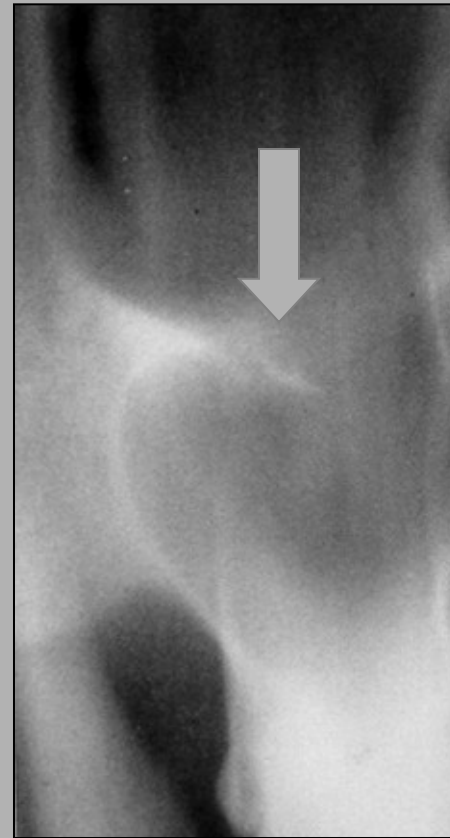
Fraktura proc. front. zyg. +
„blow-out“ fraktura levé orbity.
Koronární CT řezy.

„Blow-out“ fraktura dna levé orbity
a oblasti infraorbitalního kanálu.
Koronární CT řezy.

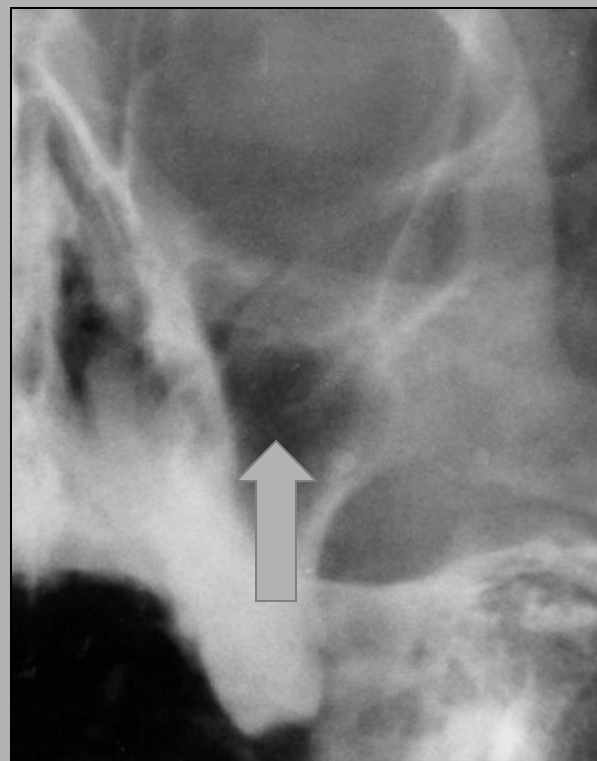
„Blow-out“ fraktura dna pravé orbity.
Rozšíření horní stěny maxil. sinu.
(předožadní tomografická projekce)

„Blow-out“ fraktura pravé orbity.
“trap door” sign. Snížení transparence v maxil.
sinu. Koronární tomogram.

„Blow-out“ fraktura
dna levé orbity.

Watersova projekce.

„Blow-out“ fraktura dna pravé orbity zřídka indikovaná rozšířením lemu mukózy.

Literatura

- Pasler F.A., Visser H.: Stomatologická radiologie. Kapesní atlas. 2007. ISBN 978-80-247-1307-6.
- http://rtg.misto.cz/_MAIL_/index.html